

วารสาร พุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ Journal of Buddhist Sociology

ISSN: 2697-5130 (Print)
ISSN: 2697-5254 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม–ธันวาคม 2565)

Vol.7 No.4 (October–December 2022)

วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ Journal of Buddhist Sociology

ISSN: 2697-5130 (Print)

ISSN: 2697-5254 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2565) Vol.7 No.4 (October – December 2022)

◇ กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ (ราย 3 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มีนาคม | ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน
ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน – มิถุนายน | ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม

◇ วัตถุประสงค์

วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช เป็นวารสารวิชาการ เพื่อเป็นสื่อกลางส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา ผลงานทั้งทางด้านการวิจัย และผลงานทางวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ในมิติด้าน พุทธศาสนา การพัฒนาสังคม สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย
2. เพื่อเผยแพร่งานการศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการของนักวิชาการ บุคลากร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไป

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยบทความต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำ และมิใช่ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงถึงที่มาของบทความให้ชัดเจน

◆ **ที่ปรึกษา**

พระเทพวินยาภรณ์

พระราชวิสุทธิกวี

◆ **บรรณาธิการบริหาร**

พระครูสิริธรรมาภิต, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

◆ **หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

◆ **หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายบริหาร**

ดร.สันติ อุณจะนำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

◆ **กองบรรณาธิการ**

พระครูอรุณสุตาลังการ, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูโฆษิตวัฒนานุกูล, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระมหาวิชาญ กนต์สีโล, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สีปงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกรา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก นุ่นกล้า

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศริน มนูญผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี ชุมเสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ สหพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา แสงอัมพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณพงษ์ วงศ์นาศรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนธง ครุฑจ้อน

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวรัตน์ บุญภิละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์ยมย่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ดร.สำเร็จ จันทร์ชุม

ศึกษานิเทศก์กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดร.บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ

กองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดร.พัชรี สุ่มเอนกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.ปรียา สงค์ประเสริฐ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ดร.ปิยะสุดา เพชรอาเวช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

◇ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาประทีป เขมจารี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายจิรพัฒน์ เผื่อแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

◇ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร

พระปลัดประวิทย์ ธนบุญโณ

พระมหาโยธิน มหาวิโร

นางจิตรา อุนจะนำ

นายวิทยา ระน้อมบำรุง

นางสาวละออง สิทธิฤกษ์

นางสาวปิยารัตน์ นาคพุ่ม

◇ ออกแบบปก

พระนันท์ชัย นนทชโย

พระมหาอดิศักดิ์ คเวสโก

◇ จัดรูปเล่ม

นายจิรพัฒน์ เผื่อแก้ว

◇ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์เมตตาพราย

1648 ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร: 0-7534-3768, 063-313 7828

◇ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

128 หมู่ 6 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์ 075-809 128-9 | E-mail: thammarat.yo@mbu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ (Journal of Buddhist Sociology) เป็นวารสารอยู่ในฐานข้อมูล TCI (Thai Journal Citation Index-TCI) กลุ่ม 2 (ถึง 31 ธันวาคม 2567) ซึ่งฉบับนี้ ย่างเข้าสู่ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 ประจำปีพุทธศักราช 2565 ทางกองบรรณาธิการ ได้กำหนดการออกวารสารปีละ 4 ฉบับ โดยจะพยายามพัฒนาคุณภาพของบทความในวารสาร ให้ได้มาตรฐานที่ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นสื่อกลางเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการ ศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา โดยบทความในฉบับที่ 4 ปีที่ 7 นี้มีบทความทั้งหมด 15 เรื่อง ทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลาย สถาบันการศึกษา

ปัจจุบันการอุดมศึกษาในยุค 4.0 กำลังเผชิญกับความท้าทายด้าน “การเรียนรู้ยุคใหม่” ที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานการเรียนรู้ ซึ่งเน้นการสร้าง บัณฑิตพันธุ์ใหม่ เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะและคุณภาพสูง การจัดการศึกษาจึง จำเป็นต้องปรับตัวให้มีความหลากหลายในกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึง วิธีการวัดประเมินและผลที่เชื่อในศักยภาพของคนทุกคนที่จะค้นหาและพัฒนาตนเองได้ ใน กระบวนการเรียนรู้จึงย่อมไม่มี “สูตรสำเร็จรูป” ตายตัว หากแต่แปรผันและปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ตามสภาพบุคคล บริบทเศรษฐกิจ และภูมิสังคม บนฐานการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของทุกภาคส่วนในพื้นที่และชุมชน

กองบรรณาธิการวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสาร ฉบับนี้จะเป็นเวทีทางวิชาการ ที่จะกระตุ้นความคิดและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ด้านการเรียนรู้ ยุคใหม่” ของนักวิจัย นักวิชาการและผู้อ่านทุกท่าน ทั้งนี้ เพื่อการมีส่วนร่วมในการจุดประกาย ความคิดหรือต่อยอดความคิด อันจะก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ทางความคิด (Paradigm Shift) ที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ การผลิตนวัตกรรมและการ พัฒนาเยาวชน 4.0 ให้เป็นผู้ที่สามารถก้าวทันโลกและทันเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ตามนโยบาย ประเทศไทย 4.0

และทางกองบรรณาธิการวารสารขอแจ้งว่า วารสารตั้งแต่ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน 2565) เป็นต้นไป ทางวารสารจะปรับหลักเกณฑ์การส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณา (Peer Reviewer) เป็นบุคคลภายนอกจากหลากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 คน

เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2564 เพื่อให้ผู้นิพนธ์สามารถนำผลงานไปใช้ในการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการได้

ในนามกองบรรณาธิการวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ต้องขออนุโมทนาขอบคุณต่อท่านเจ้าของบทความทุกบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความให้มีคุณภาพทางวิชาการที่ดียิ่งขึ้น และต้องขอขอบคุณทีมงานผู้จัดทำวารสารทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนวารสารฉบับนี้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย และออกได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงสมาชิกวารสารและผู้อ่านทุกท่าน ที่ได้ติดตามวารสารมาอย่างต่อเนื่อง

และหากท่านผู้เขียนหรือท่านผู้อ่านท่านใด มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถส่งความเห็นมาได้ที่ thammarat.yo@mbu.ac.th ทางกองบรรณาธิการขอน้อมรับมาปรับปรุงแก้ไขด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

(พระครูสิริธรรมาภิต, ผศ.ดร.)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ

(ก)

บทบรรณาธิการ

(จ)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1

WORK MOTIVATION FOR TEACHERS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION
SRI PHUTTHA SCHOOL GROUP UNDER SAMUT PRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ศศลักษณ์ ศรีสมพงษ์

แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2

13

GUIDELINES FOR TEAMWORK IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER NAKHON SI
THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นันทน์ภัส พิมพกรกิตกุล, เบญจพร ชนะกุล และสุเวช กลัศจรรย์

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช
พัทลุง

27

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATORS' LEADERSHIP AND LEARNING
COMMUNITY OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA
OFFICE OF NAKHON SI THAMMARAT AND PHATTALUNG

ณัฐกานต์ อุภษมมงคล, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน
ขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

41

PARENTS' SATISFACTION TOWARDS SCHOOL ADMINISTRATORS OF SMALL
SCHOOLS IN BANG BO GROUP 2 UNDER OFFICE OF SAMUT PRAKAN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

อัญชลี ทัดตะรุจิ

โครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์

56

STRUCTURE OF PASSIVE VOICE IN THAI VERSION OF BRAVE NEW WORLD

ฐิติภัทร์ วัฒนาจารย์เกียรติ และจอมขวัญ สุทธิอินทร์

สารบัญ (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY UNDER PERCEPTION OF SCHOOL TEACHERS IN NONG PRUE DISTRICT UNDER KANCHANABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4 นันทศักดิ์ อุสุวรรณ	70
โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือ เรื่องเจ้าชายน้อย THE LANGUAGE STRUCTURE OF SENTENCES WITH WORDS EXPRESSING NUMBERS IN LE PETIT PRINCE จันทร์รัตน์ เรืองคณะ และจอมขวัญ สุทธิอินทร์	84
การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ THE EVALUATION OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM OF NAITAOPITTHAYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE TRANG KRABI วีรวิภา อุบลจันทร์, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ	101
การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 PROJECT EVALUATION OF MORAL AND ETHICAL DEVELOPMENT AND PROMOTION FOR STUDENTS AT BAN HUAYSAT SCHOOL UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 สาวิตรี ละเอียด, สมปอง รักษาธรรม และนพรัตน์ ชัยเรือง	117
การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 PROJECT EVALUATION ON LEARNING PROMOTION UNDER SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF BAN KHUANTANG SCHOOL UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 วีระยุทธ ละเอียด, สมปอง รักษาธรรม และนพรัตน์ ชัยเรือง	130

สารบัญ (ต่อ)

- การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ 144

PROJECT EVALUATION ON MORAL AND ETHICAL PROMOTION FOR STUDENTS OF
RATCHAPRACHANUKROH 37 SCHOOL IN KRABI PROVINCE

สุนทร สังข์แก้ว, รัฐพร กลิ่นมาลี และนพรัตน์ ชัยเรือง

- การประเมินโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน
เกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 154

PROJECT EVALUATION ON STUDENT DEVELOPMENT IN DISCIPLINE, MORALITY, AND
ETHICS AT KOH SAMUI SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE SURATTHANI CHUMPHON

กิราณี สมเชื้อ, ประกอบ ใจมั่น และอโนทัย ประสาน

- บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
จังหวัดนครศรีธรรมราช 167

ROLES OF MORAL TEACHING MONKS FOR MORAL AND ETHICAL PROMOTION IN
SCHOOLS OF NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระมหาไพศาล นนทเมธี (พันธ์สวัสดิ์) และพระครูวิจิตรพรหมคุณ

- ผลการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย
กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS 182

STUDY RESULTS ON THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE
SYSTEM WITHIN EDUCATIONAL INSTITUTIONS USING THE 3PPS SUPERVISION
PROCESS

ปรียา สงค์ประเสริฐ

- พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมือง
ในจังหวัดชลบุรี 198

INTEGRATED BUDDHISM FOR ADMINISTRATION EFFECTIVENESS DEVELOPMENT
OF CITY MUNICIPALITIES IN CHONBURI PROVINCE

พระมหาวิเศษ กนตธมโม (มั่งคั่ง), สุรินทร์ นิยมางกูร และสมาน งามสนิท

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*
WORK MOTIVATION FOR TEACHERS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXTENSION SRI PHUTTHA SCHOOL GROUP UNDER SAMUT PRAKAN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ศศลักษณ์ ศรีสมพงษ์

Sasaluk Srisompong

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: wangword1_2807@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 168 คน จาก 5 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบโดยใช้ค่าที และความแปรปรวนทางเดียว โดยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการได้รับผิชอบต่องาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงาน และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

* Received 22 March 2022; Revised 13 December 2022; Accepted 14 December 2022

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน และครูผู้สอนที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the work motivation for teachers in the Educational Opportunity Extension Sri Phuttha School Group under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 and 2) compare the work motivation for teachers in the Educational Opportunity Extension Sri Phuttha School Group under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, classified by educational qualifications, work experiences, and school sizes. The sample group comprised 168 teachers from five schools in the group of educational opportunity extension Sri Phuttha School under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1. The statistics used in the research were frequency, percentage, average, Standard Deviation, T-test, and One-Way ANOVA by the Scheffe method.

The research showed that;

1. The overall work motivation for teachers in the Educational Opportunity Extension Sri Phuttha School Group under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 was high. When considering each aspect, work responsibility had the highest average, followed by work achievement followed by work achievement, and the lowest average was career advancement.

2. Overall and in each aspect, the comparative results of work motivation for teachers in the Educational Opportunity Extension Sri Phuttha School Group under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 illustrated that the teachers with different educational qualifications and work experiences had similar opinions. Furthermore, overall, the teachers in different school sizes had similar opinions. However, for the work achievement aspect, there was a statistically significant difference of 0.05.

Keywords: Work motivation, Educational Opportunity Extension School, Sripitthha School Group

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกมากขึ้นหลายด้าน ทั้งมิติของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อคนไทยหลายประการ ตลอดจนการปฏิรูประบบการบริหาร การศึกษาและการจัดการศึกษาที่ใช้ระบบการกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียนมากขึ้น และปัจจัยที่จะทำให้โรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้หรือไม่ได้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเพียงคนเดียว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมชื่นชมในความสำเร็จนั้น ๆ โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งในสังคม มีหน้าที่พัฒนาผลผลิตจากต้นทุนที่เป็นมนุษย์ออกสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ ช่วยผลักดันชาติให้ก้าวหน้าและส่งผลไปสู่การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (อรสา เพชรนัย, 2561) ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสเป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ การเมืองสิ่งแวดล้อมและสังคมไทยโดยจัดให้แก่กลุ่มนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้และประสบการณ์ ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพควบคู่กันไป (ไพวลี ปวโรภาส, 2560)

การปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมาก และมีอิทธิพลต่อการจูงใจให้บุคลากร มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะขวัญและกำลังใจเป็นเรื่องของทัศนคติ และความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน เพื่อธำรงรักษาลังของผู้ร่วมงานให้อยู่ในระดับสูงตามความต้องการ เพื่อเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่จะส่งผลไปถึงประสิทธิผลของโรงเรียน (ศศกร สร้อยศรี และ ไพโรจน์ เกิดสมุทร, 2560) เพื่อให้บรรลุความสำเร็จจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการปฏิบัติงานซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงานไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่น หากขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นอกจากจะทำให้ผลงานเป็นไปตามเป้าหมายซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนนำมาซึ่งความสมัคสมาน สามัคคี และความก้าวหน้าของหน่วยงานจะเห็นได้ว่า เมื่อครูได้รับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บุคคลเหล่านั้นบรรลุความต้องการตนเองแล้วก็จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขให้แก่ครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน (ฐานะรัตน์ จินรัตน์, 2561)

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จากการศึกษา แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้อง และนำผลที่ได้จากการศึกษานำไปเป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการปรับปรุง และสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนครู 329 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011) จำนวน 168 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1” ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบต่องาน และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งการงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ เลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ ขนาดสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามเป็น Rating Scale รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 ข้อ ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า ในตำแหน่งการงาน ด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้การยอมรับ นับถือ และด้านความรับผิดชอบ ซึ่งประเมินคำตอบเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าไปประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านตามลำดับขั้น เพื่อ ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลส่งไปที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียน

2. นำลิงก์แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูส่งไปในไลน์กลุ่ม ของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 โรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 168 คน และประชาสัมพันธ์ให้ครูในโรงเรียนนั้นช่วยตอบ แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ และหากยังไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บ ข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้แบบสอบถามกลับมาที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 168 คน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์จากแบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 168 ชุด และทำการ ตรวจสอบ ความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบแบบสอบถามที่มีความ สมบูรณ์จำนวน 168 ชุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่ม โรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดย

การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อแล้วนำเสนอรูปแบบตาราง

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ส่งผลต่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกัน ใช้การทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ส่งผลต่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกัน การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นเทียบเท่าปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 ซึ่งมีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาพรวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการได้รับผิดชอบต่องาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงานด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตาม ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของสถานศึกษา

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไม่ต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไม่ต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่มีขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านความสำเร็จในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการได้รับผิดชอบต่องานอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา เพชรนุ้ย ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (อรสา เพชรนุ้ย, 2561)

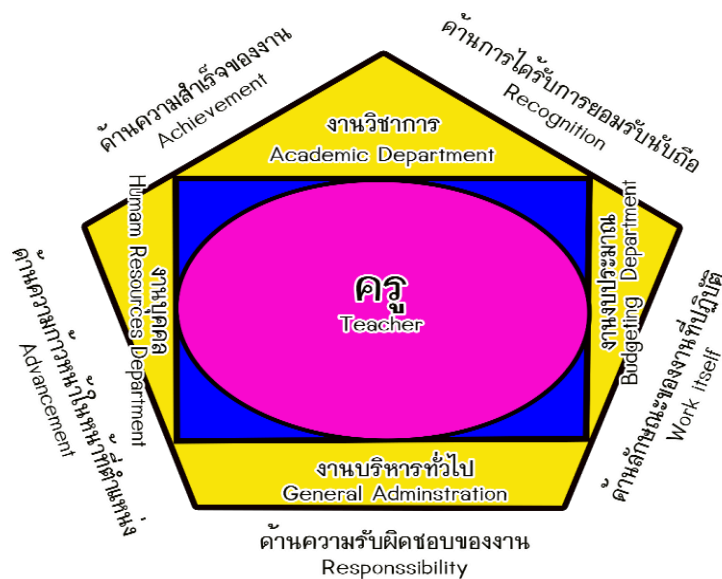
2. การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล ศาลาคาม และรัตนา กาญจนพันธุ์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโรงเรียนในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (นฤมล ศาลาคาม และรัตนา กาญจนพันธุ์, 2564)

2.2 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี สนพลาย และภควรรณ ลุนสำโรง ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (อัญชลี สนพลาย และภควรรณ ลุนสำโรง, 2564)

2.3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ อรสา เพชรนุ้ย ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน (อรสา เพชรนุ้ย, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แสดง THREE MODEL องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีตัวแปรตามที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหัวข้องานวิจัยที่กล่าวข้างต้น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่องาน (Responsibility) 2) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน (Advancement) 3) ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Achievement) 4) การยอมรับนับถือ (Recognition) และ 5) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself)

จากโมเดลข้างต้นอธิบายได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (Motivation to Work) เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานในโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่ายงานคือ 1) งานวิชาการ (Academic Department) 2) งานงบประมาณ (Budgeting Department) 3) งานบุคคล (Human Resources Department) และ 4) งานบริหารทั่วไป (General Administration) ซึ่งงานทั้ง 4 ฝ่ายนี้เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งจะเกิดการพัฒนาได้ก็ต้องอาศัยบุคลากรในการดำเนินงานซึ่งก็คือครู (Teacher) จึงสามารถนำพาองค์กรไปยังเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้และการที่บุคลากรจะทำงานได้สำเร็จนั้นก็ต้องอาศัยองค์ประกอบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ประการดังที่กล่าวมา งานทั้ง 4 ฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิผล จะเห็นได้ว่าการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นภายในองค์กรโดยเน้นการขับเคลื่อนไปที่องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการบริหารจัดการผ่านตัวบุคลากรนั้น จะเกิดผลการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำพาองค์กรบรรลุตามจุดหมายที่ตั้งเอาไว้ได้สำเร็จ

สรุป

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการได้รับผิดชอบ ต่องาน อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงานด้านลักษณะของงาน ที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับ มากโดยเรียงตามลำดับ

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านความสำเร็จ ในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการได้รับความสำเร็จในการทำงาน ควรมีการยกย่องชมเชยในผลงาน ความสำเร็จของบุคลากร ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านั้น ได้เกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจในการ ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถทำให้เกิดผลดีองค์กร

2. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ควรมีการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถและความถนัดของบุคคล และมอบหมายงานอย่างเป็นระบบมีแผนงานและการ จัดบุคลากรรับผิดชอบงานในหน้าที่นั้น ๆ

3. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ควรมีการยกย่องชมเชยในความรู้ความสามารถ จากผู้บังคับบัญชารวมถึงควรมีการส่งเสริมจากผู้บริหาร และความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในการ ปฏิบัติงานเป็นปกติ และผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ และให้กำลังใจบุคลากร

4. ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ควรให้ความสำคัญในการตัดสินใจพิจารณา เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นพิเศษจากความรู้ความสามารถของครูโดยมีผลงานเชิงประจักษ์ เพื่อเป็น การสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าอาชีพของครูมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการได้รับผิดชอบต่องาน ผู้บริหารควรมีการเปิดโอกาสให้ครูแสดงความรู้ความสามารถของตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ภายใต้การควบคุมดูแลที่ไม่เข้มงวดจนเกินไป และทำให้ครูได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับศึกษาค้นคว้าในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐานะรัตน์ จินรัตน์. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นฤมล ศาลาคาม และรัตนา กาญจนพันธุ์. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(3), 42-55.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ไพวลี ปวโรภาส. (2560). แรงจูงใจในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศศกร สร้อยศรี และไพโรจน์ เกิดสมุทร. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเตรียมบัณฑิต. วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอกสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 67-77.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (2564). ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. เรียกใช้เมื่อ 3 มกราคม 2565 จาก <http://samutprakan1.go.th/>

- อรสา เพชรนุ้ย. (2561). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อัญชลี สนพลาย และภควรรณ ลุนสำโรง. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, 8(1), 241-251.
- Cohen, L., Manion. L., & Morrison, K. (2011). Research methods in education. London: Routledge

แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*
GUIDELINES FOR TEAMWORK IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2

นันทน์ภัส พิมพกรกิตกุล

Nannapat Pimkornkitikul

เบญจพร ชนะกุล

Benchaporn Chanakul

สุเวศ กลับลศรี

Suwes Klubsri

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: nannapat2212pae@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูจำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาจากการสนทนากลุ่ม พบว่า ในการทำงานเป็นทีมควรมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและครูมีการเปิดเผยข้อมูล

* Received 22 March 2022; Revised 28 August 2022; Accepted 11 December 2022

ข่าวสาร มีการเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นต่องาน และสามารถวิจารณ์ข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงงาน ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน โดยไม่คำนึงว่าจะอยู่ตำแหน่งใด มีการประสานงานทุกครั้งก่อนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการระดมความคิดเพื่อช่วยแก้ปัญหา มีการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: แนวทางการทำงานเป็นทีม, การทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา, การทำงานเป็นทีม

ABSTRACT

This research aimed to 1) study how to work in a team in educational institutions, 2) compare working as a team in educational institutions classified by position, work experiences, and school size, and 3) study the guidelines on teamwork development in educational institutions. The sample group was 327 administrators and teachers. The research instrument was a five-rating scales questionnaire and focus group discussion. The statistics used for data analysis were percentage, average, standard deviation, value testing, and content analysis.

The research showed that;

1. The teamwork guidelines in educational institutions were at a high level overall and in each aspect.

2. The overall comparison results on the guidelines for teamwork development in educational institutions and each aspect were similar. However, classifying by school size, the results overall and each aspect were different at the statistical significance of .05.

3. Based on data analysis gained from the focus group discussion, guidelines for teamwork development in educational institutions were as follows: it should encourage administrators and teachers to open their information, listen to each other opinions on their tasks, and be able to criticize the weak points to improve their work. Moreover, it should encourage personnel to cooperate in operating, regardless of their positions, cooperate every time before working, brainstorm ideas to solve problems, improve work efficiency, and change management methods to have efficiency all the time.

Keywords: Guidelines for teamwork, Teamwork in educational institutions, Teamwork

บทนำ

ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้นช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นับเป็นจังหวะเวลาที่ทำนายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมาก การพัฒนาประเทศในระยะยาวก็เป็นที่ตระหนักร่วมกันในทุกภาคส่วนว่าการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้านและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนามนุษย์ในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับการศึกษาคุณภาพ การศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ ทิศทางในการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนได้นั้น ประชากรในประเทศ หรือเรียกได้ว่ามนุษย์นั้นเป็นปัจจัยหลักโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความสามารถสร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ รับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองเพื่อพัฒนาสังคมในกรอบความร่วมมือทุกด้าน ร่วมกันคิดทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งก็เป็นผลงานมาจากการทำงานเป็นทีมนั่นเอง จึงกล่าวได้ว่า การทำงานเป็นทีมนั้นเป็นการสร้างความสำเร็จในการบริหารองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบัน และเป็นพลังที่ขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เน้นการทำงานเป็นทีมและสร้างทีมที่แข็งแกร่ง ผู้นำในองค์กรต่าง ๆ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร บริหารงานโดยยึดหลักการการทำงานเป็นทีม โดยเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพื่อเป็นที่พึงพอใจของครูก็จะทำให้ครูในการปฏิบัติงานการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพก็เกิดขึ้นมีความเอื้ออาทรต่อกันปัญหาต่าง ๆ ก็จะน้อยลงและหมดไปในที่สุด ซึ่งในส่วนของบรรยากาศการทำงานเป็นทีมก็มีความสำคัญเช่นกัน อำนาจ

วัดจินดา กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นทีม สามารถสร้างคุณค่าของทีมให้อยู่เหนือกว่าคุณค่าของบุคคล โดยการนำความแตกต่างและศักยภาพของแต่ละคนในทีมนั้นผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเหล่านี้ให้เกิดเป็นพลังความหลากหลาย ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้เป็นทีมในระหว่างการทำงานร่วมกันช่วยสร้างความเชื่อค่านิยม เป้าประสงค์ขององค์กร นอกจากนี้ยังเสริมสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้คนในองค์กรเห็นความสำคัญที่จะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและความรู้ ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ และความต้องการทางสังคม รวมทั้งบทบาทของทีมงานจะมีความสำคัญยิ่งในองค์กร ยุคสมัยใหม่เนื่องจากจะเป็นเวทีของการตัดสินใจที่สำคัญ การเรียนรู้เป็นทีมจะต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปันการทำงาน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การเรียนรู้เป็นทีมจึงเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามัคคีกัน ขยันคิด ขยันเรียนรู้ และขยัน โดยใช้เทคนิคของการสนทนา การอภิปราย การบริหารทีมงานและการบริหารโครงการเข้ามาช่วยซึ่งเปรียบเสมือนการถ่ายทอดอัจฉริยภาพหรือถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จระหว่างกันและกัน ทำให้เกิดพัฒนาการขึ้นในเวลาอันรวดเร็วและได้ประสิทธิภาพสูงสุด

การทำงานเป็นทีม มีลักษณะการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือทีมงานร่วมมือร่วมใจกัน ทำงานอย่างใกล้ชิด สามารถประสานความสามารถระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดต่อสื่อสารที่เป็นเอกภาพเห็นพ้องต้องกันในภารกิจ โดยถือว่าเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ความสำเร็จของทีมเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้สมาชิกทีมมีความเข้าใจ มีความผูกพันกันเป็นการช่วยเพิ่มพูน การยอมรับนับถือต่อกัน ช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน ประสิทธิภาพของงานและผลผลิตก็จะเพิ่มขึ้น การทำงานเป็นทีมมีความจำเป็นควรให้ความสำคัญในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำงานบางอย่าง เราไม่สามารถทำให้สำเร็จได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว งานบางอย่างต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากบุคคลหลายฝ่ายงาน บางอย่างเป็นงานที่ต้องทำโดยเร่งด่วน ไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด และบางอย่างเป็นงานที่หลายหน่วยงานรับผิดชอบ หากได้มีการร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายมาระดมความคิด ทำงานร่วมกันจะทำให้การทำงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ และถ้าหากว่าทีมงานได้ผ่านการเตรียมตัว การฝึกฝน โดยมีการทำงานร่วมกันจนเกิดความชำนาญการทำงานและมีการประสานงานที่ดี สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความสามัคคี มีการร่วมมือกันมากกว่าการที่สมาชิกแต่ละคนจะแยกกันทำในบทบาทของตนเอง พยายามที่จะแสดงความโดดเด่นของตนเพียงคนเดียว โดยไม่สนใจสมาชิกอื่นในทีม จะทำให้การทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงานหรือองค์กรขาดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพอาจทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นองค์กรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมโนบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เน้นจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษและสังคมพหุวัฒนธรรมมีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education) ปลูกฝังให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภทให้มีความมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้พัฒนาผู้เรียน มีคุณภาพ มีมาตรฐานเสมอกัน คัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียน และสถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพียงพอ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา หน่วยงานทุกระดับนำ Digital Technology มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยี Big Data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาวิเคราะห์ เพื่อให้สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ และความถนัด และสามารถวิเคราะห์เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2562)

จากความเป็นมาสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ซึ่งจะต้องให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย ทักษะด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย การมีส่วนร่วม การมีเป้าหมายเดียวกัน การไว้วางใจซึ่งกันและกันและการยอมรับนับถือ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง

วางแผนการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีแนวทางในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน
3. ศึกษาแนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,111 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 327 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากร และได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้าตอบแบบสอบถามที่กำหนดไว้ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (focus group) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตอนที่ 3 แบบสอบถาม ความคิดเห็นเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2563 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open - Ended Form) และการสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยคำถามจะถูกถามในรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์แบบต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสพูดคุยและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระระหว่างผู้ร่วมวิจัยหรือผู้เข้าร่วมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) หาค่าสถิติ ดังนี้ 1) คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) การเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่าทดสอบ (T-test) แบบ Independent Simple จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ค่าทดสอบ (F-test) ทำสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างต้องทดสอบภายหลังโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method) และ 4) การสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางการพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านการติดต่อสื่อสาร แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการติดต่อสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงมากที่สุดคือ มีการเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นต่อการทำงานได้ รองลงมา มีการโต้ตอบอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยร่วมกันได้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่ปกปิดข้อมูล มีการสื่อสารที่เข้าใจง่ายสามารถแปลความหมายและนำไปปฏิบัติได้ตรงกัน มีการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง และรวมทั้งมีการวิจารณ์เป็นไปอย่างเปิดเผย ไม่มีการมุ่งโจมตีกันเป็นส่วนตัว

1.2 ด้านการร่วมมือ แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีการเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหากลุ่ม การปฏิบัติ การมีการปฏิบัติงานร่วมกันโดยไม่คำนึงถึงว่าจะอยู่กลุ่มใด มีการร่วมมือการจัดทำแผนปฏิบัติ

การประจำปี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน การร่วมมือกันทำงานทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง และมีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.3 ด้านการประสานงาน แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการประสานงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการเข้าร่วมประชุมเป็นประจำ มีการวางแผนการทำงานที่เหมาะสม มีการประสานงานที่เหมาะสมและหลากหลายวิธีมีการรายงานผลและการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารทุกครั้ง มีการประสานงานกันทุกครั้งในการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและชัดเจน มีการพึ่งพาซึ่งกันและกันในแต่ละกลุ่มงานภายในสถานศึกษา

1.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก มีการร่วมกันสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และระดับมากได้แก่ มีการร่วมศึกษาดูงานและร่วมประชุมสัมมนาเพื่อรับการถ่ายทอดความคิดใหม่ใหม่ มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการนำความคิดมาประยุกต์เพื่อพัฒนางานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมีการร่วมมือกันสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงาน มีการคิดค้นแก้ปัญหาที่ต่างไปจากรูปแบบเดิม

1.5 ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีคะแนนเฉลี่ยระดับมากคือมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ มีการค้นพบข้อบกพร่องการทำงานเพื่อนำมาปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงพัฒนางานให้ทันสมัยเพื่อลดระยะเวลาในการทำงาน มีการเรียนรู้ข้อผิดพลาดในการทำงานเพื่อการพัฒนา มีการนำความรู้จากการอบรมศึกษาดูงานมาพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง มีการออกแบบงานใหม่ที่สร้างสรรค์ให้มีความเหมาะสมและมีการปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา

2. จากการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน สรุปผลการวิจัยดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 ในด้านการติดต่อสื่อสารมีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมาอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 18.54) ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา (ร้อยละ 13.48) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ผู้บริหารและครูควรร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (ร้อยละ 11.24) ด้านด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยปรับเปลี่ยนการประสานงานที่เหมาะสมหลากหลายวิธี (ร้อยละ 10.67) ด้านการร่วมมือผู้บริหารและครู สามารถร่วมมือกันในการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงว่าจะอยู่ตำแหน่งใด (ร้อยละ 10.11)

3. จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

3.1 ด้านการติดต่อสื่อสาร แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร ต้องมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและครูมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมา อย่างทั่วถึง ควรมีการเปิดโอกาสรับฟังการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่องาน และสามารถวิจารณ์ข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการร่วมมือ แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาด้านการร่วมมือ ต้องส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนสามารถร่วมมือกันในการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงว่าจะกลุ่มใดอยู่ตำแหน่งใด และมีการอธิบายคลายข้อสงสัยอย่างชัดเจนในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน

3.3 ด้านการประสานงาน แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาด้านการประสานงานต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการประสานงานทำความเข้าใจทุกครั้ง ก่อนการปฏิบัติงานและมีมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยปรับเปลี่ยนการประสานงานที่เหมาะสมหลากหลายวิธี

3.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมในการระดมความคิดเพื่อช่วยร่วมกันคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารควรมีการนำความคิด นวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีการจัดการอบรมศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและควรมีปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานให้งานมีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมากประกอบกับการตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา จึงทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาและลงมือปฏิบัติร่วมกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลำเทียน เผ่าอาจ ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมืองตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ลำเทียน เผ่าอาจ, 2559)

2. จากการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน มีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการที่ครูจะเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และร่วมกันกำหนดเป้าหมายการแสดงความคิดเห็นในแต่ละขั้นตอนของการทำงาน การมีส่วนร่วมให้ความสำคัญต่อสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ เช่น ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระ ไชยสิทธิ์ ได้ศึกษา สภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

และครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง ผลการเปรียบเทียบสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (ธีระ ไชยสิทธิ์, 2555)

2.2 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ปฏิบัติงานร่วมกันนั้น ไม่ว่าจะมีความประสงค์การปฏิบัติงานน้อยหรือมากก็ตาม แต่ทุกคนจะมีการปรับตัวให้สามารถเข้ากับทีมงานได้ก็เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเป็นทีมอย่างมาก อีกทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารต่างมีความเข้าใจและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมไปในทิศทางเดียวกันว่า การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ คำสามารถ ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ประพันธ์ คำสามารถ, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา วิชุกรองคริต ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าพนักงานครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการทำงานเป็นทีมโดยรวมไม่แตกต่างกัน (มัลลิกา วิชุกรองคริต, 2553)

2.3 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่จะต่างกัน สถานศึกษาขนาดเล็กมีโอกาสในการสื่อสาร พูดคุยมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทำให้ทัศนคติที่ดีในการทำงานเป็นทีมร่วมกัน และมีความสามัคคีในกลุ่ม มีความไว้วางใจกัน มีการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกันจึงไปอย่างราบรื่น มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงดาว โสมศรีแพง ได้วิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 (แสงดาว โสมศรีแพง, 2556)

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ในด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารและครูควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมาอย่าง ด้านการร่วมมือ ผู้บริหารและครู สามารถร่วมมือกันในการ

ปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงว่าจะอยู่ตำแหน่งใด ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารและครูควรร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยปรับเปลี่ยนการประสานงานที่เหมาะสมหลากหลายวิธี และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา โดยทุกด้านควรมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากทุกด้านของทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา มีความสำคัญและจำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติทัช เขียวฉะอ่อน และธีรวัฒน์ จันทิก ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การทำงานเป็นทีมเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพได้นั้น สมาชิกทุกคนในทีมควรต้องเข้าใจหลักการการทำงานเป็นทีม และต้องมีผู้นำทีมที่มีทักษะและวิสัยทัศน์ดี (กิตติทัช เขียวฉะอ่อน และธีรวัฒน์ จันทิก, 2560)

3. จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus-group) เกี่ยวกับการแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาด้านการติดต่อสื่อสาร ต้องมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและครูมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมา อย่างทั่วถึง ควรมีการเปิดโอกาสรับฟังการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่องาน และสามารถวิจารณ์ข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการร่วมมือ ต้องส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนสามารถร่วมมือกันในการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงว่าจะกลุ่มใดอยู่ตำแหน่งใดและมีการอธิบายคลายข้อสงสัยอย่างชัดเจนในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน ด้านการประสานงาน ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการประสานงานทำความเข้าใจทุกครั้งก่อนการปฏิบัติงานและมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยปรับเปลี่ยนการประสานงานที่เหมาะสมหลากหลายวิธี ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมในการระดมความคิดเพื่อช่วยร่วมกันคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารควรมีการนำความคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีการจัดการอบรมศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและควรมีปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานให้งานมีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาทั้งที่เป็นหลักการและวิธีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและครูวางแผนในการร่วมกันทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกรวิภา กามวุฒิมังค์ การศึกษาความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมภายในสำนักอำนวยการสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ของคณะกรรมการเฉพาะกิจและคณะกรรมการประจำ มีความคิดเห็น 6 ด้านคือ ด้านความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน

ด้านบทบาทของสมาชิกในทีม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านกระบวนการทำงาน ด้านวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร และด้านภาวะผู้นำทีมอยู่ในระดับมาก (กรวิภา งามวุฒิจวงศ์, 2559)

สรุป

แนวทางการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการทำงานเป็นทีม จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ควรมีการพัฒนาไปพร้อมกันในทุกด้าน เนื่องจากทุกด้านเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานเป็นทีม โดยทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีการบริหารจัดการที่หลากหลาย มีการพัฒนาระบบการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีมที่ดี มีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และจัดให้บุคลากรได้ศึกษาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการร่วมกันปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้เข้าร่วมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์ต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
2. ควรวางแผนการนำข้อมูลจากการวิจัยที่ได้ไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำลักษณะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู

เอกสารอ้างอิง

กรวิภา งามวุฒิจวงศ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ภายในสำนักอำนวยการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิตติทัช เขียวฉะอ้อน และธีรวัฒน์ จันทิก. (2560). การทำงานเป็นทีมสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(1), 355-370.

- ธีระ ไชยสิทธิ์. (2555). ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประพันธ์ คำสามารถ. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มัลลิกา วิชุกรอิงครัต. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลำเทียน เผ่าอาจ. (2559). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง. ใน งานนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- แสงดาว โสมศรีแพง. (2556). การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Scillities. Education and Phychological Measurement, 30(3), 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง*

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATORS' LEADERSHIP
AND LEARNING COMMUNITY OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE
OF NAKHON SI THAMMARAT AND PHATTALUNG

ณัฐกานต์ ฤกษ์มงคล

Nattakan Roekmongkol

นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์

Nilrat Navakijpaitoon

บุรินทร์ภฏ พรหมมาศ

Boorinpat Prommas

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: nattakan8099@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 427 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

* Received 22 March 2022; Revised 29 November 2022; Accepted 14 December 2022

2. สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ระดับสูง ($r=.692$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r=.679$) ($r=.636$) และ ($r=.632$) ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ ($r=.203$)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, ชุมชนแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the leadership of administrators, 2) schools' learning community, and 3) the relationship between administrators' leadership and the learning community of schools under the Secondary Education Service Area Office of Nakhon Si Thammarat and Phattalung. The sample included 427 school administrators and teachers. The sample size was determined by the Krejcie and Morgan Table. The research instrument was an interview form with the reliability of a whole issue at 0.96. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, SD, and Pearson's correlation coefficient.

The research showed that;

1. The overall administrators' leadership was high. The highest average was the aspect of achievement-oriented leadership, and the lowest average was directive leadership.

2. The overall condition of the learning community was high. When considering each aspect, it was found that shared and supportive leadership had the highest average, whereas interpersonal knowledge sharing had the lowest average.

3. The overall leadership of administrators was positively and highly related to the learning community ($r=.692$). The relationship among participative leadership, achievement-oriented leadership, and supportive leadership were positively and highly related to the learning community ($r=.679$), ($r=.636$), and

($r=.632$). The overall relationship between directive leadership was positively related to the learning community in the lower level ($r=.203$).

Keywords: Relationship, Leadership of Administrators, Learning Community

บทนำ

การศึกษาแนวใหม่เพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยมีเจตนารมณ์ให้มีการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการศึกษาทั้งภารกิจอำนาจหน้าที่ ความเป็นอิสระ และ การตัดสินใจในการบริหารงานจากกระทรวงลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจทางการศึกษาจะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เสริมสร้างการมีความสามารถในการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจอันจะนำไปสู่อุดมการณ์ของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบโครงสร้างที่ใกล้ชิดประชาชนมากกว่า โปร่งใสกว่า มีโอกาสตรวจสอบได้มากกว่า ระบบรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติการศึกษานั้น นับว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศนั้น ๆ เพราะเมื่อสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เข้าสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วบุคลากรที่มีคุณภาพทางการศึกษาเหล่านี้ จะเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองต่อไป ผู้บริหารจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561)

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายเหมาะสม โดยที่เด็กมีสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้มาก การศึกษากับการพัฒนาสังคมเป็นกระแสหลักสำคัญที่สังคมต้องเฝ้าระวังจับตามอง ในกระบวนการทัศน์ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาและภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในอนาคต ซึ่งในปัจจุบันได้มุ่งเน้นในมิติของการพัฒนา 4 มิติสำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการปฏิรูประบบการบริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิตินี้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาไทยในอนาคต (สุรียัน วัฒนา, 2559)

ปัจจุบันภาวะผู้นำในองค์กรเป็นแรงผลักดันอย่างมากในการเร่งนำพาให้องค์กรได้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร คุณสมบัติพฤติกรรมที่สำคัญของผู้นำที่มีลักษณะความสามารถจูงใจให้บุคคล หรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ อันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญในการที่ผู้นำขององค์กรได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อกระตุ้นจูงใจให้ผู้ตาม

เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ มีพฤติกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มศักยภาพ (ชานาญ คำปัญญาโสโนทัย และคณะ, 2560)

ภาวะผู้นำ เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญในการทำงานอันจะก่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กรซึ่งภาวะผู้นำอยู่เหนือระดับความจำเป็นพื้นฐานขององค์กรและสมาชิกขององค์กร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสามารถแสดงออกถึงบทบาทให้บุคลากรเห็นได้ชัดเจน อาทิ มองเห็นคุณค่าของมนุษย์และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แสดงความฉลาดในการจัดการให้เกิดความเรียบร้อย มีการสื่อสารที่เป็นธรรมชาติและมีประสิทธิภาพ รู้จักการใช้อิทธิพลต่อคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่แสดงออกมาจากความรู้สึกภายในได้อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ในหลักการบริหารและหลักการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารองค์กรทางการศึกษาในปัจจุบันต้องสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน วัตถุประสงค์และทิศทางที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาได้ ทั้งนี้เพื่อการประยุกต์ปรับใช้ให้เข้ากับองค์กรและระบบขององค์กร ผู้บริหารองค์กรที่มีภาวะผู้นำที่ดีพึงมีความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อบุคลากรขององค์กร บุคคลภายนอกและหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีในทุกสถานการณ์ หากมองในด้านการศึกษา สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดเป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติ ประเทศชาติจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว จึงขึ้นอยู่กับบทบาทภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาองค์กรให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในทุกเมื่อ เพราะถ้าผู้บริหารขาดภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลทำให้คุณภาพทางการศึกษาตกต่ำลง ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (ไชยา ภาวะบุตร, 2554)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู: เปลี่ยนห้องสอนเป็นห้องเรียนรู้แก่เด็ก” หรือ PLC (Professional Learning Community) เป็นการรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศ เข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่อง เป็นวงจรไม่รู้จบ เพราะการเรียนรู้การสอนในปัจจุบันเปลี่ยนไปจาก “การสอนของครู” มาเป็นเน้น “การเรียนรู้ของนักเรียน” เปลี่ยนจากการเรียนของปัจเจกบุคคล มาเป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขันมาเป็นเน้นความร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปันกัน และเปลี่ยนจากแค่ได้เรียน “ความรู้มาก ๆ” มาเป็นการฝึก “ทักษะ” ทั้งทักษะการคิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตัวเอง ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะการใช้ ICT อย่างชาญฉลาด การเปลี่ยนแปลงแบบนี้ “ครู” จึงต้องเปลี่ยนจากการสอนบอกความรู้ มาเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เด็ก

สร้างความสนุกในการเรียน เน้นออกแบบโครงงาน หรือ สภาพการทำงานเสมือนจริง ให้เด็กแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการปฏิบัติ ครูชวนศิษย์ร่วมกันทบทวนสิ่งที่ทำว่าได้เรียนรู้อะไร หรือฝึกทักษะอะไร เชื่อมโยงสิ่งที่รู้ด้วยการทำกับทฤษฎีที่มีคนสร้างไว้ เข้าถึงซึ่งความรู้จริงมิใช่แค่ท่องจำตำรา อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน เปลี่ยนห้องสอนเป็นห้องเรียนรู้ของเด็ก ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ครูจะเปลี่ยนแปลงบทบาท PLC จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ชวนครุมารวมตัวกันเป็นชุมชนเป็นเครือข่าย แล้วลุกขึ้นมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนแปลง ห้องสอน ปฏิรูปการศึกษาจากห้องเรียนที่เล็กที่สุด แต่ก็ถือเป็นจุดสำคัญที่สุดที่อยู่ติดกับนักเรียน สร้างการเปลี่ยนแปลงให้การเรียนรู้ของเด็กได้ทันที โดยครูต้องเป็นผู้ลงมือกระทำได้ และเรียนรู้ร่วมกัน เช่นเดียวกับการฝึกฝนสร้างทักษะของเด็กด้วยการลงมือฝึกเอง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ดังนั้นครูจึงเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกต่อการนำทางและทำให้กระบวนการความร่วมมือง่ายขึ้น และบทบาทของผู้บริหารจึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ว่าผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อการมีวิสัยทัศน์การฟื้นฟู พันธกิจ การชี้แนะปฏิบัติตามหลักสูตรและการสอน การสนับสนุนบรรยากาศทางบวก การสนับสนุนทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาต่างก็เป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำและผู้ประสานงานในการบริหาร ใช้ภาวะผู้นำที่ชาญฉลาดจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงาน ยอมอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา จะทำให้โรงเรียนพัฒนาตนเองได้ตามมาตรฐานจนกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับใด การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับใด และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาหรือไม่ และหัวข้อที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง
2. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 98 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 98 คน ครู จำนวน 3,807 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 3,905 คน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 98 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 427 คน จำแนกได้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 78 คน ครู จำนวน 349 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาและข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา สอนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำ

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งแต่ละข้อมีอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) ความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.963

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจากแบบสอบถามจนครบ 427 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล และสรุปผลต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=.692$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวมของสถานศึกษา ในระดับสูง ($r=.679$) ($r=.636$) และ ($r=.632$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวมของสถานศึกษา ในระดับต่ำ ($r=.203$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุงพบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ ช้างอยู่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากทม. ผลการศึกษา พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำแบบสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วราภรณ์ ช้างอยู่, 2557) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐธิดา สุระเสนา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ (ญัฐธิดา สุระเสนา, 2564) และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ ช้างอยู่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากทม. ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วราภรณ์ ช้างอยู่, 2557)

2. สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษา วาสนา ทองทวียังยศ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วาสนา ทองทวียังยศ, 2560) สอดคล้องกับการศึกษาของ ธีระนันต์ โมธรรม ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ทางวิชาชีพ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ธีระนันต์ โมธรรม, 2564) โดยมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สหรัฐ เต็มวงษ์ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการศึกษา พบว่าระดับของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (สหรัฐ เต็มวงษ์, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐิกา นครสูงเนิน ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษา ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ญัฐิกา นครสูงเนิน, 2556) และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันทา สุขเอี่ยม ศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการศึกษา พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของโรงเรียน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (สุนันทา สุขเอี่ยม, 2563)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดย ภาพรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ในระดับสูง ($r=.692$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบ มุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้โดยภาพรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ในระดับสูง ($r=.679$) ($r=.636$) และ ($r=.632$) ตามลำดับ ส่วนภาวะ ผู้นำของผู้บริหารด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการ

เรียนรู้โดยภาพรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง ในระดับต่ำ ($r=.203$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.604$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.570$) ($r=.566$) และ ($r=.537$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับต่ำ ($r=.200$) สอดคล้องกับการศึกษาของ สุริยัน วัฒนา ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขน สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขน สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมี ความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.605$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.593$) ($r=.560$) และ ($r=.558$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา ในระดับต่ำ ($r=.172$) (สุริยัน วัฒนา, 2559) และได้สอดคล้องกับการศึกษาของ อีระนันต์ โมธรรม ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ของสถานศึกษา ในระดับสูง ($r=.630$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.609$) ($r=.567$) และ ($r=.557$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำ

ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ของสถานศึกษา ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r=.212$) (ธีระนันต์ โมธรรม, 2564) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ญฐิกา นครสูงเนิน ได้ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r=.852$) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุนของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.590$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุนของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.590$) ($r=.564$) และ ($r=.539$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุนของสถานศึกษา ในระดับต่ำ ($r=.147$) (ญฐิกา นครสูงเนิน, 2556) สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑามาศ อินนามเพ็ง เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.529$) โดยภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($r=.541$) ($r=.484$) และ ($r=.483$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลของสถานศึกษา ในระดับต่ำ ($r=.139$) (จุฑามาศ อินนามเพ็ง, 2552) สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมณฑา ทายุกโก ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์ที่ระดับปานกลาง (สุมณฑา ทายุกโก, 2556)

สรุป

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พัทลุง สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา การศึกษา โดยภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำ แบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำ ร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการปรับให้ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดการ สั่งการปฏิบัติงานทุกอย่างเพียงผู้เดียว
2. ผู้บริหารจะต้องมีการเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ต่าง ๆ ให้ได้อย่างเพียงพอ
3. การเสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทให้กับองค์กรอย่าง เต็มที่ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

4. การปรับกลยุทธ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่หลากหลายวิธีการ เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ในเชิงลึก
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ เพื่อนำผลจากการวิจัยเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ อินนามเพ็ง. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อ ความเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ชำนาญ คำปัญญาสินทัย และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝัน : พหุกรณีศึกษา. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 17(1), 43-52.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2554). ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐธิดา สุระเสนา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีระนันต์ โมธรรม. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. ใน ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรารณ ช้างอยู่. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตาตาพับลิเคชั่น.
- สหรัฐ เต็มวงษ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุนันทา สุขเอี่ยม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สมณฑา ทายโก. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สุริยัน วัฒนา. (2559). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขนสำนักงานการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนมาตรฐานสากล. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Education and Psychological Measurement. New York: Minnesota University.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
ของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*
PARENTS' SATISFACTION TOWARDS SCHOOL ADMINISTRATORS OF
SMALL SCHOOLS IN BANG BO GROUP 2 UNDER OFFICE OF SAMUT
PRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

อัญชลี ทัตตะรุจิ

Anchalee Thattarujj

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamheang University, Thailand

E-mail: aung_2515@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 241 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.29-0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวม

* Received 26 March 2022; Revised 20 December 2022; Accepted 24 December 2022

และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป

2. ผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษา อายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก, ผู้ปกครอง

ABSTRACT

The research aimed to 1) find parents' satisfaction towards school administration of small schools in Bang Bo group 2 under The Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 2, and 2) compare parents' satisfaction towards school administration of small schools in Bang Bo group 2 under The Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 2, classified by genders, educational levels, and ages. The sample group was composed of 241 parents, gained by opening Cohen Table (Cohen, 1988) from nine small schools in Bang Bo group 2 under The Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 2 in the academic year 2021. The research instrument included the questionnaire passing the IOC test at 0.8-1.0, r for each item at 0.29-0.92, and reliability of 0.97. The statistics used in this research were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA Scheffe Method.

The research showed that;

1. Parents' satisfaction as a whole and in each aspect towards school administration of small schools in Bang Bo group 2 under The Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 2 was high. When considering each aspect, the highest average was the academic administration, followed by the budget and personnel administration. The lowest average was the general administration.

2. Overall, parents with different genders, education levels, and ages had different satisfaction towards school administration of small schools in Bang Bo group 2 under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 2 with a statistical significance of .05.

Keywords: Satisfaction toward school Administrator, Small school, Parent

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) โดยการพัฒนาการจัดการ การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัด การศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งมีหลักการสำคัญที่เน้นการกระจายอำนาจ โดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาและเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ทำให้โรงเรียนควรสนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครอบคลุมการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการ บริหารงานทั่วไป ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษามากมาย โดยเฉพาะการ ประกันคุณภาพการศึกษาทุกโรงเรียนเร่งพัฒนาและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีคุณภาพและเพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาได้บรรลุตามวิสัยทัศน์ และ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล จึงควรเปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการศึกษา โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ความพึงพอใจตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรม ได้ให้คำจำกัดความ ไว้ว่าหมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความสุข เมื่อคนเราได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Need) หรือแรงจูงใจ (Motivation) (Wolman, A., et al., 1999) ความ พึงพอใจ หมายถึงพอใจ ชอบใจ (ราชบัณฑิตสถาน, 2542) ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึก

ที่มีความสุขหรือความพอใจเมื่อได้รับความสำเร็จหรือได้รับสิ่งที่ต้องการ (Quirk, M. F., & Norton, B. W., 1987) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ (Homb, 2000) โดยสรุปความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจชอบใจและมีความสุขที่ความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งใจไว้บรรลุผลหรือสมหวังนั่นเอง สำหรับผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ก็ย่อมจะมีความต้องการหรือความคาดหวังว่าการบริหารโรงเรียนจะทำให้นักเรียนที่ผู้ปกครองส่งเข้ามาเรียนนั้น ได้ความรู้และความสามารถหรือได้ผลการเรียนดีขึ้นนั่นเอง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจหรือผลการสอบ (ชุตินา แพนกุดเรือ, 2556)

ผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเด็กคือ บ้านและโรงเรียน ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากโรงเรียน เมื่อได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นการเสริมแรงจากผู้ปกครองเด็กจะเกิดความพร้อมในการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น ผู้ปกครองควรเข้ามามีบทบาท ในการสนับสนุนส่งเสริมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ การดำเนินงานและเสนอแนวทางในการจัดการศึกษา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและจุดมุ่งหมายของผู้ปกครองต่างก็มุ่งที่จะพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ กล่าวได้ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตเด็ก คือ บ้านและโรงเรียน ผู้ปกครองและครูเปรียบเสมือนผู้นำของเด็ก หากต่างคนต่างนำกันไป คนละทิศละทางจะเป็นเส้นขนานสองเส้นที่ไม่พบกัน ดังนั้น ผู้ปกครองและครูจะต้องจับมือกัน ปรึกษาหารือกัน รับทราบปัญหาของกันและกันและหาทางร่วมมือกัน ทำให้เด็กได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา ตามแนวทางที่ถูกต้องซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม (มุสตี แสงหล่อ, 2555) ซึ่งการบริหารงานนับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินธุรกิจหากองค์กรมีการบริหารงานที่ดีย่อมช่วยให้องค์กรนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ง่ายขึ้น การบริหารงานไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่ที่ต้องทำให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น การบริหารงานยังต้องอาศัยหลักการบริหารงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวม ตัวเป็นกลุ่ม หมู่ เหล่า เป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล เมือง และประเทศ จึงต้องมีการจัดระเบียบของสังคมเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อความอยู่รอดสงบสุขและบังเกิดความก้าวหน้าในชุมชนเหล่านั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิด "สถาบันสังคม" และ "การบริหาร" ขึ้นมา สถาบันสังคมที่จัดตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็น วัดครอบครัว โรงเรียน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงต้องอำนวยความสะดวกหรือบริการเพื่อประโยชน์สุขของสมาชิกและความเจริญของสังคม โดยดำเนินการกิจตามที่สังคมมอบหมาย ด้วยการจัดตั้ง "องค์การบริหาร" ที่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ ดังนั้น สังคมกับองค์การบริหารจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกันได้ (นากเกสร แก้วตา, 2551) โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด การปฏิบัติงานของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ทั้งด้านวิชาการ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านสมรรถนะของผู้เรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีปัจจัยในการบริหารที่เป็นตัวสนับสนุนทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ด้าน คือ กำหนดนโยบายและแผน ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตร กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน สนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษา พึงกษัสิทธิ์เด็ก และพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหาร ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย และยังได้เชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้กับเด็กอีกด้วย (ผ่องพักตร์ สุดสวาท, 2254) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ซึ่งผลการดำเนินงานพบสภาพปัญหาครูสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ครูไม่ครบชั้นและมีภาระงานมาก โรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาไม่เพียงพอ ข้าราชการครูปรับเปลี่ยน โยกย้ายบ่อย มีปัญหายาเสพติด ปัญหาแหล่งอบายมุข และปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน สื่อเทคโนโลยี เกมส์ ที่ไม่เหมาะสมส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และผู้ปกครองมีฐานะยากจนส่งผลต่อการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะต้องศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งงานในด้านการบริหารงาน ด้านบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป จะเกิดผลดีต่อนักเรียนและสามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 670 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen, L. et al., 2011) และการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (วรณิ แกมเกตุ, 2555) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 241 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอายุ เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แบบสอบถามมีจำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร

ทั่วไป ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 9 โรงเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 9 โรงเรียน เพื่อความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 241 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อแล้วนำเสนอรูปแบบตาราง

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ

เขต 2 จำแนกตามอายุ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัย

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป และเมื่อพิจารณาสรุปผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบและแก้ไขปัญหา และครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดี

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการบริหารงานงบประมาณอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โรงเรียนมีการบริหารงานงบประมาณอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และโรงเรียนจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้ในการจัดการงบประมาณของโรงเรียน

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ จำนวนครูเพียงพอที่จะสอนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูเป็นผู้มีความประพฤติเหมาะสมกับอาชีพครูและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม และครูจัดการเรียนการสอนตรงตามวิชาเอกหรือตรงตามความถนัด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการนิเทศติดตาม ผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจของเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ คณะผู้บริหารและครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่ดี โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนตามวาระอย่างเหมาะสม และโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ พบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's post hoc comparisons method) ได้ดังนี้ โดยภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุน้อยกว่า

อภิปรายผล

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุผลตามที่ผู้ปกครองต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี พันรินทร์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอยงเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (สุภาวดี พันรินทร์, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตย์ หมดชาและ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (มานิตย์ หมดชาและ, 2560)

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นและความต้องการและความคาดหวังต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภผา คำจั่ว เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของ

โรงเรียนบ้านตูม (นพค.15 กรป. กลางอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า การเปรียบเทียบผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนบ้านตูม (นพค.15 กรป. กลางอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ทั้งภาพรวมและด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภูผา คำจิว, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา ภูมิสิทธิพร วิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อการรับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า การเปรียบเทียบผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการรับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยรวมแตกต่างกัน (อนุชา ภูมิสิทธิพร และคณะ, 2561)

2.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงมีความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด ทักษะคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการของผู้บริหารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี เตียกุล วิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดศรีประจักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดศรีประจักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (สุนทรี เตียกุล, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี พันรินทร์ วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุภาวดี พันรินทร์, 2560)

2.3 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี กับผู้ปกครองที่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองมีช่วงอายุที่แตกต่าง ทำให้คนเรามีทัศนคติความคิดเห็น ในด้านประสบการณ์ ความรับผิดชอบ ความสนใจ การแก้ปัญหา ความคิดความคาดหวัง และวุฒิภาวะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี พันรินทร์ วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (สุภาวดี พันรินทร์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนัญญา ชมโฉม วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ จังหวัด ชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรีครูที่จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 (อนัญญา ชมโฉม, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ โดยผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปพัฒนาเกี่ยวกับงบประมาณ และมีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาบริหารส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ทันกับโลกปัจจุบัน และยังเป็น การส่งเสริมอนาคตทางการศึกษาให้กับนักเรียนในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นต่อไป

สรุป

ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ พบว่าผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มบางบ่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนมีการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ และผู้ปกครองอยู่ในฐานะยากจน
2. โรงเรียนควรหาแนวทางประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาบริหารส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ทันกับโลกปัจจุบัน และยังเป็น การส่งเสริมอนาคตทางการศึกษาให้กับนักเรียนในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสังกัดอื่น ๆ
2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินา แพนกุดเรือ. (2556). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นากเสร แก้วตา. (2551). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนศิริมาตย์เทวี อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. ใน การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ผ่องพักตร์ สุดสวาท. (2254). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดสุทธาวาส อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผุสดี แสงหล่อ. (2555). ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนสวนป่าอุบลรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูผา เค้งจิว. (2559). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านตูม (นพด.15 กรป. กลางอุบลรัตน์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานิตย์ หมดชาและ. (2560). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน อิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (Research methodology in behavioral sciences). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: พรินทรวรรณกราฟฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุนทรีย์ เตียกุล. (2559). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดศรีประจักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาวดี พันรินทร์. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนัญญา ชมโณม. (2560). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุชา ภูมิสิทธิพร และคณะ. (2561). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อการรับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีต่อการรับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 12(2), 367-387.
- Cohen, L. et al. (2011). Research methods in education (7th ed.). New York: Routledge.
- Homb. (2000). Tales full of sound and fury: A cultural approach to family therapeutic work and research in rural Scandinavia. Family Process, 39(3), 285-306.
- Quirk, M. F., & Norton, B. W. (1987). The relationship between the cobalt nutrition of ewes and the vitamin B12 status of ewes and their lambs. Australian Journal of Agricultural Research, 38(6), 1071-1082.
- Wolman, A., et al. (1999). On the scale and performance of cooperative web proxy caching. CM SIGOPS Operating Systems Review, 33(5), 16-31.

* Received 24 May 2022; Revised 2 December 2022; Accepted 20 December 2022

Medsai Publishing (translated from the original English language published in 1932). The data were collected from sentences with the helping verb or the word “/thuk/,” showing that the person or object experienced or received the action. The research instrument was tables used for recording the contexts with passive voice found in the translated version of Brave New World. The results revealed a total of 89 passive sentences that could be classified into three types: 1) Passive voice in complex sentences was the most frequently found in 49 sentences or 55.05 percent and could be further classified into 1.1) the passive voice in the main clause of complex sentences found in 15 sentences or 16.85 percent, and 1.2) the passive voice in the subordinate clause of complex sentences found in 34 sentences or 38.20 percent; 2) Passive voice in simple sentences was the second most frequently found in 27 sentences or 30.34 percent, and 3) Passive voice in compound sentences was the least frequently found in 13 sentences or 14.61 percent. The research result reflected that the structure of the passive voice was complicated and required modifiers of the contexts to clarify the meaning, resulting in the passive voice mainly being found in complex sentences.

Keywords: passive voice, translated literature, Brave New World

บทนำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) นิยามความหมายของคำว่า “ถูก” ไว้ประการหนึ่งว่า “เป็นกริยาช่วยแสดงว่าประธานของประโยคเป็นผู้ถูกทำ มักใช้ในข้อความที่ทำให้ผู้ถูกทำเดือดร้อนหรือไม่พอใจ” ความหมายดังกล่าวเป็นการสื่อนัยทางความหมายด้านความรู้สึกของผู้ใช้ภาษาไปยังผู้รับสาร โดยเน้นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคขึ้นมาตั้งต้นประโยค แสดงถึงพฤติการณ์ว่านามวลีนั้นเป็นผู้ถูกกระทำ ในแวดวงวิชาภาษาไทยเรียกกริยาที่แสดงความสัมพันธ์กับนามวลีที่ถูกกระทำนั้นว่า “กรรมวาจก”

แม้ผู้ใช้ภาษาไทยนิยมใช้ระเบียบของกริยาที่บ่งบอกผู้กระทำหรือที่ในแวดวงวิชาภาษาไทยเรียกกริยาที่แสดงความสัมพันธ์กับนามวลีซึ่งเป็นผู้กระทำนั้นว่ากรรมตรวจจากมากกว่า แต่กรรมวาจกกลับมีบทบาทเป็นอย่างมากในแง่หน้าที่พิเศษทางสัมพันธสาร (discourse function) เพื่อเน้นย้ำความหมายให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ไม่ว่าจำเป็นต้องอ้างถึงหรือไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้กระทำ (ชัชวาล ศรีทอง, 2558)

การถอดความ (paraphrase) เป็นการถ่ายทอดข้อมูลด้วยการปรับรูปภาษาจากผลงานต้นฉบับมาเป็นสำนวนของผู้เขียนโดยคงความหมายเดิม การถอดความในภาษาต่าง ๆ อาจทำได้โดยใช้รูปโวพจน์หรือพิจารณาตัวการบ่งชี้ซึ่งช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำ

ในประโยคที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ในภาษาไทยไม่มีระบบบ่งชี้การก (ศุภวัจน แต่รุ่งเรือง และ วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2558) แต่ผู้ใช้ภาษาพิจารณาความหมายของกรรมวาจาในภาษาไทยโดยพิจารณาได้จากคำช่วยกริยา “ถูก” ซึ่งเป็นคำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำพัง แต่จะปรากฏร่วมกับคำกริยาและอยู่ข้างหน้ากริยาหลักเสมอเพื่อบอกความหมายทางไวยากรณ์ของกริยาแสดงว่าถูกว่าเป็นผู้กระทำ เช่น รถเราถูกรถคันนั้นเฉี่ยวเอา เจ้าตูบโดนขัง (วิจิตร ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561)

ธีรพงษ์ ธนสุทธิพิทักษ์ แปลโดยถอดความวรรณกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาเรื่อง โลกวิไลซ์ ซึ่งมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง Brave New World ฉบับซิมพลิไฟด์ (simplified) ในชุด เดอะ บริดจ์ ซีรีส์ (the bridge series) ของ อัลดัส ฮักซลีย์ (Aldous Huxley) นักประพันธ์ชาวอังกฤษ เนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องโลกวิไลซ์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ด้านการผสมพันธุ์มนุษย์ในห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ด้วยหวังจะควบคุมอุปนิสัย ซึ่งแฝงไว้ด้วยการจัดระดับขั้นตามประเภทของตัวอ่อนที่ผสมพันธุ์ขึ้น อันจะนำมาซึ่งเสถียรภาพในสังคม การที่มนุษย์เป็นผู้ถูกกระทำด้วยความพยายามที่จะสร้างโลกให้สมบูรณ์แบบโดยเผด็จการชาติให้คนปฏิสนธิขึ้นตามเงื่อนไขการคัดสรรพันธุ์กรรมตามหลักวิทยาศาสตร์ จึงส่งผลให้ปรากฏประโยคกรรมจำนวนมากในวรรณกรรมเรื่องนี้ (ฐิติภัทร์ วัฒนาจารุเกียรติ และจอมขวัญ สุทธิพันธ์, 2565) โดยมีตัวละคร เลโอน่า คราวน์ เป็นตัวดำเนินเรื่องให้ผู้อ่านได้เห็นถึงพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ที่จะเข้ามาแทนที่ธรรมชาติ ด้วยค่าความเป็นมนุษย์ โดยควบคุมมนุษย์ตั้งแต่ขั้นตอนการปฏิสนธิตามแบบวิทยาศาสตร์ในห้องทดลอง รวมถึงการดำเนินชีวิต

งานวิจัยเกี่ยวกับกรรมวาจาในวรรณกรรมต่าง ๆ เน้นประเด็นกลวิธีการแปล เช่น ความสุขของกะทิ (วิภาวี วงศ์สุวรรณ และคณะ, 2551) การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลนวนิยายภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (ธนาภัสสร สุนธิรักษ์ และคณะ, 2563) และเน้นประเด็นการสื่อโน้ตทัศน์ เช่น การศึกษากลวิธีสื่อโน้ตทัศน์กรรมวาจาในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษา: เวลาในขวดแก้ว และความรักของวัลยา (ดลพร รุจิรวงศ์ และปริมา มัลลิกะมาส, 2553) และการสื่อโน้ตทัศน์กรรมวาจาในการแปลวรรณกรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษา: เรื่อง “กลิ่นฟาง (The Sweet Scent of Hay)” และเรื่อง “หลายชีวิต (Many Lives)” (ทิมาญ เดชนราพันธ์ และปริมา มัลลิกะมาส, 2551) ดังนั้น การศึกษาเรื่องโครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ จะช่วยเติมเต็มการศึกษาโครงสร้างกรรมวาจาได้

ด้วยเหตุที่วรรณกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาเรื่องโลกวิไลซ์เป็นเรื่องล้อเลียนประชดชีวิต (satire) ดังที่ ธีรพงษ์ ธนสุทธิพิทักษ์ ผู้แปล อ้างว่านักประพันธ์แต่งเรื่องราวแห่งความเป็นจริงว่าพลวัตของโลกที่กำลังพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่งผลให้มนุษย์สูญเสียเสรีภาพและถูกบังคับให้ดำรงชีพตามอำนาจที่ควบคุมไว้ (อัลดัส ฮักซลีย์, 2523) จึงไม่น่าแปลกใจที่จะพบกรรมวาจาในวรรณกรรมดังกล่าวจำนวนไม่น้อย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา

โครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่ อันแสดงให้เห็นปรากฏการณ์การใช้กรรมวาจาในวรรณกรรมแปลในสภาพปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาประเด็นโครงสร้างกรรมวาจาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำช่วยกริยาแสดงว่ากว่าเป็นผู้รับการกระทำในภาษาไทย
2. ศึกษาและรวบรวมกรรมวาจากจากวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่ ซึ่งมีบริบทการใช้กรรมวาจา กรณีที่ปรากฏคำว่า “ถูก” จำนวน 89 ประโยค
3. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางสำหรับบันทึกบริบทที่มีกรรมวาจาจากวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่
4. วิเคราะห์โครงสร้างกรรมวาจาตามแนวคิดเรื่องชนิดของคำ (วิจิตรน ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561) และแนวคิดเรื่องส่วนประกอบของประโยค (ราตรี ธีรานุวัตร และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่
5. นำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนารูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตารางแสดงการวิเคราะห์ส่วนประชิดและจำนวนข้อมูลโครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “โครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่” นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่

โครงสร้างกรรมวาจาในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่	ความถี่	ร้อยละ
1. กรรมวาจาในประโยคซ้อน		
1.1 กรรมวาจาในประโยคหลักหรือमुख्यประโยคของประโยคซ้อน	15	16.85
1.2 กรรมวาจาในอนุประโยคของประโยคซ้อน	34	38.20
2. กรรมวาจาในประโยคสามัญ	27	30.34
3. กรรมวาจาในประโยครวม	13	14.61
รวม	89	100

ผู้วิจัยวิเคราะห์วรรณกรรมแปลเรื่องโลกลีโล่พบว่า มีโครงสร้างกรรมวาจาในประโยคซ้อน ประโยคสามัญ และประโยครวม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กรรมวาจกในประโยคซ้อน

กรรมวาจกในประโยคซ้อน หมายถึง กรรมซึ่งย้ายมาอยู่ตอนต้นของประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลักกับอนุประโยค

ผู้วิจัยพบกรรมวาจกในประโยคซ้อน จำนวน 49 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 55.05 และพบกรรมวาจกในประโยคซ้อน 2 ลักษณะ ได้แก่ กรรมวาจกในประโยคหลักหรือमुख्यประโยคของประโยคซ้อน และกรรมวาจกในอนุประโยคของประโยคซ้อน ดังนี้

1.1 กรรมวาจกในประโยคหลักหรือमुख्यประโยคของประโยคซ้อน

ผู้วิจัยพบกรรมวาจกในประโยคหลักหรือमुख्यประโยคของประโยคซ้อนในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิสัย 15 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.85 ดังตัวอย่างที่ 1-3 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 “เพศและชนชั้นหรือคุณภาพในสังคมของมนุษย์แต่ละคนที่จะเกิดขึ้นจะถูกกำหนดขึ้นในท้องนี้” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค												
กรรมของกริยาของमुख्यประโยค						อนุประโยค			กริยาของमुख्यประโยค			
นามวลี									กริยาวลี			
นามวลี						คุณานุประโยค			กริยาวลี			
นามวลี	บุพบทวลี		บุพบทวลี			คำเชื่อม คุณานุ ประโยค	ส่วน เสริม	ส่วน หลัก	กริยาวลี		บุพบทวลี	
กรรมของ กริยา	คำ บุพบท	คำ นาม	คำ บุพบท	คำ ช่วยกริยา	คำ กริยา		คำ ช่วยกริยา	คำ กริยา	คำ ช่วยกริยา	คำ กริยา	คำ บุพบท	คำ นามวลี
เพศและชน ชั้นหรือ คุณภาพ	ใน	สังคม	ของ	มนุษย์	แต่ละคน	ที่	จะ	เกิดขึ้น	จะถูก	กำหนดขึ้น	ใน	ท้อง นี้

ประโยคตัวอย่างที่ 1 ปรากฏนามวลี “เพศและชนชั้นหรือคุณภาพ” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “จะถูกกำหนดขึ้น” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาจกคือ “พนักงานจะกำหนดเพศและชนชั้นหรือคุณภาพในสังคมของมนุษย์แต่ละคนที่จะเกิดขึ้นในท้องนี้”

ตัวอย่างที่ 2 “ปกถูกมอดกัดจนกร่อนไปหมดแล้ว” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค							
मुख्यประโยค				อนุประโยค			
กรรมของกริยา ของमुख्यประโยค		กริยาของमुख्यประโยค		วิเศษณานุประโยค			
		กริยาวลี		คำเชื่อมวิเศษณา- นุประโยคบอกผล		กริยาวลี	
นามวลี	ส่วนเสริม	นามวลี	ส่วนหลัก			กริยาวลี	วิเศษณ์วลี
กรรมของกริยา	คำช่วยกริยา	ประธาน ของประโยค	คำกริยา			คำกริยา	คำกริยาตาม คำวิเศษณ์
ปก	ถูก	มอด	กัด	จน		กร่อน	ไป หมดแล้ว

ประโยคตัวอย่างที่ 2 ปรากฏนามวลี “ปก” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “ถูกมอดกัด” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาทคือ “มอดกัดปกจนกร่อนไปหมดแล้ว”

ตัวอย่างที่ 3 ประตู่ซึ่งหนักอึ้งถูกเปิดออก (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค						
กรรมของกริยาของ มุขยประโยค	อนุประโยค			กริยาของมุขยประโยค		
	คุณานุประโยค			กริยาวลี		
นามวลี	คำเชื่อมคุณานุ- ประโยค	กริยาวลี		ส่วนเสริม	ส่วนหลัก	
กรรมของกริยา		คำกริยาคุณศัพท์	คำวิเศษณ์ขยาย เฉพาะ	คำช่วยกริยา	คำกริยากรรม	คำกริยาตาม
ประตู่	ผู้	หนัก	อึ้ง	ถูก	เปิด	ออก

ประโยคตัวอย่างที่ 3 ปรากฏนามวลี “ประตู่” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “ถูกเปิดออก” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาทคือ “(ผู้เป็นเจ้าของโลก) เปิดประตู่ผู้หนักอึ้งออก”

1.2 กรรมาจกในอนุประโยคของประโยคซ้อน

ผู้วิจัยพบกรรมาจกในอนุประโยคของประโยคซ้อนในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ จำนวน 34 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 38.20 ดังตัวอย่างที่ 4-6 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 “ในขณะที่นักศึกษาในกลุ่มนั้นถูกพาเดินวนเวียนชมอยู่นั้น ฟอสเตอร์อธิบายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงและวิธีปฏิบัติที่ใช้การเพื่อให้ได้ตัวอ่อนที่มีเพศและคุณภาพตามที่สังคมต้องการ” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยคซ้อนคุณานุประโยคและซ้อนวิเศษณานุประโยค										
นามานุประโยค						มุขย- ประโยค	คุณานุประโยค			
บุพบทวลี	นามวลี	กริยาวลี					คุณานุประโยค		วิเศษณานุประโยค	
		ส่วนเสริม	ส่วนหลัก	กริยาวลี						
	กรรมของกริยา	คำช่วยกริยา	คำกริยา	คำกริยาตาม	คำบอกกำหนด		คุณานุ- ประโยค	คุณานุ- ประโยค	วิเศษณานุ- ประโยค	คุณานุ- ประโยค
ในขณะที่	นักศึกษา กลุ่มนั้น	ถูก	พาเดิน วนเวียน ชม	อยู่	นั้น	ฟอสเตอร์ อธิบายถึง วิธีการ ต่าง ๆ	ที่ใช้ใน การเลี้ยง และวิธี ปฏิบัติ	ที่ใช้การ	เพื่อให้ได้ ตัวอ่อนที่มี เพศและ คุณภาพ ตาม	ที่สังคม ต้องการ

ประโยคตัวอย่างที่ 4 ปรากฏนามวลี “นักศึกษาในกลุ่มนั้น” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “พาเดินวนเวียนชม” และเป็นส่วนหนึ่งของนามานุประโยค “ในขณะที่นักศึกษาในกลุ่มนั้นถูกพาเดินวนเวียนชมอยู่นั้น” ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมความมุขยประโยค จากประโยค

กรรตุจากคือ “ในขณะที่ฟอสเตอร์พานักศึกษากลุ่มนั้นเดินวนเวียนชมอยู่นั้น ฟอสเตอร์อธิบายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงและวิธีปฏิบัติที่ใช้การเพื่อให้ได้ตัวอ่อนที่มีเพศและคุณภาพตามที่สังคมต้องการ”

ตัวอย่างที่ 5 “เฮล์มโฮลทซ์อ่านบทกวีที่ทำให้ถูกตักเตือน” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค							
मुख्यประโยค			คำ เชื่อมคุณานุ- ประโยค	คุณานุประโยค			
				กริยาวลี			
นามวลี	กริยาวลี			กริยาวลี		ส่วนเสริม	ส่วนหลัก
กรรมของกริยา	คำกริยา	กรรมของกริยา		กริยานำ	กริยาตาม	คำช่วยกริยา	คำกริยาสกรรม
เฮล์มโฮลทซ์	อ่าน	บทกวี	ที่	ทำ	ให้	ถูก	ตักเตือน

ประโยคตัวอย่างที่ 5 ปรากฏนามวลี “เฮล์มโฮลทซ์” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “ทำให้ถูกตักเตือน” จากประโยคกรรตุจากคือ “เบอร์นาร์ดตักเตือนเฮล์มโฮลทซ์ที่เขาอ่านบทกวี (ที่ยกย่องความสงบ)”

ตัวอย่างที่ 6 “แนวเส้นทางเก่ามีประกาศทางอากาศซึ่งถูกทิ้งว่างเปล่าอยู่ 4 หลังด้วยกัน” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค								
मुख्यประโยค			คุณานุประโยค					
นามวลี	กริยาวลี		คำเชื่อมคุณานุ- ประโยค	โครงสร้างกริยาเรียง		ปริมาณวลี		วิเศษณ์วลี
				ส่วนเสริม	ส่วนหลัก			
ประธานของ ประโยค	คำกริยา	กรรมของกริยา		คำช่วยกริยา	กริยาวลี หลาย กริยาวลี	คำบอก จำนวน	คำลักษณ นาม	คำวิเศษณ์
แนวเส้นทาง เก่า	มี	ประกาศทาง อากาศ	ซึ่ง	ถูก	ทิ้งว่างเปล่า อยู่	4	หลัง	ด้วยกัน

ประโยคตัวอย่างที่ 6 ปรากฏนามวลี “ประกาศทางอากาศ” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “ทิ้งว่างเปล่าอยู่” จากประโยคกรรตุจากคือ “(หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) ทิ้งประกาศทางอากาศที่แนวเส้นทางเก่าให้ว่างเปล่าอยู่ 4 หลังด้วยกัน”

2. กรรมาจกในประโยคสามัญ

กรรมาจกในประโยคสามัญ หมายถึง กรรมซึ่งย้ายมาอยู่ตอนต้นของประโยคที่ไม่มีอนุประโยคและไม่มีคำเชื่อมกริยา

ผู้วิจัยพบกรรมาจกในประโยคสามัญในวรรณกรรมแปลเรื่องโลภวิไลซ์มากเป็นลำดับที่ 2 รองจากประโยคสามัญ กล่าวคือ พบจำนวน 27 ประโยค จากทั้งหมด 89 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 30.34 ดังตัวอย่างที่ 7-9 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 “บรรดาทารกเหล่านั้นถูกนำออกจากชั้น” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคสามัญ								
คำบอก จำนวน	นามวลี			กริยาวลี				
	กรรมของกริยา			ส่วนเสริม	ส่วนหลัก		บุพบทวลี	
	คำนาม	คำลักษณนาม	คำบอกกำหนด	คำช่วยกริยา	คำกริยา	คำกริยาตาม	คำบุพบท	คำนาม
บรรดา	ทารก	เหล่านั้	นั้น	ถูก	นำ	ออก	จาก	ชั้น

ประโยคตัวอย่างที่ 7 ปรากฏนามวลี “ทารกเหล่านั้น” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “นำออก” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาจกคือ “(เหล่าพยาบาล) นำบรรดาทารกเหล่านั้นออกจากชั้น”

ตัวอย่างที่ 8 “เหล่าทารกถูกนำขึ้นหึ่งบนรถเข็นอีกครั้งหนึ่ง” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคสามัญ												
นามวลี		กริยาวลี										
กรรมของกริยา		กริยาวลี			นามวลี							
		กริยาวลี			คำนาม	บุพบทวลี						
		ส่วนเสริม	ส่วนหลัก			คำบุพบท	นามวลี		ปริมาณวลี			
คำลักษณ-นาม	คำนาม	คำช่วยกริยา	คำกริยา	คำกริยาตาม				ส่วนหลัก	ส่วนขยาย	คำหน้าจำนวน	คำลักษณนาม	คำบอกจำนวน
เหล่า	ทารก	ถูก	นำ	ขึ้น	หึ่ง	บน	รถ	เข็น	อีก	ครั้ง	หนึ่ง	

ประโยคตัวอย่างที่ 8 ปรากฏนามวลี “เหล่าทารก” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “นำขึ้น” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาจกที่มีการละประธานของประโยค คือ “(พยาบาล) นำเหล่าทารกขึ้นหึ่งบนรถเข็นอีกครั้งหนึ่ง”

ตัวอย่างที่ 9 “ผมเกือบจะถูกเนรเทศไปอยู่เกาะ” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยคสามัญ						
นามวลี	กริยาวลี					
	กริยาวลี		โครงสร้างกริยาเรียง			หน่วยเสริมความของกริยา
กรรมของกริยา			ส่วนเสริม	ส่วนหลัก	กริยาวลีหลาย	
คำสรรพนาม	คำกริยานำ	คำช่วยกริยา	คำช่วยกริยา	คำกริยา	กริยาวลี	นามวลี
ผม	เกือบ	จะ	ถูก	เนรเทศ	ไปอยู่	เกาะ

ประโยคตัวอย่างที่ 9 ปรากฏนามวลี “ผม” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “เนรเทศ” มาไว้ต้นประโยค จากประโยคกรรตุวาทกที่มีการละประธานของประโยค คือ “(เจ้าโลก)” เกือบจะเนรเทศผมไปอยู่เกาะ”

3. กรรมวาทกในประโยครวม

กรรมวาทกในประโยครวม หมายถึง กรรมซึ่งย้ายมาอยู่ตอนต้นของประโยคที่มีประโยคย่อยตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปมารวมเข้าเป็นประโยคเดียวกัน

ผู้วิจัยพบกรรมวาทกในประโยครวมในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ 13 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 14.61 ดังตัวอย่างที่ 10-12 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 “เธอคงพลัดตกลงไปในรอยแตกในหินที่โหนสั๊กแห่งหนึ่ง หรือไม่ก็ถูกพวกสิงโต ภูเขา กินไปแล้ว” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยครวมที่เกิดจากประโยคสามัญรวมกับประโยคสามัญ												
ประโยคสามัญ					คำเชื่อม			ประโยคสามัญ				
นามวลี	กริยาวลี							กริยาวลี	นามวลี	กริยาวลี		
ประธาน/ กรรม	ส่วน เสริม	ส่วน หลัก	บุพบทวลี		คำเชื่อม สมภาค	คำ ปฏิเสธ	คำเชื่อม- สัมพันธสาร	ส่วนเสริม	ประธาน ของประโยค	ส่วน หลัก	ส่วน เสริม	
คำสรรพนาม	คำช่วย กริยา	คำกริยา	บุพบท วลี	บุพบทวลี	เชื่อม กริยาวลี กับ กริยาวลี	คำ ปฏิเสธ กริยา		คำช่วย กริยา	คำ ลักษณะ- นาม	คำ นาม	คำ กริยา	คำ กริยา ตาม
เธอ	คง	พลัดตก ลงไป	ในรอย แตก	ในหินที่ โหนสั๊กแห่ง หนึ่ง	หรือ	ไม่	ก็	ถูก	พวก	สิงโต ภูเขา	กิน	ไปแล้ว

ประโยคตัวอย่างที่ 10 ปรากฏนามวลี “เธอ” ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค “เธอคงพลัดตกลงไป” และเป็นกรรมของกริยาวลี “กินไปแล้ว” จากประโยคกรรตุวาทกคือ “เธอคงพลัดตกลงไปในรอยแตกในหินที่โหนสั๊กแห่งหนึ่ง หรือไม่พวกสิงโตภูเขาก็กินเธอไปแล้ว”

ตัวอย่างที่ 11 “ถ้าเขาไม่ช่วยสองคนนั้นอาจถูกฆ่า แต่ถ้าเขาเข้าไปช่วยเขาก็อาจถูกฆ่าไปด้วย” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยครวมที่เกิดจากประโยคซ้อนรวมกับประโยคซ้อน												
วิเศษณาน- ประโยค	मुख्यप्रयोग			คำเชื่อม สมภาค	วิเศษณาน ประโยค	मुख्यप्रयोग						
	นามวลี	กริยาวลี				นามวลี	กริยาวลี					
	กรรม ของกริยา	ส่วนเสริม	ส่วนหลัก				กรรม ของกริยา					
		คำ	คำ					คำ เชื่อม เสริม	คำ ช่วย กริยา	คำ ลักษณ นาม	คำ กริยา ตาม	คำ วิเศษณ์ สามัญ
		ช่วยกริยา	กริยา									
ถ้าเขาไม่ ช่วย	สองคน นั้น	อาจถูก	ฆ่า	แต่	ถ้าเขาเข้า ไปช่วย	เขา	ก็	อาจถูก	ฆ่า	ไป	ด้วย	

ประโยคตัวอย่างที่ 11 ปรากฏนามวลี “สองคนนั้น” ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา “อาจถูกฆ่า” ซึ่งเป็นมุขยประโยค ของวิเศษณานุกรมประโยค “ถ้าเขาไม่ช่วย” และปรากฏนามวลี “เขา” เป็นกรรมของกริยาวลี “อาจถูกฆ่าไปด้วย” ซึ่งเป็นมุขยประโยค ของวิเศษณานุกรมประโยค “ถ้าเขาเข้าไปช่วย” จากประโยคกรรตุวาทคือ “ถ้าเขาไม่ช่วยเหล่าเดลด้าอาจฆ่าสองคนนั้น แต่ถ้าเขาเข้าไปช่วยเหล่าเดลด้าก็อาจฆ่าเขาตายไปด้วย”

ตัวอย่างที่ 12 “เธอพูดอะไรบางอย่างแต่ถูกเสียงตะโกนของคนอื่น ๆ กลบจนหมดสิ้น” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) มีรายละเอียดส่วนประชิดของประโยคดังนี้

ประโยครวมที่เกิดจากประโยคสามัญรวมกับประโยคสามัญ							
ประโยคสามัญ			คำเชื่อม	ประโยคสามัญ			
นามวลี	กริยาวลี			กริยาวลี			
ประธานของประโยค	คำกริยา	หน่วยเสริมความของกริยา		ส่วนเสริม	นามวลี	ส่วนหลัก	วิเศษณ์วลี
คำสรรพนาม		นามวลี		คำช่วยกริยา	ประธานของประโยค	คำกริยา	คำวิเศษณ์
เธอ	พูด	อะไรบางอย่าง	แต่	ถูก	เสียงตะโกนของคนอื่น ๆ	กลบ	จนหมดสิ้น

ประโยคตัวอย่างที่ 12 ปรากฏนามวลี “เธอ” ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค “เธอพูดอะไรบางอย่าง” และ (เสียงที่เธอพูด) เป็นกรรมของกริยาวลี “กลบจนหมดสิ้น” จากประโยคกรรตุวาทคือ “เธอพูดอะไรบางอย่าง แต่เสียงตะโกนของคนอื่น ๆ กลบ (เสียงที่เธอพูด) จนหมดสิ้น”

อภิปรายผล

การศึกษาในประเด็นโครงสร้างกรรมจากในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ พบโครงสร้างกรรมจากในประโยคที่แบ่งตามโครงสร้างในประโยคซ้อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.05 หรือพบจำนวน 49 ประโยค จากประโยคทั้งหมด 89 ประโยค สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างกรรมจากมีลักษณะซับซ้อน ต้องการส่วนขยายบริบทของกรรมจาก เช่น “เขานั่งเฝ้าบนหน้าต่างไปทางอื่น รู้สึกตนเองถูกผูกมัดไว้ด้วยสัญญาซึ่งไม่เคยตกลงกันไว้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โบราณซึ่งไม่มีผลใช้บังคับอีกแล้ว ตั้งแต่อดีตกาล” (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) กล่าวคือ มีส่วนขยายของอนุประโยคประเภทคุณานุประโยคขยายคำว่า “สัญญา” ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้กรรมจากเป็นผู้ถูกรับการกระทำนั้น ดังนั้น รายละเอียดของบริบทที่ซับซ้อนด้วยโครงสร้างของประโยค จึงทำให้กระแสดความชัดเจนในแง่ของการสื่อเน้นทางความหมายด้านความรู้สึกของตัวละครที่ผู้แปลใช้ภาษาสื่อสารไปยังผู้รับสาร

อย่างไรก็ตาม ประโยคซ้อนไม่ได้ปรากฏมากเพียงในโครงสร้างกรรมจากเท่านั้น แต่ยังปรากฏประโยคซ้อนจำนวนมากในข้อความในจดหมายถึงบรรณาธิการที่ลงพิมพ์ในคอลัมน์โพสต์

แบก หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ซึ่งพบประโยคซ้อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.21 หรือพบจำนวน 1,782 ประโยค จากประโยคทั้งหมด 3,287 ประโยค (พัชรี โกศาสมฤทธิ, 2552)

การศึกษาโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลภวิไลยังพบว่าโครงสร้างกรรมวาททั้งหมดแปรมาจากประโยคกรตุวาท กล่าวคือ กรรมของกริยาในประโยคกรตุวาทเปลี่ยนไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคกรรมวาท (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2556) ซึ่งกริยากรรมวาทในประโยคกรรมวาทตามขอบเขตการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกรรมวาทที่บ่งชี้ด้วยคำว่า “ถูก”

นอกจากนี้ โครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลภวิไลปรากฏทั้งแบบนัยเชิงลบทั่วไป เช่น ดีเทอร์ดิง กริดร้องขึ้นสุดเสียงราวกับถูกใครเชือดคอ (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) กล่าวคือ แสดงให้เห็นว่ากรรมวาทถูกกระทำทำให้ได้รับความตกใจกลัวอย่างรุนแรง แบบเชิงวิชาการ เช่น หลักการของการสอนในขณะหลับ (Sleep-teaching) จึงถูกค้นพบ (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) กล่าวคือ แสดงให้เห็นว่ากรรมวาทอาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตซึ่งเป็นการค้นพบความก้าวหน้าทางวิทยาการได้ และแบบซับซ้อนซึ่งมีอนุพากย์ เช่น คนเถื่อนพยายามถอยหลังหนี และบัดนี้อยู่ในสภาพคล้ายสัตว์ป่า ซึ่งถูกพรานดักไว้ได้ (อัลดัส ฮักซเลย์, 2523) กล่าวคือ แสดงให้เห็นว่ากรรมวาทอาจอยู่ในโครงสร้างอนุประโยคได้เช่นเดียวกับที่ปรากฏในमुख्यประโยค

อย่างไรก็ตาม กรรมวาทอาจอยู่ในโครงสร้างที่ปราศจากคำว่า “ถูก” ได้ เมื่อต้องการเน้นที่ผู้ถูกกระทำมากกว่ากริยา เช่น ขนมนี่ใครกินบ้าง หนังสือฉันฉันอยากอ่าน ดอกไม้สวยใครทำ (คุณบรรจบ พันธุเมธา, 2562)

การทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรม ผู้วิจัยพบงานวิจัยเกี่ยวกับกรรมวาทในวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เน้นประเด็นกลวิธีการแปลและการสื่อโน้ตศัณกรรมวาทดังแสดงไว้บนหน้า จึงพิจารณาได้ว่าการศึกษาเรื่องโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลภวิไลนี้จะช่วยเติมเต็มการศึกษากรรมวาทในประเด็นโครงสร้างกรรมวาทได้อีกทางหนึ่ง

สรุป

ผลการศึกษาเรื่อง “โครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลภวิไล” เป็นการศึกษาภาษาเชิงโครงสร้างในประเด็นโครงสร้างกรรมวาท

ผลการศึกษาพบโครงสร้างกรรมวาทในประโยคที่แบ่งตามโครงสร้าง 3 ชนิด ได้แก่ 1) กรรมวาทในประโยคซ้อน พบมากที่สุด จำนวน 49 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 55.05 ซึ่งจำแนกเป็น 1.1) กรรมวาทในประโยคหลักหรือमुख्यประโยคของประโยคซ้อน จำนวน 15 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.85 และ 1.2) กรรมวาทในอนุประโยคของประโยคซ้อน จำนวน 34 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 38.20 2) กรรมวาทในประโยคสามัญ พบรองลงมา 27 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 30.34 และ 3) กรรมวาทในประโยครวม พบน้อยที่สุด 13 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 14.61

กรรมวาทในประโยคซ้อนเป็นผลการศึกษาที่พบมากที่สุดในโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ สะท้อนให้เห็นว่าการมีอนุประโยคขยายความมุขยประโยคที่มีโครงสร้างกรรมวาททำให้ได้กระแสดความที่ชัดเจนขึ้นในแง่ของการสื่อนัยทางความหมายด้านความรู้สึกของตัวละครที่ผู้แปลใช้ภาษาสื่อสารไปยังผู้รับสาร รวมถึงโครงสร้างกรรมวาทที่ปรากฏในมุขยประโยคก็ต้องอาศัยอนุประโยคเพื่อขยายความกระแสดความให้ชัดเจนเช่นกัน

การศึกษาโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ ผู้วิจัยพบว่าการวิเคราะห์ตามแนวไวยากรณ์โครงสร้างยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างผิวของประโยคที่มีการละนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ดังตัวอย่างที่ 3 ตัวอย่างที่ 7 และตัวอย่างที่ 8 ของผลการวิจัย และการละนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา ดังตัวอย่างที่ 9 และตัวอย่างที่ 12 ของผลการวิจัย ที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องอาศัยความรู้เรื่องความสัมพันธ์เชิงการก (case relation) ของคำนามที่แสดงความสัมพันธ์ทางความหมาย ตามแนวคิดไวยากรณ์การก และความรู้เรื่องโครงสร้างลึกเชิงความหมายตามแนวคิดไวยากรณ์ปริวรรต ดังเสนอไว้ในงานวิจัยเรื่องสุณภาคของหน่วยนามวลีในโครงรูปผิวของประโยคกรรมกรณปรากฏคำบ่งชี้ “ได้รับ” ในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ (ฐิติภัทร์ วัฒณาจารย์เกียรติ และจอมขวัญ สุทธิอินทร์, 2565)

การศึกษาโครงสร้างกรรมวาทในวรรณกรรมแปลเรื่องโลกวิไลซ์ในครั้งนี้พบว่า มีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและศึกษาโครงสร้างกรรมวาท และเติมเต็มการศึกษาโครงสร้างกรรมวาทตามแนวภาษาศาสตร์โครงสร้างได้ทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาโครงสร้างกรรมวาทตามแนวภาษาศาสตร์โครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากการวิเคราะห์ตามแนวคิดไวยากรณ์การกและไวยากรณ์ปริวรรต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาประโยคและส่วนประกอบของประโยค ในประเด็นการวิเคราะห์ส่วนประชิด (immediate constituents analysis หรือ IC) ซึ่งช่วยทำให้เข้าใจโครงสร้างส่วนต่าง ๆ ของประโยคตามลำดับชั้นความสัมพันธ์ของหน่วยทางภาษาระดับคำและวลีที่ทำหน้าที่ต่างกันภายในประโยค

เอกสารอ้างอิง

คุณบรรจบ พันธุเมธา. (2562). ลักษณะภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ชัชวาล ศรีทอง. (2558). กรรมวาทกภาษาสเปนจากภาษาชาวออนไลน์: กรรมวาทแบบสะท้อนหน่วยสร้าง Se และกรรมวาทหน่วยสร้างกลุ่มคำกริยา Ser. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 7(1), 132-156.
- จิตติภัทร์ วัฒนาจารย์เกียรติ และจอมขวัญ สุทธิพันธ์. (2565). สุนัขภาคของหน่วยนามวลีในโครงรูปผิวของประโยคกรรมกรณิปรากฏคำบ่งชี้ “ได้รับ” ในนวนิยายแปลเรื่องโลกวิไลซ์. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 15 “MIXed-methods as a way to reach 21st Century Goal, 870-884.
- ดลพร รุจิรวงศ์ และปรีมา มัลลิกะมาส. (2553). การศึกษากลวิธีสื่อโน้ตกรรมวาทในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษา: เวลาในขวดแก้ว และ ความรักของวัลยา. Thoughts คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2010(1), 1-37.
- ทีฆายุ เดชนราพันธุ์ และปรีมา มัลลิกะมาส. (2551). การสื่อโน้ตกรรมวาทในการแปลวรรณกรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษา: เรื่อง “กลิ่นฟาง (The Sweet Scent of Hay)” และเรื่อง “หลายชีวิต (Many Lives)”. Thoughts คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2008(1), 1-30.
- ธนาภัสสร สนธิรักษ์ และคณะ. (2563). การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลนวนิยายภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(4), 1269-1282.
- พัชรวิ โภคสัมฤทธิ์. (2552). จดหมายถึงบรรณาธิการในคอลัมน์โพสต์แบก หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์: การวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์สังคมและวัจนปฏิบัติศาสตร์. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ NIDA Development Journal, 49(3), 187-220.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราตรี อินวาท และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2561). ประโยค. ใน วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์สาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 91-116). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2561). ชนิดของคำ. กรุงเทพมหานคร. ใน วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์สาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 16-65). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิภาวี วงศ์สุวรรณ และคณะ. (2551). ความสุขของกะทิ. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 8(1), 251-276.

- ศุภวัจน์ แต่รุ่งเรือง และวิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2558). กลวิธีลัทธิกลองงานวิชาการภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 34(1), 38-65.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2556). หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทย: การวิเคราะห์ในแนว ไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 31(4), 1-34.
- อัลดัส ฮักซเลย์. (2523). โลกวิไลซ์ [Brave New World] (ธีรพงศ์ ธนสุทธิพิทักษ์, แปล). นครศรีธรรมราช: เม็ดทราย.

**คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4***
**DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THE 21ST CENTURY UNDER PERCEPTION OF SCHOOL TEACHERS
IN NONG PRUE DISTRICT UNDER KANCHANABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4**

นันท์ภัก อู่สุวรรณ

Nuntapak Ausuwan

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamheang University, Thailand

E-mail: khoapun2519@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 168 คน จาก 18 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียวโดยวิธีการของเชฟเพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

* Received 26 March 2022; Revised 20 December 2022; Accepted 24 December 2022

เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, การรับรู้ของครู

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the desirable characteristics of school administrators in the 21st century under the perception of school teachers in Nong Prue District under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4 and 2) compare the desirable characteristics of school administrators in the 21st century under the perception of school teachers in Nong Prue District, Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational levels, work experiences, and school's sizes. The sample group comprised 168 teachers from 18 schools in Nong Prue District, Kanchanaburi Primary Educational Service Area office 4. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA Scheffe Method.

The research showed that;

1. Overall, the teachers perceived the desirable characteristics of school administrators in the 21st century differently. When considering each aspect, the perception in all aspects was high, ranked from the highest to the lowest averages as follows: Knowledge and Ability, Personality, Human Relations, Morals and Ethics, and Leadership.

2. Overall, the teachers from different educational levels perceived the desirable characteristics of school administrators in the 21st century differently at the statistical significance of .05. As a whole and in each aspect, the teachers with different work experiences and different school sizes perceived about the desirable characteristics of school administrators in the 21st century differently at the statistical significance of .05.

Keywords: Desirable Characteristics, School Administrators, Teacher Perception

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้นั้น หลักสำคัญก็คือ การศึกษาเพราะการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ เราจำเป็นต้องยกระดับประชากรของเราให้ได้มาตรฐานสากล สิ่งแรกที่รับเร่งพัฒนาคือคนรุ่นใหม่ คือ ศักยภาพที่เป็นสากล (Global competency) รัฐบาลจึงต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาประเทศจากที่เคยมุ่งเน้น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจมาเป็นการพัฒนาคนแทน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนเป็นพิเศษ โดยกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนหรือทุน มนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้ง ในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแสของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงต่อเนื่อง ซับซ้อนและเกี่ยวเนื่องกัน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีแต่ละสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และโทรคมนาคม โดยนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์สื่อสารข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน เป็นการดำเนินชีวิตในโลก ของการสารสนเทศ (Cyberspace) และ ความจริงเสมือน (Virtual Reality) และพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) อีกทั้ง ความก้าวหน้าในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในหลายด้านทำให้ ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์กร ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญจะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) คุณลักษณะ ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ชี้ชัดให้เห็นถึงความดีของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกและ ตัวแปรที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพในผลลัพธ์ที่เกิดจาก การบริหารที่จะประสบความสำเร็จ สามารถสนองตอบการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมในการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นและเหมาะสม มีความรู้ ในหลักการเชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม จริยธรรมและประสบการณ์ทางการ บริหารการศึกษาในยุคใหม่เพื่อนำพาองค์กรประสบความสำเร็จ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการบริหารงานในสถานศึกษา เนื่องจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอย่างมากของสังคมเมือง ในปัจจุบัน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการศึกษา เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ผู้บริหาร จำเป็นต้องปฏิบัตินโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ

และมีการนำมาปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมและนโยบายต่าง ๆ นั้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งพบปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมยังไม่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขาดแหล่งเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะอาชีพ ครูมีอัตราการย้ายออกสูง ทำให้ขาดแคลนครูที่มีประสบการณ์และไม่ตรงตามวิชาเอก มีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ส่งผลกระทบต่อหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนงบประมาณของสถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา ขาดการบูรณาการการใช้ฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจร่วมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน กลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทราบถึงความแตกต่างของความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริหารงานเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์และทันกับยุคการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

จำนวน 18 โรงเรียน จำนวน 276 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 168 คน ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (ณัฏฐ์กมล รุ่งสว่าง, 2563) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2555) โดยใช้อำเภอในการแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ

ลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 18 โรงเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 18 โรงเรียน เพื่อความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยของเบสท์และคาร์ทน (Best, J., & Kahn, J. V., 1993)

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม

จริยธรรม และด้านที่มีค่านี้น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ และเมื่อพิจารณาสรุปผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านความรู้ความสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีและพัฒนาการดำเนินงาน ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารกับบุคคลภายในและภายนอกองค์กรอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารทันต่อเหตุการณ์ทั้งในด้านความรู้และข้อมูลข่าวสาร

1.2 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความเหมาะสมด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ผู้บริหารมีความน่าเชื่อถือ น่าเกรงขาม และผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท

1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ผู้บริหารเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งทางกายวาจาและใจ และผู้บริหารเป็นผู้ตรงต่อเวลา

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสัมมาคารวะ เป็นนักฟังที่ดี ผู้บริหารทำตนให้มีชีวิตชีวายิ้มแย้มแจ่มใส ผู้บริหารเป็นผู้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตน

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจ และตัดสินใจได้แม่นยำ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผู้บริหารมีความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's post hoc comparisons method) ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

2.3 ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's post hoc comparisons method) ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาของชาติให้มีมาตรฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนให้ข้าราชการครู บุคลากร สนับสนุนการศึกษาให้มีความมั่นคงในอาชีพ เปิดโอกาสให้กับครูและ

บุคลากรทางการศึกษาเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 ให้มีการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติด้านการบริหารงานแก่ผู้บริหาร สถานศึกษาทุกคนเน้นกระบวนการในการคัดสรรผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกต้องได้รับการอบรมตาม หลักสูตรผู้บริหาร มีกระบวนการเสริมสร้างและพอกพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความเป็นผู้นำ เพื่อให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ สอดคล้องกับศรายุทธ เมืองคำ กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทและมีความสำคัญสูงสุดในการ บริหารสถานศึกษาให้เป็นผลสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 และสามารถเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน การสัมพันธ์กับชุมชน การขจัดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (ศรายุทธ เมืองคำ, 2563) ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของศุภมาส วิสีขนาม เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ศุภมาส วิสีขนาม, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สุขเอียด เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (พรทิพย์ สุขเอียด, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรวี แสงทอง เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเครือข่ายเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือ ข่ายเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้าน ครูมีการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 (อรวี แสงทอง, 2563)

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ขนาดสถานศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญ ดูแล เอาใจใส่ ครูในโรงเรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี ได้เข้ารับการพัฒนาและอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา ขาวประชา เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุนิสา ขาวประชา, 2559)

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่ามีความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ส่งผลให้ครูมีการรับรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย เจนโกศล เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพร่วมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพร่วมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ธงชัย เจนโกศล, 2557)

2.3 ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับครูที่อยู่

ในสถานศึกษาขนาดกลาง มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในกลุ่มอำเภอหนองปรือให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ผู้บริหารเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีและพัฒนาการดำเนินงาน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีบุคลิกภาพของผู้นำในทุกด้าน มีสัมมาคารวะ เป็นนักฟังที่ดี มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจ และตัดสินใจได้แม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิสา ชาวประชา เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุนิสา ชาวประชา, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

1. ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารควรหมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่น ความรู้เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะเพื่อให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อผู้ร่วมงาน
2. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน อย่างเสมอภาค เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความสงบสุขในองค์กร
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจต่อผู้ร่วมงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลากรในการมีส่วนร่วมของการปฏิบัติงาน
5. ด้านความเป็นผู้นำ ควรมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์

โดยผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาทำให้ผู้ปกครองเกิดเชื่อมั่นในความสามารถบุคลากรว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ และเชื่อมั่นว่างานจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้ปกครอง

สรุป

ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาของชาติให้มีความมาตรฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนให้ข้าราชการครู บุคลากร สนับสนุนการศึกษาให้มีความมั่นคงในอาชีพ เปิดโอกาสให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 ให้มีการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความรู้ความสามารถ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความฉลาดเฉลียวในการบริหารงานในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ ในการบริหารจัดการงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติสูงสุด

2. ด้านบุคลิกภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และขยันหมั่นเพียร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอย่างเต็มความสามารถ

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน อย่างเสมอภาค ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน ให้ความสำคัญเป็นธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในองค์กร

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อเสนอแนะมาร่วมพิจารณาในการตัดสินใจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลากรในการมีส่วนร่วมของการปฏิบัติงาน

5. ด้านความเป็นผู้นำ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อความสำเร็จของงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเชื่อมั่นในความสามารถบุคลากรว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ และเชื่อมั่นว่างานจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มอำเภออื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 4 หรือสังกัดอื่น ๆ

2. ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก <chrome-extension://efaidnbmnnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.wattana.ac.th/www/news/moe2-2559.pdf>
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2564 จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf
- ณภัทรธกมล รุ่งสว่าง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในตำบลแพรเทศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. ใน การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ธงชัย เจนโกศล. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พรทิพย์ สุขเอียด. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรายุทธ เมืองคำ. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศุภมาส วิสีขนาม. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563-2565 ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2564. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนิสา ชาวประชา. (2559). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาริมมอคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรวี แสงทอง. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือข่ายเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(5), 91-104.
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed). Boston: Allyn and Bacon. Cohen.

โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวน ในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย*

THE LANGUAGE STRUCTURE OF SENTENCES WITH WORDS EXPRESSING NUMBERS IN LE PETIT PRINCE

จันทรรัตน์ เรืองคณะ

Jantarat Rueangkana

โรงเรียนปณณวิชญ์

Pannawit School, Thailand

จอมขวัญ สุทธิพันธ์

Jomkwan Sudhinont

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Prince of Songkla University, Thailand

E-mail: jantaratrueang@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มุ่งนำเสนอผลการศึกษาในประเด็นโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย ของสำนักพิมพ์จินต์ (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1943) โดยมีแหล่งข้อมูล คือ ประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย (2565) กำหนดขอบเขตตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) เฉพาะประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนที่ไม่มีนัยความหมายที่แสดงถึงคำบอกจำนวน 1 หรือ หนึ่ง และ เดียว จำนวนทั้งสิ้น 156 ประโยค

ผลการวิจัยพบว่า

โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวน 4 แบบ ได้แก่ 1) คำบอกจำนวน จำนวน 9 โครงสร้าง พบมากที่สุด 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.70 2) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน จำนวน 6 โครงสร้าง พบรองลงมา 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.74 3) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน จำนวน 2 โครงสร้าง พบน้อยที่สุด 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28 ซึ่งเท่ากับแบบที่ 4) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน จำนวน 2 โครงสร้าง พบน้อยที่สุด 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28 ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นโครงสร้างของคำบอกจำนวนตามแนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง

* Received 12 May 2022; Revised 7 December 2022; Accepted 20 December 2022

คำสำคัญ: คำบอกจำนวน, คำหน้าจำนวน, คำหลังจำนวน, เจ้าชายน้อย

ABSTRACT

This research article aimed to present the study results on the language structures of sentences with words expressing numbers found in a Thai-translated version of *Le Petit Prince* published by Jind Publishing (from the original version published in 1943). The data were collected from the sentences with words expressing numbers found in the Thai-translated version of *Le Petit Prince* (published in 2022). The sample was selected by purposive sampling to find only 156 sentences which consisted of words expressing numbers without insignificant meaning. The words expressing numbers included the number “1”, the word “one,” or the word “only.”

The research found;

Four main structures of the sentences with words expressing numbers as follows: 1) Words expressing numbers-this structure was the most frequently found at 129 times or 82.15 percent, and appeared in nine types, followed by 2) Words expressing numbers with a collocation of preceding word found in seven types at a frequency of 23 times or 14.65 percent, 3) Words expressing numbers with a word placed behind them found in two types at a frequency of two times or 1.28 percent which was the least frequently, and 4) Words expressing numbers with a preceding word and a word placed behind them which were also found in two types at a frequency of two times or 1.28 percent. The results showed the structures of words expressing numbers following the concept of structural linguistics.

Keywords: Words expressing the number, Preceding words to express the number, Words placed behind the numerals, *Le Petit Prince*

บทนำ

คำบอกจำนวนมีความหมายบอกจำนวนของสิ่งต่าง ๆ (นวรรณ พันธเมธา, 2527) เนื่องจากสมาชิกในสังคมจำเป็นต้องใช้คำบอกจำนวนเสมอในชีวิตประจำวัน จึงปรากฏบ่อยครั้งในการสื่อสารโดยการพูดในชีวิตประจำวันและในหนังสือ โครงสร้างทางภาษาที่ปรากฏคำบอกจำนวนมีลักษณะไม่ตายตัว เนื่องจากคำบอกจำนวนไม่ได้มีเพียงคำแทนสัญลักษณ์ตัวเลขเท่านั้น

แต่ยังหมายรวมถึงคำว่า ทุก หลาย ก็ บาง ครั้ง ฯลฯ อีกด้วย (วิจิตรน ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561)

หนังสือที่ได้รับความนิยมทั้งจากนักอ่านเยาวชนและนักอ่านผู้ใหญ่เรื่องหนึ่ง คือ Le Petit Prince หรือ The Little Prince ประพันธ์โดย Antoine de Saint-Exupéry (องตวน เดอ แซงเตก-ซูเปรี) เผยแพร่เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1943 ได้รับการแปลมากที่สุด รองจากคัมภีร์ไบเบิล กล่าวคือ ได้รับการแปลมากกว่า 380 ภาษา (Sarakadeelite, 2563) รวมถึงภาษาไทย ในนามของหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย ซึ่งมี อำพรธน์ โอตระกูล เป็นผู้แปล ปัจจุบันมียอดขายทั่วโลกมากกว่า 145 ล้านเล่ม (The Momentum, 2562) นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ยังเป็น 1 ในหนังสือ 50 เรื่องที่ต้องอ่านก่อนโต สนับสนุนโดยสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์ กระทรวงวัฒนธรรม และกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อีกด้วย ปัจจุบัน หรือ ค.ศ. 2022 ครบรอบ 79 ปีของหนังสือเรื่องนี้

การดำเนินของเรื่องเจ้าชายน้อยเป็นไปโดยมีตัวละครเด็กชายที่อาศัยบนดวงดาวเป็นผู้ดำเนินเรื่องราวการผจญภัยร่อนเร่ไปตามดาวดวงต่าง ๆ กระทั่งมาถึงโลกเด็กชายได้สร้างความสัมพันธ์กับสุนัขจิ้งจอกและนักบินผู้ประสบอุบัติเหตุเครื่องบินขัดข้องกลางทะเลทราย กระทั่งตอนจบของเรื่องเด็กชายตัดสินใจกลับไปยังดวงดาวของตน ทิ้งปริศนาความตายแก่นักบินและผู้อ่าน (จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ์, 2552)

เรื่องเจ้าชายน้อยปรากฏคำบอกจำนวนเป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากจะส่งเสริมทักษะการอ่านแก่ผู้อ่านเยาวชนแล้ว ยังส่งเสริมความรู้ทางภาษาไทยด้านหลักการใช้ภาษาโดยบูรณาการเข้ากับความรู้ทางคณิตศาสตร์สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ "มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง" และ "มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำเสนอบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โครงสร้างทางภาษาของคำบอกจำนวนทั่วไปมีลักษณะแบบ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณ-นาม เช่น ฉันทกินข้าว 2 จาน หรือ ฉันทกินข้าวสองจาน เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษซึ่งมีโครงสร้างทางภาษาของคำบอกจำนวนทั่วไปที่มีลักษณะแบบ คำบอกจำนวน + คำนาม เช่น 2 ตำรวจบุกจับโจร หรือ สองตำรวจบุกจับโจร นอกจากนี้ คำบอกจำนวนในภาษาไทยยังมีรูปแบบโครงสร้างทางภาษาลักษณะแบบปรากฏคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวนอีกด้วย

จากการศึกษาและสืบค้นงานวิจัยที่ใช้หนังสือเรื่องเจ้าชายน้อยเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย พบการวิจัยเชิงวรรณกรรม ได้แก่ การวิจัยเรื่อง "เจ้าชายน้อย" (Le Petit Prince): ภาพสะท้อนของผู้ประพันธ์ องตวน แซงเต็กซูเปรี (Antoine de Saint-Exupéry) (จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ์, 2552) พบการวิจัยเชิงการศึกษา ได้แก่ การวิจัยเรื่อง วรรณกรรมเจ้าชายน้อยกับการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (กฤตวรรณ สาหร่าย, 2565) และพบการศึกษาเชิงภาษา

ที่เน้นหน่วยกรรมตามแนวคิดไวยากรณ์ดั้งเดิมและไวยากรณ์การก ได้แก่ การวิจัยเรื่อง การศึกษาหน่วยกรรมในวรรณกรรมแปลเรื่อง "เจ้าชายน้อย" (วิภาวี รัตนานุกูล และจอมขวัญ สุทธินนท์, 2561ก) และการวิจัยเรื่อง หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จาก วรรณกรรมแปลเรื่องเจ้าชายน้อย (วิภาวี รัตนานุกูล และจอมขวัญ สุทธินนท์, 2561ข) สะท้อนให้เห็นว่ายังไม่ปรากฏการศึกษาเชิงภาษาที่เน้นคำบอกจำนวนตามแนวคิดไวยากรณ์ ภาษาศาสตร์โครงสร้าง

ด้วยความเป็นมาของหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย ความสำคัญของความรู้ด้านคำเกี่ยวกับ จำนวน และการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคำบอกจำนวนที่ผ่านมาพบเพียงการศึกษาในภาษาจีน (จิตติวรรณ ชิววิภาส, 2557) และการศึกษางานวิจัยที่ใช้หนังสือเรื่องเจ้าชายน้อยเป็นส่วนหนึ่ง ของการวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบการศึกษาเชิงภาษาที่เน้นคำบอกจำนวนตามแนวคิดไวยากรณ์ ภาษาศาสตร์โครงสร้าง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏ คำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย อันแสดงให้เห็นปรากฏการณ์ภาษาไทยในสภาพ ปัจจุบันที่ส่งเสริมความรู้ที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านภาษาไทยและคณิตศาสตร์ และเป็น การเติมเต็มการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนตาม แนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือ เรื่องเจ้าชายน้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับคำบอกจำนวน ได้แก่ คำบอกจำนวน คำหน้าจำนวน และ คำหลังจำนวน
2. ศึกษาและรวบรวมคำที่เกี่ยวกับจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย โดยกำหนด ขอบเขตตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) คือ คัดเลือกเฉพาะคำที่เกี่ยวกับจำนวนที่ไม่มีนัยความหมายที่แสดงถึงคำบอก จำนวน 1 หรือ หนึ่ง และ เดียว เนื่องจากมีลักษณะโครงสร้างทางความหมายเฉพาะตัว
3. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางสำหรับบันทึกโครงสร้างทางภาษาของ ส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย ได้แก่ 1) คำบอกจำนวน 2) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน 3) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลัง จำนวน และ 4) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน
4. วิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนตาม แนวคิดเรื่องชนิดของคำ (วิจิตรนันทน์ ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561) และวิเคราะห์

โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคตามแนวคิดประโยคและส่วนประกอบของประโยค (ราตรี ชันวารชร และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561) ในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย

5. นำเสนอผลการศึกษาดูเชิงพรรณนาแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่างข้อความที่ปรากฏคำเกี่ยวกับจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย" นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย

โครงสร้างทางภาษา		ความถี่	ร้อยละ
1. คำบอกจำนวน			
1.1	คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	60	38.46
1.2	คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน	23	14.74
1.3	คำบอกจำนวน + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ	2	1.29
1.4	คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	38	24.36
1.5	คำวิเศษณ์สามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	1	0.64
1.6	คำเชื่อมวิเศษณานุกรม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	1	0.64
1.7	คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน	1	0.64
1.8	คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	2	1.29
1.9	คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ	1	0.64
รวม		129	82.70
2. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน			
2.1	คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน	1	0.64
2.2	คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	13	8.33
2.3	คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน	3	1.92
2.4	คำสรรพนาม + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน	2	1.29
2.5	คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	3	1.92
2.6	คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม	1	0.64
รวม		23	14.74

โครงสร้างทางภาษา	ความถี่	ร้อยละ
3. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน		
3.1 คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน	1	0.64
3.2 คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน	1	0.64
รวม	2	1.28
4. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน		
4.1 คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน	1	0.64
4.2 คำหน้าจำนวน + คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน	1	0.64
รวม	2	1.28
รวมทั้งสิ้น	156	100

ผู้วิจัยจำแนกผลการศึกษาตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางสำหรับบันทึกโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย ดังนี้

1. คำบอกจำนวน

คำบอกจำนวน หมายถึง คำที่มีความหมายถึงจำนวนที่ปรากฏในโครงสร้างทางภาษา ผลการศึกษาคำบอกจำนวนในหนังสืออ่านเรื่องเจ้าชายน้อย พบโครงสร้างแบบต่าง ๆ จำนวน 9 โครงสร้าง รวม 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.70 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 โครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 60 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.46 ดังตัวอย่างที่ 1 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 "พระองค์ ... ปกครองอะไรพระเจ้าข้า?" "ทุกสิ่งแหละ" พระราชารับสั่งตอบอย่างสะอึกอึ้ง (องตวน เดอ แสงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 1 ข้อความตอนที่ว่า "... ทุกสิ่ง ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ ทุก + สิ่ง ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ละคำนามที่อยู่ในโครงสร้างแบบ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไป กล่าวคือ ข้อความตอนดังกล่าวมาจาก "สิ่งทุกสิ่งแหละ"

1.2 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.74 ดังตัวอย่างที่ 2 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 “ตลอดชีวิตของฉัน ฉันต้องติดต่อกับคนเป็นจำนวนมาก เป็นคนที่เอาจริงเอาจังทั้งนั้น ฉันอาศัยอยู่ในบ้านกับพวกผู้ใหญ่ ฉันได้ศึกษาคนพวกนี้อย่างใกล้ชิด แต่มันก็มิได้ช่วยให้ฉันมีความเห็นต่อคนพวกนี้ในด้านที่ดีขึ้นเลย” (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 2 ข้อความตอนที่ว่า "... จำนวนมาก ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน คือ จำนวน + มาก ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีคำบอกจำนวนที่ไม่ระบุจำนวนอย่างเจาะจง ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไปของคำจำนวนในลักษณะประมาณการ

1.3 โครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ มีความถี่ในการปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.29 ดังตัวอย่างที่ 3 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3 พระราชาโบกพระหัตถ์ไปยังรอบ ๆ ดวงดาวของพระองค์ และดาวดวงอื่น ๆ โดยทั่ว "ทั้งหมดนี้เลยรี?" เจ้าชายน้อยถาม "ทั้งหมดนี้แหละ" ..." พระราชาตอบ (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 3 ข้อความตอนที่ว่า "... ทั้งหมดนี้ ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ คือ ทั้งหมด + นี้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีคำบอกจำนวนจำกัด

1.4 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.36 ดังตัวอย่างที่ 4 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 ชายผู้นี้เป็นคนคนเดียวที่ฉันพอจะคบเป็นเพื่อนได้ แต่ดวงดาวของเขาแสนที่จะคับแคบ มันมีที่ไม่พอสำหรับคนสองคน (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 4 ข้อความตอนที่ว่า "... คนสองคน" แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ คน + สอง + คน ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไป

1.5 โครงสร้างแบบ คำวิเศษณ์สามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 5 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 พวกผู้ใหญ่ได้ทำให้ฉันหมดกำลังใจที่จะเอาดีทางวาดรูปตั้งแต่อายุได้หกขวบ (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 5 ข้อความตอนที่ว่า "... อายุได้ 6 ขวบ" แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำวิเศษณ์สามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม ซึ่งเป็นโครงสร้างที่เกิดจากการละกริยาหลักของประโยค กล่าวคือ มาจากประโยคที่ว่า "เมื่อตอนฉันมีอายุได้ 6 ขวบ ..." คำว่า "ได้" จึงทำหน้าที่ขยายคำกริยา "มี"

1.6 โครงสร้างแบบ คำเชื่อมวิเศษณานุประโยค + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 6 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 "ดังนั้นฉันจึงดำรงชีวิตอย่างเดียวดาย ไร้คนที่จะสนทนากันเข้าอกเข้าใจอย่างแท้จริง **กระทั่งเมื่อหกปีมานี้** เครื่องบินของฉันไปเสียอยู่กลางทะเลทรายซาฮารา มีอะไรบางอย่างในเครื่องยนต์ขัดข้อง เนื่องจากไม่มีช่างเครื่องมาด้วย รวมทั้งไม่มีแม้แต่ผู้โดยสาร ฉันจึงต้องพยายามซ่อมด้วยตนเองอยู่คนเดียว เพราะฉันมีน้ำสำหรับดื่มอีกเพียงแปดวันเท่านั้น" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 6 ข้อความตอนที่ว่า "... เมื่อหกปีมานี้ ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำเชื่อมวิเศษณานุประโยค + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม เป็นโครงสร้างที่เกิดจากการละคำนามที่เป็นส่วนหลักของนามวลีบอกจำนวน "เวลา" กล่าวคือ มาจากประโยคที่ว่า "... เมื่อเวลาหกปีมานี้ ..."

1.7 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 7 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 "ฉันอยากจะทำเช่นนั้น" เจ้าชายน้อยตอบ "แต่ฉันไม่มีเวลามาก ฉันมีเพื่อนมากมายที่จะต้องไปค้นหา และสิ่งต่าง ๆ มากมายที่จะต้องเรียนรู้" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 7 ข้อความตอนที่ว่า "... สิ่งต่าง ๆ มากมาย ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน คือ สิ่ง + ต่าง ๆ + มากมาย ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไปของคำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ

1.8 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.29 ดังตัวอย่างที่ 8 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8 "ฉันก็เป็นเพียงสุนัขจิ้งจอกธรรมดา ๆ ตัวหนึ่งเหมือนสุนัขจิ้งจอกอื่น ๆ แสนตัว" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 8 ข้อความตอนที่ว่า "... สุนัขจิ้งจอกอื่น ๆ แสนตัว" มีโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ สุนัขจิ้งจอก + ตัวอื่น ๆ + แสน + ตัว แสดงให้เห็นลักษณะทั่วไปของโครงสร้างทางภาษาของคำบอกจำนวนที่ตามด้วยลักษณนาม

1.9 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 9 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9 “ถ้าหากตัวฉันมีเวลาทำสืบสามนาที่นั่น ฉันจะค่อย ๆ เดินไปสู่ธารน้ำ ...”
เจ้าชายน้อยรำพึงกับตัวเอง” (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 9 ข้อความตอนที่ว่า “ถ้าหากตัวฉันมีเวลาทำสืบสามนาที่นั่น ...” มีโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ คือ เวลา + ทำสืบสาม + นาที่ + นั่น แสดงให้เห็นลักษณะทั่วไปของโครงสร้างทางภาษาของคำบอกจำนวนที่ตามด้วยลักษณนาม

2. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน

คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน หมายถึง คำที่มีความหมายถึงจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนในโครงสร้างทางภาษา ผลการศึกษาคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนในหนังสืออ่านเรื่องเจ้าชายน้อย พบโครงสร้างแบบต่าง ๆ จำนวน 6 โครงสร้าง รวม 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.74 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 โครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 10 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 “มันสวยทีเดียวนะ” งูกล่าว “แล้วเธอมาที่นี่ทำไม?” “ฉันมีเรื่องกับดอกไม้ของฉัน” เจ้าชายน้อยตอบ “อ้อ” งูร้องรับ แล้วทั้งสองก็เงยบินไป” (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 10 ข้อความตอนที่ว่า “... ทั้งสอง ...” แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน คือ ทั้ง + สอง เป็นโครงสร้างที่ละคำนามและลักษณนามที่อยู่ในโครงสร้างแบบ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม กล่าวคือ มาจากประโยคที่ว่า “... ทั้งสองคน/ตัว ...”

2.2 โครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.28 ดังตัวอย่างที่ 11 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11 “ในวันที่เธอดูอาทิตย์อัสดงถึงสี่สืบสามครั้ง เธอคงเศร้ามากสินะ?” (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 11 ข้อความตอนที่ว่า “... ถึงสี่สืบสามครั้ง ...” แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ ถึง + สี่สืบสาม + ครั้ง ซึ่งเป็นโครงสร้างทางภาษาที่พบได้ทั่วไป

2.3 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ดังตัวอย่างที่ 12 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 12 "และทั้ง ๆ ที่สิ่งซึ่งเขาค้นหานั้น อาจจะหาพบได้ในดอกกุหลาบดอกเดียว หรือน้ำเพียงเล็กน้อย ..." (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 12 ข้อความตอนที่ว่า "...น้ำเพียงเล็กน้อย" แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน คือ น้ำ + เพียง + เล็กน้อย ซึ่งเป็นโครงสร้างทางภาษาที่พบได้ทั่วไปของคำบอกจำนวนที่ไม่เจาะจง แต่บอกจำนวนในลักษณะประมาณการ

2.4 โครงสร้างแบบ คำสรรพนาม + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.29 ดังตัวอย่างที่ 13 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 13 “ โอ! ฉันเข้าใจดีทีเดียว แต่ทำไมเธอจึงชอบพูดเป็นปริศนาเสมอเล่า?” "แต่ฉันก็ไขทุกปัญหาแหละ" งูกล่าวตอบ และเขาทั้งสองก็นิ่งเงียบไป (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 13 ข้อความตอนที่ว่า "... และเขาทั้งสองก็นิ่งเงียบไป" แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำสรรพนาม + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน คือ เขา + ทั้ง + สอง มาจากข้อความที่ว่า "... และเขาทั้งสองคนก็นิ่งเงียบไป" เป็นการละคำลักษณนามคำว่า "คน" ซึ่งมีโครงสร้างแบบ คำสรรพนาม + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + ลักษณนาม คือ เขา + ทั้ง + สอง + คน

2.5 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ดังตัวอย่างที่ 14 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 14 สิ่งที่เขาขายน้อยไม่กล้าสารภาพก็คือ เขาเสียดาบที่ดาวดวงนี้มีอาทิตยอัสดงถึงพันสี่ร้อยสี่สิบครั้งในยี่สิบสี่ชั่วโมง (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 14 ข้อความตอนที่ว่า "... อาทิตยอัสดงถึงพันสี่ร้อยสี่สิบครั้ง ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ อาทิตยอัสดง + ถึง + พันสี่ร้อยสี่สิบ + ครั้ง ซึ่งคำหน้าจำนวน จะปรากฏหน้าคำบอกจำนวนตามโครงสร้างทางภาษาที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ไทยและพบได้ทั่วไป

2.6 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 16 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 16 “แน่นอน” สุนัขจึงจอกพุด "สำหรับฉันเธอเป็นเพียงเด็กผู้ชายเล็ก ๆ คนหนึ่งซึ่งเหมือน ๆ กันกับเด็กชายอื่น ๆ อีกแสนคน ฉันไม่ต้องการเธอ และเธอก็ไม่ต้องการฉันเช่นเดียวกัน" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 16 ข้อความตอนที่ว่า "... เด็กชายอื่น ๆ อีกแสนคน ..." แสดงให้เห็นโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม คือ เด็กชาย + อื่น ๆ + อีก + แสน + คน ซึ่งคำหน้าจำนวนปรากฏหน้าคำบอกจำนวนตามโครงสร้างทางภาษาที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ไทยและพบได้ทั่วไปของคำบอกจำนวนของคำนามที่มีส่วนขยาย

3. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน

บอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน หมายถึง คำที่มีความหมายถึงจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวนในโครงสร้างทางภาษา ผลการศึกษาคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวนในหนังสืออ่านเรื่องเจ้าชายน้อย พบโครงสร้างแบบต่าง ๆ จำนวน 2 โครงสร้าง รวม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 โครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 17 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 17 "ฉันอยู่บนดาวดวงนี้ห้าสิบสี่ปีมาแล้ว ฉันถูกกวนสามหนเท่านั้น" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 17 ข้อความตอนที่ว่า "... สามหนเท่านั้น" มีโครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน คือ สาม + หน + เท่านั้น เป็นโครงสร้างทางภาษาที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ไทยและพบได้ทั่วไปของคำบอกจำนวนของคำกริยา

3.2 โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 18 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 18 "มันออกจะยากสักหน่อยที่จะมาหัดวาดใหม่ตอนอายุปูนี่ ในเมื่อฉันก็เคยวาดเพียงรูปงูเหลือมชนิดเห็นด้านนอก และชนิดเห็นด้านในเมื่อตอนอายุหกขวบเท่านั้น" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 18 ข้อความตอนที่ว่า "... อายุหกขวบเท่านั้น" มีโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน คือ อายุ + หก + ขวบ + เท่านั้น เป็นโครงสร้างทางภาษาที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ไทยและพบได้ทั่วไปของคำบอกจำนวนของคำนาม

4. คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน

คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน หมายถึง คำที่มีความหมายถึงจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวนในโครงสร้างทางภาษา ผลการศึกษาคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวนในหนังสืออ่าน

เรื่องเจ้าชายน้อย พบโครงสร้างแบบต่าง ๆ จำนวน 2 โครงสร้าง รวม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 โครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 19 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 19 "เนื่องจากไม่มีช่างเครื่องมาด้วย รวมทั้งไม่มีแม่แต่ผู้โดยสาร ฉันจึงต้องพยายามซ่อมด้วยตนเองอยู่คนเดียว เพราะฉันมีน้ำสำหรับดื่มอีกเพียงแปดวันเท่านั้น" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 19 ข้อความตอนที่ว่า "... เพียงแปดวันเท่านั้น" มีโครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน คือ เพียง + แปด + วัน + เท่านั้น เป็นโครงสร้างทางภาษาที่ละคำนามสามัญคำว่า "วัน" และปรากฏเพียง "วัน" ที่เป็นลักษณนาม เท่านั้น กล่าวคือ โครงสร้างทางไวยากรณ์ของคำบอกจำนวนมีลักษณะแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + ลักษณนาม

4.2 โครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน มีความถี่ในการปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.64 ดังตัวอย่างที่ 20 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 20 "ดอกไม้ของฉันไม่จโรยยั่งยืน" เจ้าชายน้อยรำพึงกับตนเอง "มันมีเพียงหนามสีหนามเท่านั้นเพื่อป้องกันตนเองในโลกทั้งโลก! และฉันได้ปล่อยมันไว้แต่เดียวดายในโลกของฉัน!" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556)

ตัวอย่างที่ 20 ข้อความตอนที่ว่า "...เพียงหนามสีหนามเท่านั้น ..." มีโครงสร้างแบบ คำหน้าจำนวน + คำนามสามัญ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน คือ เพียง + หนาม + สี + หนาม + เท่านั้น เป็นโครงสร้างทางภาษาที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ไทย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย" นำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

โครงสร้างทางภาษาของคำบอกจำนวนปรากฏแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนามมากที่สุด เนื่องจากเป็นโครงสร้างพื้นฐานของคำบอกจำนวน และเป็นลักษณะของไวยากรณ์ไทยที่มีคำลักษณนามที่ใช้บอกลักษณะของคำนามหรือลักษณะของคำกริยา ซึ่งจะปรากฏอยู่ข้างหน้าคำนามหรือหลังคำนามก็ได้ แต่อยู่ติดกับคำนาม เช่น ฝูงผึ้ง หรืออยู่ติดกับคำกริยานั้น เช่น กอดที่ (วิจิตร ณ ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561)

ตำราเรื่อง "หลักภาษาไทย" (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2545) กำหนดคำบอกจำนวน ไม่มีจำกัด เช่น มาก น้อย หลาย คำบอกจำนวนจำกัด เช่น หมด ทั้งหมด ปวง และคำบอกจำนวนแบ่งแยก เช่น บาง บ้าง ต่าง อยู่ในคำวิเศษณ์ โดยเรียกว่าปริมาณวิเศษณ์ ส่วนตำราเรื่อง "ลักษณะภาษาและการใช้ภาษาไทย" (นิตยา กาญจนวรรณ และคณะ, 2562) กำหนดคำบอกจำนวนนับ เช่น หนึ่ง สอง สาม คำบอกจำนวนประมาณ เช่น มาก น้อย ทั้งหมด และคำบอกจำนวนแบ่งแยก เช่น ต่าง บ้าง บาง อยู่ในคำวิเศษณ์ ซึ่งเป็นการจำแนกคำตามหน้าที่ของคำ กล่าวคือ คำเหล่านี้ทำหน้าที่ขยายเพื่อให้ความชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น และตำราเรื่อง "ลักษณะภาษาไทย" (คุณบรรจบ พันธุเมธา, 2562) กำหนดคำบอกจำนวนนับ เช่น หนึ่ง สอง สาม คำบอกจำนวนนับไม่ได้ เช่น มาก น้อย นิด และคำบอกจำนวนแบ่งแยก เช่น ต่าง ต่าง ๆ ละ อยู่ในคำวิเศษณ์โดยเรียกว่า สังขยาคุณศัพท์ ประมาณคุณศัพท์ และวิภาคคุณศัพท์ ตามลำดับ

ด้วยความแตกต่างของการจำแนกประเภทของคำ หากจำแนกโครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน เช่น "ฉันอยากจะทำเช่นนั้น" เจ้าชายน้อยตอบ "แต่ฉันไม่มีเวลามาก ฉันมีเพื่อนมากมายที่จะต้องไปค้นหา **และสิ่งต่าง ๆ มากมายที่จะต้องเรียนรู้อีก**" (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556) จะได้โครงสร้างแบบ คำนามสามัญ + คำบอกจำนวนไม่มีจำกัด + คำบอกจำนวนแบ่งแยก ตามแนวคิดในตำราเรื่อง "หลักภาษาไทย" (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2545)

โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนที่ไม่มีคำหน้าจำนวน และคำหลังจำนวนพบว่าไม่ได้เป็นเพียงโครงสร้างของคำบอกจำนวนของคำนาม เช่น "พระองค์...ปกครองอะไรพระเจ้าข้า?" **"ทุกสิ่งแหละ"** พระราชาธิบดีตอบอย่างสะดักตาย (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556) แต่ยังเป็นโครงสร้างของคำบอกจำนวนของกริยา เช่น เขาก็คงได้เห็นอาทิตย์อัสดงไม่เพียงเฉพาะ**สี่สิบสี่ครั้ง** แต่ทว่า **เจ็ดสิบสองครั้ง** หรือแม้กระทั่งร้อยครั้งสองร้อยครั้งภายในหนึ่งวัน (องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาวิเคราะห์กริยาลีในจารึกพะเยา" (ธัช มั่นต่อการ และคณะ, 2562) ที่กล่าวถึงโครงสร้างของคำบอกจำนวนของกริยาในนามของกริยาลีที่มีส่วนขยายเป็นปริมาณวลี อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของกริยาลีปริมาณหรือกริยาลีบอกจำนวนในงานวิจัยดังกล่าวพบว่าเป็นโครงสร้างที่อยู่ในไวยากรณ์บ่งชี้กรรม เช่น มี 15 เรือน ฝังตาย 30 และสามี่เจ้าซื้อ 1,150 เงิน จึงต่างไปจากงานวิจัยเรื่อง "โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย" ที่ไม่ได้พบเพียงว่าโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนที่ไม่มีคำหน้าจำนวนเป็นเพียงโครงสร้างที่อยู่ในไวยากรณ์บ่งชี้กรรมเท่านั้น

เมื่อกล่าวถึงหน้าที่ของคำบอกจำนวนที่ประกอบเป็นโครงสร้างทางภาษาของข้อความ คือ ใช้ขยายส่วนหลักของคำนามหรือใช้ขยายส่วนหลักของคำกริยา (วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของหน่วยทางภาษากรณีการขึ้นต้นพาดหัวข่าวเกี่ยวกับเรือสำราญในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัส

โคโรนาสายพันธุ์ใหม่" (จอมขวัญ สุทธินนท์ และจอมใจ สุทธินนท์, 2563) ที่พบคำบอกจำนวนเป็นหน่วยทางภาษาระดับลึประเภทปริมาณวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมความของกริยา

การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของภาษาตระกูลคำโดดระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน กล่าวคือ ภาษาจีนเป็นภาษาตระกูลคำโดดภาษาหนึ่งที่มีคำลักษณนามและมีโครงสร้างคำบอกจำนวนเช่นเดียวกับภาษาไทย ดังผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปริมาณของโครงสร้าง "คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม (+ คำนาม)" ที่มีคำกริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายในภาษาจีนสมัยใหม่" (ฐิตีวรรณ ชีววิภาส, 2557) คำกริยาวิเศษณ์ "只" "就" "才" "又" และ "已经" ทำหน้าที่ขยายโครงสร้างแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของคำบอกจำนวนอยู่ในโครงสร้างแบบ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม (+ คำนาม) ส่วนคำกริยาวิเศษณ์ "再" เมื่อทำหน้าที่ขยายโครงสร้าง "คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม (+ คำนาม) " สามารถแสดงถึงปริมาณภววิสัย

การวิจัยเรื่อง "โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อย" จึงแสดงให้เห็นปรากฏการณ์ภาษาไทยในสภาพปัจจุบันที่ส่งเสริมความรู้ที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านภาษาไทยและคณิตศาสตร์สำหรับเยาวชน สารที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ “มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง” และ “มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำเสนอบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และเป็นการเติมเต็มการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนตามแนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อยของสำนักพิมพ์จินด์ (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1943) คัดเลือกเฉพาะคำที่เกี่ยวกับจำนวนที่ไม่มีนัยความหมายที่แสดงถึงคำบอกจำนวน 1 หรือหนึ่ง และ เดียว เนื่องจากมีลักษณะโครงสร้างทางความหมายเฉพาะตัว

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคำบอกจำนวนในภาษาไทยไม่เพียงปรากฏร่วมกับคำลักษณนาม แต่ยังปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน และปรากฏร่วมกับทั้งคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวนได้อีกด้วย ดังการสรุปผลการวิจัยต่อไปนี้

โครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อยปรากฏคำบอกจำนวน 4 แบบ ได้แก่ 1) คำบอกจำนวน จำนวน 9 โครงสร้าง พบมากที่สุด 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.70 2) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน จำนวน 6 โครงสร้าง พบรองลงมา 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.74 3) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน จำนวน 2 โครงสร้าง พบน้อยที่สุด 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28 ซึ่งเท่ากับ

แบบที่ 4) คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน จำนวน 2 โครงสร้างพบน้อยที่สุด 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28

ผู้วิจัยพบข้อสังเกตจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคำบอกจำนวน คือ ความน่าสนใจของคำลักษณนาม ที่ไม่เพียงแสดงลักษณะของคำนามหรือลักษณะของคำกริยา คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต แต่ตัวละครในหนังสือเรื่องเจ้าชายน้อยที่มีตัวละครหลากหลายไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือดอกไม้ ต่างก็สามารถพูดได้ จึงน่าสนใจจากการวิจัยครั้งต่อไปจะต่อยอดพิจารณาวิเคราะห์คำลักษณนามที่อาจปรากฏปรากฏหรือไม่ปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนด้วย

อย่างไรก็ตาม การวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นปรากฏการณ์ภาษาไทยในสภาพปัจจุบันที่ส่งเสริมความรู้ที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านภาษาไทยและคณิตศาสตร์ และเป็นการเติมเต็มการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนตามแนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาประโยคและส่วนประกอบของประโยคในประเด็นของส่วนของประโยคที่ปรากฏคำบอกจำนวนตามแนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากตำราหลักภาษาเดิมซึ่งจัดคำที่เกี่ยวกับจำนวนไว้เป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน (ประมาณวิเศษณ์)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประโยคและส่วนประกอบของประโยค ในประเด็นการวิเคราะห์ส่วนประชิด (immediate constituents analysis หรือ IC) ซึ่งช่วยทำให้เข้าใจโครงสร้างส่วนต่าง ๆ ของประโยคตามลำดับชั้นความสัมพันธ์ของหน่วยทางภาษาระดับคำและวลีที่ทำหน้าที่ต่างกันประโยค

2. ควรศึกษาคำลักษณนามที่อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน อันสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์และสภาพการใช้คำลักษณนามโดยจำแนกตามลักษณะของคำนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต รวมถึงลักษณะของคำกริยาของสมาชิกในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กฤตวรรณ สาทรัมย์. (2565). วรรณกรรมเจ้าชายน้อยกับการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วารสารสังคมวิวัฒน์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 13(1), 67-78.
- คุณบรรจบ พันธุเมธา. (2562). ลักษณะภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จอมขวัญ สุทธินนท์ และจอมใจ สุทธินนท์. (2563). ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของหน่วยทางภาษากรณีการขึ้นต้นพาดหัวข่าวเกี่ยวกับเรือสำราญในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่. วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 3(2), 169-190.
- จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ์. (2552). "เจ้าชายน้อย" (Le Petit Prince): ภาพสะท้อนของผู้ประพันธ์ อองตวน เดอ แซงเต็กซูเปรี. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 31(1), 115-135.
- ฐิตีวรรณ ชีววิภาส. (2557). การศึกษาปริมาณของโครงสร้าง "คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม (+คำนาม) " ที่มีคำกริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายในภาษาจีนสมัยใหม่. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 7(2), 118-150.
- ธัช มั่นต่อการ และคณะ. (2562). การศึกษาวิเคราะห์กริยาวลีในจารึกพะเยา. วารสารสถาบันวิจัยฐานสงวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 10(1), 67-76.
- นพวรรณ พันธุเมธา. (2527). ไวยากรณ์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นิตยา กาญจนวรรณ และคณะ. (2562). ลักษณะและการใช้ภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราตรี อันวารชร และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2561). ประโยค. ใน วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์ภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 91-116). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2561). ชนิดของคำ. ใน วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์ภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 16-90). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2561). วลี. ใน วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์ภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 66-90). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- วิภาวี รัตนานุกูล และจอมขวัญ สุทธินนท์. (2561ก). การศึกษาหน่วยกรรมในวรรณกรรมแปล เรื่อง "เจ้าชายน้อย". การประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ครั้งที่ 12 "สานพลังเครือข่ายอุดมศึกษา เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน". มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนล่าง และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.).
- _____. (2561ข). หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จากวรรณกรรมแปลเรื่อง เจ้าชายน้อย. การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 "มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: พลังปัญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน". คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- องตวน เดอ แซงเตกซูเปรี. (2556). เจ้าชายน้อย [Le Petit Prince] (อำพรณ โอตระกูล, แปล). เชียงใหม่: จินต์.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2545). หลักภาษาไทย: อักษรวิธี วจวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ไทยพานิช.
- Sarakadeelite. (2563). เจ้าชายน้อย เด็กหนุ่มผมสีทองจากดาว B612 วรรณกรรมคลาสสิก โดยนักบินชื่อ แซงเตกซูเปรี. เรียกใช้เมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://www.sarakadeelite.com/faces/the-little-prince-history/>
- The Momentum. (2562). "เจ้าชายน้อย" ขององตวน เดอ แซงเตกซูเปรี. เรียกใช้เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://themomentum.co/something-between-saint-exupery-and-the-little-prince/>

การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนในเขตพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่*

THE EVALUATION OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM
OF NAITAOPITTHAYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE TRANG KRABI

วีรวิภา อุบลจันทร์

Weewika U-bonjan

นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์

Nilrat Navakijpaitoon

บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ

Boorinpat Prommas

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: 5011103026.wewika@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบท 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า 3) ประเมินกระบวนการ และ 4) ประเมินผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนในเขตพิทยาคม จำนวน 177 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โครงการเหมาะสมและจำเป็นในการแก้ปัญหา และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในโครงการอย่างเพียงพอ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ

* Received 6 June 2022; Revised 19 December 2022; Accepted 23 December 2022

3. ด้านกระบวนการ จากการสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดขั้นตอนรายละเอียดและวิธีดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรมรวมทั้งมีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ชุมชน และจากการสอบถามกับนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ความรู้ ชี้แจง สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการโครงการชัดเจน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติชัดเจน

4. ด้านผลผลิต จากการสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนมีความมั่นใจทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และจากการสอบถามกับนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนรู้ความถนัดความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเองพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

คำสำคัญ : การประเมิน, โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียน

ABSTRACT

The research aimed to 1) Context Evaluation, 2) Input Evaluation, 3) Process Evaluation, and 4) Product Evaluation. The sample groups were educational institute administrators, teachers, school committees. The sample groups used in the research were educational institution administrators, teachers, and educational institutions committees. There were 177 parents, students, and students at Naitaopitthayakom School. The research instruments were two questionnaires and an in-depth interview form. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. and content analysis.

The results showed that;

1. For context, the item with the highest mean was the project was appropriate and necessary for problem solving. The item with the lowest mean was the activities of the project could be put into practice.

2. For inputs, the item with the highest mean was sufficient materials, equipment, and tools used in the project. The item with the lowest mean was

the administrators and teachers who were in charge of the project were ready to implement the project.

3. For process, from the item with the highest mean was clear and appropriate identification of the procedures, details and implementation of the project. The item with the lowest mean was there was a systematic and continuous assessment of the student care and support system project implementation by using a variety of methods for all activities, disseminating and expanding the student care and support system project to communities. From the item with the highest mean was giving knowledge, clarification, and communication with responsible and related people in order to clearly understand the procedures and implementation of the project. The item with the lowest mean was planning clear project implementation.

4. For outputs, from the item with the highest mean was all activities specified in the student care and support system project were implemented. The item with the lowest mean was students were emotionally stable and had good relationship with others. From the item with the highest mean was all activities specified in the student care and support system project were implemented. The item with the lowest mean was students knew their aptitudes, abilities, interests, strength, and weaknesses and they were always ready to improve and develop themselves.

Keywords: Evaluation, Student Care and Support System, School

บทนำ

การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้แก่นักเรียนแล้ว การป้องกัน การช่วยเหลือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนา (กรมสุขภาพจิต, 2558) ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญ แก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม

ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องที่กำหนดให้ดำเนินการคือความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างก้าวกระโดดในสังคมยุคปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนของชาติ ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้ค้นหาและพัฒนาตนเอง สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นเหตุสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยใช้ระบบทางการศึกษานั้น โรงเรียนต้อง

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียน เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติดปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบก่อให้เกิดความทุกข์ วิตกกังวล ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตสุขภาพกายของนักเรียน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคมได้

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงปัญหาต่าง ๆ ล้วนเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน ดังที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ได้กล่าวว่า หากไม่สามารถแก้ปัญหาของผู้เรียนได้จะทำให้พัฒนาการของการเรียนรู้ด้อยลง และอาจทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เป็นบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์ เกิดความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่น หรือต่อต้านได้จะเห็นว่าปัญหาสำหรับเด็กนักเรียนที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้การควบคุม ดูแล และช่วยกันป้องกันมีอยู่มากมายหลายสาเหตุซึ่งสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งสื่อประเภทต่าง ๆ ก็เป็นตัวล่อและสร้างความอยากรู้อยากเห็นให้แก่เด็กนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นทุกฝ่ายควรช่วยกันดำเนินการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพที่ดี สถานศึกษาจึงควรจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการแนะแนวเพื่อสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะ สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ริเริ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่ออรรถรงค์ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง โดยกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งนำไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจริงจังก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรอง 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5) การส่งต่อ

โรงเรียนในเขตพิทยาคมได้ดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนในเขตพิทยาคมตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการ ซึ่งมีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบความสำเร็จ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (Stufflebeam, Daniel L. et al, 1997) ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ 4 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท (context evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (product evaluation) และได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขต

พิทยาคม ทั้งนี้ผลที่ได้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญามุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมได้ และเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนช่วยให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันดีงามควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน จำเป็นที่ต้องร่วมมือกัน ดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียน และมีความเข้าใจในการดำเนินงานปกครองและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเตาพิทยาคมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท (Context Evaluation) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูจำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 148 คน นักเรียนจำนวน 148 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 322 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. , 1970) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูจำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน (ผู้ปกครองหนึ่งคนต่อนักเรียนหนึ่งคน) จำนวน 81 คน นักเรียนจำนวน 81 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 177 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 2 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ เครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Outputs) ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ใน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Outputs) ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนในเทศบาลนคร ประธานกรรมการสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง รวมผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) หาค่าสถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) 3) การวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาลนคร ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราบึง ระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามลำดับ

1. ด้านบริบท พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โครงการเหมาะสมและจำเป็นในการแก้ปัญหาและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในโครงการอย่างเพียงพอ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ

3. ด้านกระบวนการ จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ได้สอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรมรวมทั้งมีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ชุมชน และจากแบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ได้สอบถามกับนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ความรู้ ชี้แจง สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการโครงการชัดเจน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติชัดเจน

4. ด้านผลผลิต จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ได้สอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีความมั่นใจทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และจากแบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ได้สอบถามกับนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเองพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเทศบาลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราบึง ระเบียบ มีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเขตเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเขตเทศบาล สามารถจัดโครงการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการ และเป้าหมาย ส่งผลให้การประเมินโครงการอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับมธุริน แผลงจันทิก กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข การส่งต่อ อย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (มธุริน แผลงจันทิก, 2554) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยะวุฒิ ศรีชนะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพธิ์งามพิทยาคาร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่าผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพธิ์งามพิทยาคารในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก (ปิยะวุฒิ ศรีชนะ, 2559)

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า โครงการเหมาะสมและจำเป็นในการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ในปัจจุบัน ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมทั้งผู้ช่วยทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Stufflebeam กล่าวถึง การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมิน (Stufflebeam, Daniel L. et al, 1997) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาสนี นิสาและ ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิชา นุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่าการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะ

แวดล้อมของโครงการ พบว่า ลักษณะของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมในปัจจุบัน และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม (อาสณี นิสาแล๊ะ, 2555)

1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในโครงการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ แผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนจะมีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำโครงการ และมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ Stufflebeam กล่าวถึง การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยป้อน เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์เวลา รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน เป็นต้น (Stufflebeam, Daniel L. et al, 1997) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยะวุฒิ ศรีชนะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพ้นงามพิทยาคาร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากร อยู่ในระดับมาก (ปิยะวุฒิ ศรีชนะ, 2559)

1.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การให้ความรู้ชี้แจง สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรมรวมทั้งมีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ชุมชน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานมีขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ Stufflebeam กล่าวถึง การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบ

กิจกรรม เวลาทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน (Stufflebeam, Daniel L. et al, 1997) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อะห์หมัด สาและ ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ Kohchan Family โรงเรียนบ้านเกาะจัน พบว่าผลการประเมินด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก (อะห์หมัด สาและ, 2562)

1.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนด รองลงมาคือ นักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเองพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีความมั่นคงทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ของการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง สอดคล้องกับ Stufflebeam กล่าวถึงการประเมินผลผลิต เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ อย่างไรก็ตาม การประเมินลักษณะนี้มิได้ให้ความสนใจต่อเรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการเท่าที่ควร โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เกณฑ์มาตรฐานของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น (Stufflebeam, Daniel L. et al, 1997) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาสนธิ นิสาละ ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิซชาญสรณ์สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า การประเมินผลผลิตของโครงการ โดยรวมพบว่าการดำเนินงานด้านนี้อยู่ในระดับมาก (อาสนธิ นิสาละ, 2555)

2. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล การประชุมผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับทงศ์ศักดิ์ บุญมี กล่าวว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอนการ

ดำเนินงาน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต และปลอดภัยจากวิกฤตทั้งปวง (ทงศักดิ์ บุญมี, 2555) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรฐิพร จินสายใจ ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน (จิรฐิพร จินสายใจ, 2557)

2.1 ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน กระบี่ ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การให้ความรู้ชี้แจง สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการโครงการชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การกำหนดขั้นตอน รายละเอียด และวิธีดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติชัดเจน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนา และแก้ไขให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับกฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์ กล่าววาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง (กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์, 2562) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยะวุฒิ ศรีชนะ ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพธารามพิทยาคาร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การประเมินกระบวนการ อยู่ในระดับมาก (ปิยะวุฒิ ศรีชนะ, 2559)

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน กระบี่ ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง พร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้ ทำให้นักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง สอดคล้องกับ ประนอม แก้วสวัสดิ์ กล่าววาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (ประนอม แก้วสวัสดิ์, 2556) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาสนี นิสาและได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจาดวิชานุสรณ์สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่าการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยรวมพบว่าการดำเนินงานด้านนี้อยู่ในระดับมาก (อาสนี นิสาและ, 2555)

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเตาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ อภิปรายผลการศึกษาดังนี้ 1) ด้านบริบท ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ดูแลโครงการ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ โดยการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาจมีการขอสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จากผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ 3) ด้านกระบวนการ สถานศึกษาต้องมีความพร้อมในการจัดโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและสถานศึกษา 4) ด้านผลผลิต สถานศึกษาต้องมีการกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ทั้งผู้บริหารครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจิตรา ช่วงโชติ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โรงเรียนควรมีแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการประชุมชี้แจงให้ครู และผู้ปกครองมีความเข้าใจตรงกัน

นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตามผล พร้อมทั้งรายงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (สุจิตรา ช่วงโชติ, 2556)

สรุป

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียนเกี่ยวกับแบบประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโนเตพิตยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันกร ปี โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโนเตพิตยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันกร ปี พบว่า ควรมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน โดยสถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมในการจัดโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบริบท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมทั้งผู้ช่วยทุกฝ่าย ต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง
2. ด้านปัจจัยนำเข้า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบต้องพัฒนาความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดในการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ด้านกระบวนการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรมรวมทั้งมีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ชุมชน ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบต้องมีการวางแผนการดำเนินโครงการ มีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรมจนถึงขั้นตอนการประเมินเป็นไปอย่างมีระบบ
4. ด้านผลผลิต ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความมั่นคงทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรม การประชุม อบรม สัมมนาเพื่อส่งเสริม

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาด้านอารมณ์ สังคม เพื่อให้นักเรียนรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการประเมิน เพื่อพัฒนารูปแบบในการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เหมาะสมตามสภาพโรงเรียน
2. ควรศึกษาแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
3. ควรมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินโครงการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อนำข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมในแต่ละโรงเรียนมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินโครงการต่อไป
4. ควรมีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูล และแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของโครงการในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2558). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์. (2562). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. พระนครศรีอยุธยา: โรงเรียนอยุธยาสนธิ.
- จิรัฐพร จินสายใจ. (2557). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม. ใน การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองศักดิ์ บุญมี. (2555). ปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประนอม แก้วสวัสดิ์. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปิยะวุฒิ ศรีชนะ. (2559). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพ้นงามพิทยาคาร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. ยโสธร: โรงเรียนโพ้นงามพิทยาคาร.

- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สุจิตรา ช่วงโชติ. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อะห์หมัด สาและ. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ Kohchan Family โรงเรียนบ้านเกาะจัน. ปัตตานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 2.
- อาสณี นิสาล๊ะ. (2555). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. ใน ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Scillities. *Education and Phychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Stufflebeam, Danial L. et al. (1997). The CIPP Model for Evaluation. In Kellaghan, T. & Stufflebeam, DL (Eds.). *The International Handbook of Educational*. Boton: Kluwer.

การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1*

PROJECT EVALUATION OF MORAL AND ETHICAL DEVELOPMENT
AND PROMOTION FOR STUDENTS AT BAN HUAYSAI SCHOOL UNDER
TRANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สาวิตรี ละเอียด

Sawitree Laeird

สมปอง รักษาธรรม

Sompong Raksatham

นพรัตน์ ชัยเรือง

Nopparat Chairueng

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Sri thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: 6355701035@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยการค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินบริบทเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการความเหมาะสมของโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ และความเป็นไปได้ของโครงการ 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 3) เพื่อประเมินกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินโครงการตามแผนการติดตามและประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดจากโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 40 คน และผู้ปกครองนักเรียน 40 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสอบถาม

* Received 25 June 2022; Revised 18 December 2022; Accepted 24 December 2022

มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ฉบับ และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ได้จากแบบบันทึกผลตามสภาพจริงสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทรมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. กระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
4. ผลผลิตของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร
 - 4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก
 - 4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดจากโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนข้อ 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีผลการประเมินระดับดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.59

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, คุณธรรมจริยธรรม, การพัฒนา, ส่งเสริม

ABSTRACT

This independent research aimed to evaluate 1) the context of the project needs, project suitability, objective suitability, and project feasibility, 2) input factors about the readiness of personnel, budget adequacy, materials, and buildings, 3) the planning process, project implementation under the plan, plan monitoring and evaluation, application of evaluation results for development, and 4) Project's outputs of moral and ethical development and promotion for students at Ban Huaysai School on the following issues: Desirable characteristics of students arising from this project, Ethics of students at Ban Huaysai School, Evaluation of students and parents satisfaction towards this project. The sample group of the project evaluation, selected by purposive sampling, consisted of one school administrator, ten teachers, 40 students from

grades 4-6, and 40 parents. The research instruments included four copies of five-scale questionnaires and an authentic assessment record form to evaluate the students' desirable characteristics. The statistics employed in this research were percentage, mean, and standard deviation.

The research showed that;

1. Overall, the project context of moral and ethical development and promotion for students at Ban Huaysai School was appropriate at a high level.

2. Overall, the project's input factors of moral and ethical development and promotion for students at Ban Huaysai School were appropriate at a high level.

3. Overall, the project implementation process of moral and ethical development and promotion for students at Ban Huaysai School was appropriate at a high level.

4. Overall, the project's productivity of moral and ethical development and promotion for students at Ban Huaysai School was appropriate at a high level.

4.1 Overall, student and parent satisfaction with the moral and ethical development and promotion project was high.

4.2 Desirable characteristics of students arising from the moral and ethical development and promotion project were based on the results of the student quality assessment under the Basic Education Standards: Standard 1: Student Quality, Item 1.2 Students' desirable characteristics. It was found that the students' desirable characteristics were at a high level or higher, with an average of 98.59 percent.

Keywords: Project Evaluation, Moral and Ethics, Development, Promotion

บทนำ

จากสภาพสังคมโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านของสังคมไทย เกิดภาวะสับสนในวิถีชีวิต ค่านิยมและภูมิคุ้มกันทางสังคมลดลง ผู้คนไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมในการดำรงชีวิตซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนของประเทศ ให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และขาดวินัยในการดำเนินชีวิต อีกทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ได้อย่างรวดเร็วของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นจากสื่ออินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ทำให้คุณธรรมจริยธรรม และสิ่งดีงามถูกละเลยหรือลืมนำไป จนถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการปลูกฝัง กล่อมเกลียดด้วยหลักศีลธรรมจริยธรรมอันดีงาม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนให้มีสำนึกผิดชอบชั่วดี มีสติพิจารณาอย่างคิด มีจิตใจใฝ่ดีและมีพลังใจที่เข้มแข็งในการดำเนินชีวิตต่อไป ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชบรมนาถ บพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2510 แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ณ วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตรหรือมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตรในปัจจุบัน ความตอนหนึ่งว่า “งานการศึกษาเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ระเบียบบ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้นด้วยว่า พลเมืองของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติ และจิตใจ ซึ่งเป็นอาการน่าวิตก ถ้าหากยังเป็นอยู่ต่อไปเราอาจจะเอาตัวไม่รอด ปราบฏกการณ์ เช่นนี้ นอกจากเหตุอื่นแล้วต้องมีเหตุมาจากการศึกษาด้วยแน่นอนเราต้องจัดงานด้านการศึกษา ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น” (อุทัย ทองลม, 2554)

โดยหน้าที่หลักที่สำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับนักเรียนให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งจะก้าว สู่วัยผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะจัดการศึกษาที่นอกเหนือจากงาน ด้านวิชาการและความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาชีพ นั่นคือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 “การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข” และมาตรา 24 “การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ ในทุกวิชา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี โดยได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 ข้อที่ 4 การศึกษาและเรียนรู้ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ข้อย่อย 4.4 พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถ มีความรู้และทักษะใหม่ ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการ เรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรม เข้าด้วยกัน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหาการรับฟัง

ความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ มุ่งให้มีการวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม และจากการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทยพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสาธารณะ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการพัฒนาคนเป็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุด และจำเป็นต้องพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงาม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การกระทำผิดในคดีต่าง ๆ เยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนในภาวะสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนของชาติ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมที่เป็นข่าวในปัจจุบันไม่เว้นแต่ละวัน และจากการศึกษารายงานสถานการณ์สังคม ประจำปี พ.ศ. 2562 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยคณะทำงานวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์ทางสังคม กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยได้กล่าวในรายงานส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายด้านสถานการณ์เด็กและเยาวชน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ พบว่า ร้อยละของจำนวนผู้ดื่มสุราต่อจำนวนประชากรที่สำรวจในภาพรวมมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทั้งเพศชายและหญิง โดยในปี พ.ศ. 2561 เพศชายมีอัตราการดื่มสูงถึงร้อยละ 56.04 ของประชากรในกลุ่มสำรวจ ในขณะที่เพศหญิง ร้อยละ 12.97 โดยอัตราส่วนนี้มีการเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2560 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ 15-27 ปี พบว่า มีอัตราผู้ดื่มสุราเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25.02 ในปี พ.ศ. 2560 เป็นร้อยละ 29.14 ในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นสถานการณ์เดียวกับการสูบบุหรี่ ที่พบว่ากลุ่มเยาวชน เป็นกลุ่มที่มีอัตราการของการสูบบุหรี่เป็นประจำเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.15 ในปี พ.ศ. 2560 เป็นร้อยละ 12.2 ในปี พ.ศ. 2561 และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า คดีเด็กเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากเช่นกัน จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ เมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่จับกุมส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2562 เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 6,078 คดี คิดเป็น 20.02 ของคดีที่จับกุมทั้งสิ้น สอดรับกับสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจอันสำคัญคือการสร้างคนสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และศักยภาพจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ทางวิชาการและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี รู้จักรักษาระเบียบวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียน (อุทัย ทองหลุม, 2554)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ โดยโรงเรียนบ้านห้วยไทร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 1 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน 105 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 5 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 5 คน และเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน สภาพชุมชนโดยรอบมีลักษณะเป็นชุมชนเล็ก ๆ ประชากรร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างน้อย ไม่แตกต่างกันมากนัก สภาพเศรษฐกิจค่อนข้างลำบาก อาชีพหลักของผู้ปกครอง คือ เกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับทางการศึกษาของบุตรหลานและให้ความร่วมมือโรงเรียนเป็นอย่างดี

จากการศึกษาปัญหาของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าปัจจุบันนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมีวินัย ความรับผิดชอบ การประหยัสดอดออม ความซื่อสัตย์ และความเป็นผู้มีจิตอาสา เพราะปัญหาเหล่านี้หากสถานศึกษาปล่อยผ่าน และเมื่อนักเรียนเข้าสู่วัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ อาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมจนอาจแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานตระหนักและเห็นความสำคัญ จึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยไทร ภายใต้การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทำให้นักเรียนทุกคน ยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรม ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งอบายมุขทั้งปวง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมได้ โดยทางโรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนบ้านห้วยไทรร่วมกัน โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยไทร ประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังเอาไว้ ผู้รายงานซึ่งสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร โดยประยุกต์ใช้รูปแบบซีบีบี (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการซึ่งจะได้สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกประเด็นซึ่งทำให้ผู้รายงานโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลและเอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท (Context Evaluation) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการความเหมาะสมของโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ และความเป็นไปได้ของโครงการ

2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินโครงการตามแผนการติดตามและประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวน 1 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวน 10 คน นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวน 105 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ) ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวน 1 คน ครูศึกษาจากประชากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวน 10 คน นักเรียนกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกคน จำนวน 40 คน ผู้ปกครองกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ) ในการประเมินครั้งนี้เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร จำนวนทั้งสิ้น 6 คน โดยการเลือกแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน จำนวน 4 คนตัวแทนนักเรียน จำนวน 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ประเภทของเครื่องมือ ในการประเมินครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. แบบประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยไทร ใช้แบบสอบถามการประเมินรูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยแบบสอบถามและแบบบันทึกมีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อบริบทของโครงการ

ฉบับที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ฉบับที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกระบวนการของโครงการ

ฉบับที่ 4 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลผลิตของโครงการ

2. แบบคำถามที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้รายงานได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินโครงการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

2. ศึกษา ทบทวน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร

3. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

4. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้รายงานได้สร้างขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และจากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้อง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ

ผู้รายงานได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสร็จสิ้นการประเมินแต่ละด้าน

1. เก็บข้อมูลด้านบริบท โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1

2. เก็บข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 2

ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินการ

ผู้รายงานได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1. เก็บข้อมูลด้านกระบวนการ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 3

ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดโครงการ

1. เสร็จสิ้นโครงการ ผู้รายงานได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. เก็บข้อมูลด้านผลผลิต โดยใช้แบบบันทึกฉบับที่ 4

3. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รายงานโครงการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

2. วิเคราะห์ผลการประเมิน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ เบสท์ (Best, 1970)

4. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5. สรุปข้อเสนอแนะที่มีต่อการดำเนินโครงการในแต่ละด้านที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และหาความถี่ของการตอบแบบสอบถามและเขียนรายงานเชิงพรรณนา

6. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการ จากการสนทนากลุ่มโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงประเด็น

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลผลิตของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร

4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดจากโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนข้อ 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีผลการประเมินระดับดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.59

อภิปรายผล

การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมคุณธรรม ประสานใจ กิจกรรมสุขภาพดี วิถีพอเพียง กิจกรรมเด็กดี มีวินัย รักไทย ใจอาสา กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นำความรู้ และกิจกรรมคุณธรรมนำเด็กไทย ห่วงไกลยาเสพติด ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การประเมินบริบทของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่จะต้องร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมเท่าเทียมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชน ทางโรงเรียนจึงได้ร่วมกันประชุมและวางแผนกำหนดนโยบายให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของยุพิน รอดประพันธ์ ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซีบีซี (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ยุพิน รอดประพันธ์, 2561)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าความพร้อมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือได้ประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน และองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และบุคคลต่าง ๆ พร้อมให้การสนับสนุนโครงการ รวมทั้งการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการ โรงเรียนยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาตามกระบวนการพัฒนางานตามวงจร PDCA สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล วิทยาธุริรัตน์ พบว่า

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม ด้านความเหมาะสมและพอเพียงเกี่ยวกับวิทยากร งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนแต่ละกิจกรรม พบว่า ความเหมาะสมพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม และผ่านเกณฑ์การประเมิน (นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์, 2561)

3. การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่ผลการประเมินเป็นเช่นนี้ เพราะว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ มีการระดมความคิดเห็น ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ทำให้ทุกฝ่ายทราบแนวทางการดำเนินงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสม รูปแบบกิจกรรมมีความหลากหลาย และน่าสนใจ การดำเนินโครงการเป็นไปตามปฏิทินที่กำหนด เพื่อพัฒนาให้การทำงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้การดูแลประสานงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่บุคลากรอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับธีรรัตน์ ใจกล้า (2560) ทำการรายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบ้านตระเปียงเตีย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ธีรรัตน์ ใจกล้า, 2560)

4. การประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ประกอบด้วย 2 ประเด็น ดังนี้

4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดจากโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนข้อ 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.59 ที่ผลการประเมินเป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการดำเนินงาน คณะครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม โรงเรียนมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจากการจัดกิจกรรม มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และได้เรียนรู้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งส่งผลต่อคุณธรรมของคนในสังคม และประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับนฤมล วิทยาวุฒิรัตน์ ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน โรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม พบว่า การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและ

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน โรงเรียนคลองเมืองพิทยาคมในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (นฤมล วิทยาวัณรัตน์, 2561) และสอดคล้องกับสมบุรณ์ อริยา วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายค่าโดยรวมทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก (สมบุรณ์ อริยา, 2562)

สรุป

จากผลการประเมินโครงการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มการกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับ คณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้รับการร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ทางคณะครูและนักศึกษารับรู้เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ แสดงให้เห็นว่าโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนจากการบูรณาการกิจกรรมกับการส่งเสริมคุณธรรมเป็นโครงการที่มีคุณค่าและมีประโยชน์และพัฒนานักเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดกิจกรรมกระตุ้นเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเกิดเป็นพฤติกรรมที่คงทนถาวร
2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการนิเทศและติดตามโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน
3. ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความเหมาะสม

4. ควรนำผลการประเมินโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้รับทราบและเผยแพร่ผลจากการดำเนินงานของโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษได้รับทราบเพื่อให้การสนับสนุน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีของนักเรียน

2. ควรประเมินโครงการอื่น ๆ ของโรงเรียนทุกโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ธีรธัม ใจกล้า. (2560). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบ้านตระเปียงเตีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. สุรินทร์: โรงเรียนบ้านตระเปียงเตีย.
- นฤมล วิทยาคุณรัตน. (2561). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2(4), 97-107.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ยุพิน รอดประพันธ์. (2561). การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3. นครสวรรค์: โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). รายงานการศึกษาผลการดำเนินการขยายผลเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมบูรณ์ อริยา. (2562). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ใน รายงานวิจัย. โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อุทัย ทองคุ้ม. (2554). คู่มือพลเมืองยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- Best, J.W. (1970). Research In Education (2nd ed.). Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall.

การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2*
PROJECT EVALUATION ON LEARNING PROMOTION UNDER
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF BAN KHUANTANG
SCHOOL UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

วีระยุทธ ละเอียด

Werayut Laeird

สมปอง รักษาธรรม

Sompong Raksatham

นพรัตน์ ชัยเรือง

Nopparat Chairueng

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Sri thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: 6355701034@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบทของโครงการ 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ 3) ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และ 4) ประเมินผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 48 คน และผู้ปกครอง 48 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ฉบับ และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตังมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

* Received 25 June 2022; Revised 18 December 2022; Accepted 20 December 2022

2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง

4.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนตัง เปรียบเทียบกับเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2563 ที่ตั้งไว้ ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 74.57 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ส่งเสริม, การเรียนรู้

ABSTRACT

This research aimed to evaluate 1) the project context, 2) the project inputs, 3) the project implementation process, and 4) the project outputs. The sample group, selected by purposive sampling, consisted of one school administrator, seven teachers, 48 students from grades 3 to 6, and 48 parents. The research instruments included five copies of five-scale questionnaires and the student's learning achievement records. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The research showed that;

1. Overall, the context of the project on Learning Promotion under the Sufficiency Economy Philosophy of Ban Khuantang School was appropriate at a high level.

2. Overall, the project inputs on Learning Promotion under the Sufficiency Economy Philosophy of Ban Khuantang School were appropriate at a high level.

3. Overall, the project's implementation process on Learning Promotion under the Sufficiency Economy Philosophy of Ban Khuantang School was appropriate at a high level.

4. The outputs of the project on Learning Promotion under the Sufficiency Economy Philosophy of Ban Khuantang School were as follows:

4.1 Overall, desirable characteristics of students under the philosophy of sufficiency economy were at a high level.

4.2 Learning achievement of Ban Khuantang School students from grades 1-6 was compared to the academic achievement goal in the academic year 2020, which was set with a target grade point average of 70%. It found that, overall, the average score was higher than the target set by the school, with 74.57 percent passing the assessment criteria.

4.3 Overall, the satisfaction of teachers, students, and parents towards Learning Promotion under the Sufficiency Economy Philosophy was high.

Keywords: Project Evaluation, Philosophy of Sufficiency Economy, Promote, Learning

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงการรู้จักพึ่งตนเอง ความพอประมาณ พอมีพอกิน พอมีพอใช้ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผนตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และทรงมีพระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้า ณ ศาลาดุสิดาลัย ความตอนหนึ่งว่า "...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข..." ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็น

พื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมไทย ในปัจจุบันแนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นทางเลือกที่ทุกองค์กร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำมาเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรม เพื่อความอยู่รอดท่ามกลางสภาพสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนอย่าง มีความสุขและเหมาะสมตามอัตภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาขึ้น โดยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตและ ตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สถานศึกษาพัฒนาหรือบูรณาการ เนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษาผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ ในระดับปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมเป็นการดำเนินการตามกระแสพระราชดำริสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันจริงสามารถ พึ่งตนเองได้และเป็นวิถีชีวิตที่มั่นคงยั่งยืนสืบไป (ถวัลย์ มาศจำรัส, 2550) การวางรากฐาน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้ เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกลยุทธ์การปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง นโยบายในการปฏิรูปการศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งมุ่งเน้นการจัดกระบวนการ เรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยที่ กระทรวงศึกษาธิการเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา คุณภาพของคนอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีภารกิจสำคัญในการเผยแพร่ แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคนไทยให้เกิดการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็งในหลักการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นองค์กร ส่วนหนึ่งของภาครัฐที่ทำหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ

ชุมชนการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ดีและมีคุณภาพนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างถ่องแท้และลงไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตประจำวัน ประชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเริ่มต้นและปลูกฝังได้ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนโดยสามารถทำได้ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ (พระมหาเกียรติศักดิ์ เทศบุตร, 2553) นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์การปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นกรอบแนวทางให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา

โรงเรียนบ้านควนตัง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลเขาปูน อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษา 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 105 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 8 คน ได้จัดการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุลในการพัฒนาการทางด้านร่างกาย มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ทุกระดับ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพและการศึกษาโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จากการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านควนตัง ปีการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มา ได้พบกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียน สรุปได้ดังนี้ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ต้องรีบแก้ไขที่สำคัญ คือ 1) ปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ สืบเนื่องจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 3 มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ด้านผลการศึกษา ว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น 2) ปัญหานักเรียนไม่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านควนตังได้กำหนดไว้ ดังนี้ 2.1) นักเรียนบางส่วนขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 2.2) นักเรียนบางส่วนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ไม่สนใจต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ 2.3) นักเรียนบางส่วนไม่เห็นคุณค่าในตนเองไม่มีวินัยแต่งกายไม่เหมาะสม 2.4) นักเรียนบางส่วนมีค่านิยมด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ

จากปัญหาที่กล่าว บางปัญหาโรงเรียนสามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันที บางปัญหาโรงเรียนต้องแก้ไขโดยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนเป็นปัญหาที่โรงเรียนต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของนักเรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งครูเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้สู่นักเรียนโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับเชิงวิชาการและการดำเนินชีวิตประจำวัน และเพื่อเป็นการตอบสนองวิสัยทัศน์โรงเรียน ที่กล่าวว่า “โรงเรียนบ้านควนตัง น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน บริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม” สอน พันทกกิจข้อ 5 ที่ว่า “พัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษา ข้อที่ 1 คือ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้โรงเรียนบ้านควนตังได้ผ่านการประเมินและคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2562 ซึ่งโรงเรียนบ้านควนตังได้จัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาโดยตลอด

ดังนั้น ผู้ประเมินได้เล็งเห็นถึงความสำคัญว่าโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง เป็นโครงการที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงควรมีการประเมินโครงการซึ่งเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับโครงการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงคุณภาพของโครงการว่าจะสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด จึงได้ประเมินทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ซึ่งเป็นรูปแบบของการประเมินอย่างมีระบบซึ่งมีขอบข่ายการประเมินโครงการที่ครอบคลุมการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีความรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
 - 4.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
 - 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนตัง
 - 4.3 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านควนตัง จำนวน 1 คน ครู ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำชั้นหรือประจำวิชา ตามคำสั่งโรงเรียนบ้านควนตัง จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 105 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านควนตัง จำนวน 1 คน ครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำชั้นหรือประจำวิชา ตามคำสั่งโรงเรียนบ้านควนตัง จำนวน 7 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนบ้านควนตัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 48 คน และผู้ปกครอง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนบ้านควนตัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 48 คน ที่ได้จากการเจาะจง

กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ) โดยการเลือกแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน จำนวน 4 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการประเมินครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาคำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ และสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการ จำนวน 5 ฉบับ

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค Index of Item Objective-IOC โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน โดยให้คะแนน +1 ถ้าพิจารณาเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน โดยให้คะแนน -1 ถ้าพิจารณาเห็นว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน และให้ 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าสอดคล้อง โดยตั้งเกณฑ์ข้อที่ผ่านการประเมินต้องมีค่าความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้านบริบท ตามตัวชี้วัดด้านความต้องการจำเป็นของโครงการ ด้านความเหมาะสมของโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความเป็นไปได้ของโครงการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้านปัจจัยนำเข้าตามตัวชี้วัดด้านบุคลากรในการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และวัสดุสารสนเทศ และด้านของอาคารสถานที่

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้านกระบวนการด้านการวางแผนโครงการ ด้านการดำเนินงานโครงการ และด้านการประเมิน สรุป และรายงานผล

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของครู ด้านผลผลิต เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ฉบับที่ 5 แบบประเมินด้านผลผลิตเพื่อประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง หลังเสร็จสิ้นโครงการ ด้านผลผลิต และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านควนตังโดยหัวหน้างานบริหารวิชาการสรุปและรายงานผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ พบว่า ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.0

1.4 นำแบบประเมินที่ได้มาจัดพิมพ์อย่างถูกต้องสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินต่อไป

2. แบบคำถามที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นคำถามแบบมีโครงสร้างปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบข้อคำถามอย่างละเอียด การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ครั้งนี้ ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินโครงการ จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนบ้านควนตังด้วยตนเอง โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ตามลำดับของการพัฒนาตามโครงการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ประเมินใน 2 ส่วน คือ

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้านบริบท โดยสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครู เก็บข้อมูลด้านความต้องการจำเป็นของโครงการ ด้านความเหมาะสมของโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ และด้านความเป็นไปได้ของโครงการ

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า โดยสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครู เก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดความเหมาะสมด้านบุคลากรในการดำเนินงาน ความเหมาะสม/เพียงพอด้านงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และวัสดุสารสนเทศ และความเหมาะสมด้านอาคารสถานที่

ระยะที่ 2 ระหว่างการดำเนินโครงการ ประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ใช้แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 จัดเก็บข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูลด้านกระบวนการ โดยสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครู เก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดความเหมาะสมด้านการวางแผนโครงการ และด้านการดำเนินงานโครงการ ด้านการประเมิน สรุป และรายงานผล

ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการ ดังนี้

3.1 ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 4 สอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

3.2 ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 5 สอบถามความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านควนตัง โดยหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เทียบกับเป้าหมายของโรงเรียน

3.3 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้จัดส่งแบบสอบถามถึงผู้ตอบแบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนอย่างครบถ้วนทุกฉบับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ด้วยตนเอง และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลตามขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินโครงการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
2. วิเคราะห์ผลการประเมิน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
3. การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของลิเคิร์ท ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
4. การแปลผลด้านผลผลิตของโครงการองค์ประกอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อให้สามารถตัดสินผลการประเมินในภาพรวมของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยเทียบกับเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตั้งไว้ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการสนทนากลุ่มโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงประเด็น

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

1. บริบทของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง

4.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านควนตัง เปรียบเทียบกับเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2563 ที่ตั้งไว้ ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.57 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. บริบทของโครงการมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีผลเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพยายามระดมทรัพยากรทั้งปวงที่มีอยู่เพื่อดำเนินโครงการอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน โครงการนี้จึงประสบความสำเร็จอย่างมาก นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรได้ใช้เทคนิคในการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการประเมินของ กมลนันท์ บุญกล้า การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท อยู่ในระดับมาก (กมลนันท์ บุญกล้า, 2559)

2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีผลเช่นนี้เพราะบุคลากรที่ดำเนินงานโครงการมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานตามโครงการ การดำเนินกิจกรรมของโครงการแต่ละกิจกรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมทั้งบุคลากรที่ดำเนินงานตามโครงการก็มีความรู้ ความสามารถมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และ

ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาดูงาน เป็นต้น ด้านงบประมาณได้สนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ อย่างเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมโครงการสำหรับวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ มีจำนวนเพียงพอ และมีการบริหารจัดการเก็บอย่างเป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการใช้งาน รวมทั้งสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการมีพื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญณา อุณหกานต์ การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรีโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิปป (CIPP Model) พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ขวัญณา อุณหกานต์, 2559)

3. กระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่มีผลเช่นนี้ เพราะ ได้มีการวางแผน การกำหนดปฏิทินดำเนินงานที่ชัดเจน และการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ได้นิเทศกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ครูนิเทศกันเองในแต่ละกิจกรรม นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษายังให้การแนะนำการดำเนินงาน และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองทุกครั้ง ใช้วิธีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ จึงทำให้ประสิทธิภาพกระบวนการดำเนินงานเป็นที่น่าพึงพอใจ ภายใต้แนวคิดการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการร่วมคิด ร่วมทำ จึงทำให้ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิรีมาศพิทยาคม ผลการประเมินพบว่า การประเมินด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก (สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์, 2560)

4. ผลผลิตของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีผลเช่นนี้ เพราะ การจัดกิจกรรมโครงการ จัดขึ้นโดยตอบสนองต่อความสนใจ ความต้องการและวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกสนใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อการให้ความร่วมมือในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ซึ่งพิจารณาได้จากผลงานที่เกิดขึ้น ทั้งในรูปของผลงานเชิงประจักษ์ ความประพฤติกและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ ทองจิตร การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โรงเรียนน้ำรอบวิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP) พบว่า การประเมินด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี (โสภณ ทองจิตร, 2559)

สรุป

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ไม่ว่าจะเป็นด้านนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้ปกครองสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม และสาธารณประโยชน์ อีกทั้งรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการประชุมชี้แจงถึงความจำเป็น วัตถุประสงค์ เชื่อมโยงกับนโยบายต้นสังกัด ตลอดจนจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการมุ่งมั่นที่จะดำเนินงาน โดยคิดว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องดำเนินการตามนโยบายและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนและครูศึกษาแนวทางการดำเนินงาน สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมถึงการระดมทุนให้เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง
3. คณะกรรมการดำเนินงานต้องจัดทำแผนให้ชัดเจน ระบุกิจกรรม เวลา แหล่งงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการและครูทุกคนควรร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. โรงเรียนควรให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติร่วมประเมินความพึงพอใจ เพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสมและร่วมกันหาแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลกระทบที่เกิดจากโครงการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยหรือรายงานเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณ
3. ควรใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศในด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีวงำนงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). 8 คุณธรรมพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญภา อุดมกานต์. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: โรงเรียนสวนแตงวิทยา.
- ถวัลย์ มาศจำรัส. (2550). การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาเกียรติศักดิ์ เทศบุตร. (2553). การนำนโยบายแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์. (2560). การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนศิริมาศพิทยาคม. สุโขทัย: โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม.
- โสภณ ทองจิตร. (2559). การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโรงเรียนน้ำรอบวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. โรงเรียนน้ำรอบวิทยา: สุราษฎร์ธานี.

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่*
PROJECT EVALUATION ON MORAL AND ETHICAL PROMOTION
FOR STUDENTS OF RATCHAPRACHANUKROH 37 SCHOOL
IN KRABI PROVINCE

สุนทร สังข์แก้ว

Suntorn Sangkaew

รัฐพร กลิ่นมาลี

Ratthaporn Klinmarlee

นพรัตน์ ชัยเรือง

Nopparat Chairueng

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Sri thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: 6355701041@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การประเมินผลโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ใช้รูปแบบซีปปโมเดล (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม 2) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น 3) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน และ 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ทั้งหมด 10 กิจกรรม เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรม คือผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ครู และนักเรียน จำนวน 929 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ฉบับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

* Received 26 June 2022; Revised 23 December 2022; Accepted 25 December 2022

2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, คุณธรรม, จริยธรรม

ABSTRACT

Project Evaluation on Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School in Krabi Province applied the CIPP Model as the evaluation framework. The research aimed to evaluate 1) the environment, 2) primary factors, 3) the implementation process, and 4) the outputs of Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School, ten activities in total. The sample group which participated in these activities was composed of school administrators, primary educational institute committees, community leaders, teachers, and students, with 929 people totaling. The research instrument used for the evaluation was five copies of a five-rating scale questionnaire. The statistics used in this research were percentage, mean, and standard deviation.

The research showed that;

1. Overall, the context of the Project on Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School in Krabi Province was appropriate at a high level.

2. Overall, the inputs of the Project on Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School in Krabi Province were appropriate at a high level.

3. Overall, the implementation process of the Project on Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School in Krabi Province was appropriate at a high level.

4. Overall, the outputs of the Project on Moral and Ethical Promotion for Students of Ratchaprachanukroh 37 School in Krabi Province were appropriate at a high level.

Keywords: Project Evaluation, Morals, Ethics

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติดังนี้ “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ตั้งอยู่ เลขที่ 11 หมู่ที่ 7 ตำบลเขาพนม อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ เป็นโรงเรียนประเภท กินอยู่ประจำ ที่จัดตั้งตามแผนพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม ตามป่า ตามเขา ตามเกาะ และเป็นเด็กยากจนยากไร้ กำพร้าบิดา มารดา ตามจังหวัดต่าง ๆ ให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงตามอัธยาศัย และสิทธิมนุษยชน ในปีการศึกษา 2563 มีครูและบุคลากรปฏิบัติงานหน้าที่ จำนวน 95 คน และนักเรียน จำนวน 929 คน โดยโรงเรียนจัดการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลคมนาคม ตามป่า ตามเขา ตามเกาะ และเป็นเด็ก กำพร้าบิดามารดา ในเขตพื้นที่จังหวัด กระบี่ ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดประมาณ 39 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก สภาพพื้นที่โดยทั่วไปอยู่ติดถนนใหญ่ จากข้อมูลสารสนเทศ งานแนะแนวของโรงเรียน พบว่า สภาพชุมชนเป็นชุมชนชนบท ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการประกอบอาชีพทางการเกษตร และอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ ผู้ปกครองของ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 20 ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั่วไป สภาพครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาน้อย ต้องดิ้นรนทำงานหนักเพื่อ เลี้ยงครอบครัว จึงขาดการอบรมลูกหลาน ประกอบกับภัยในชุมชนรอบบ้าน และรอบโรงเรียน ไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ดังรายงาน ที่จะนำเสนอต่อไปโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ จัดเป็นกลุ่มโรงเรียนขนาด กลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2514 มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 650 ไร่ จัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนทั้งสิ้น 929 คน ครูและบุคลากร 95 คน วิสัยทัศน์ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ได้กำหนดไว้ว่าภายในปีการศึกษา 2564 นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัด กระบี่ ได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรม ความรู้ เทคโนโลยี การพัฒนาทักษะอาชีพและสิ่งแวดล้อม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีพันธกิจคือ จัดการศึกษา ให้ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้เรียนอย่างทั่วถึงและเต็มตามศักยภาพ จัดบรรยากาศ

สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และมีการบูรณาการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียนและชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ และดำรงชีวิตตามแนวทางพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมสนับสนุน ครู บุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเต็มตามศักยภาพและประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยเป้าประสงค์ของนักเรียนด้อยโอกาสในเขตพื้นที่บริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูและบุคลากร มีจำนวน 95 คน และนักเรียนจำนวน 929 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้กลุ่มประชากรทั้งหมด และผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ประเมินได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 5 ฉบับ โดยจัดทำแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีมาตรวัด 5 ระดับ การสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาคั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง และจุดประสงค์ของการประเมิน รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวทางการประเมินที่กำหนด

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามประเด็นการประเมิน เกณฑ์การประเมิน แล้วนำเกณฑ์ที่ใช้ประเมินตามที่กำหนดไว้มาขยายรายละเอียดตามประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้ และแหล่งข้อมูล

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความตรงของเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. สอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์ของแบบประเมินความคิดเห็น ได้ค่าความเชื่อมั่น ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้ 1) การหาคุณภาพของเครื่องมือหาความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง 2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน พบว่าในภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากทุกองค์ประกอบ ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการตามความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่าในภาพรวมมีขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไขของโครงการ ทั้ง 10 กิจกรรม มีความเหมาะสมในระดับมากทุกกิจกรรม ด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่าการปฏิบัติด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ทั้ง 10 กิจกรรม ครูและนักเรียน เห็นว่ามีผลการปฏิบัติของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ด้านความพึงพอใจของครู และนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงคุณธรรม จริยธรรม 5 ด้าน มีผลการประเมินทุกองค์ประกอบย่อย มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติตนของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกรายการ

อภิปรายผล

การประเมินผลโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องด้านสภาพแวดล้อมจากผลการประเมินทั้ง 7 องค์ประกอบ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน พบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะประเด็นความคาดหวังของสังคมและชุมชนว่าโครงการสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และวัตถุประสงค์ของโครงการใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตามสภาพจริง และโดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อสังคมและชุมชน ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการจะสามารถนำไปสู่การแก้ไขของชุมชนได้จริง เพราะในการจัดทำโครงการ ผู้บริหารได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในปีที่ผ่านมา และมีการรวบรวมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนบุคคลในชุมชนก่อนที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิช ที่กล่าวว่า การศึกษาที่เป็นระบบเพื่อตอบสนองนโยบายหรือเป้าหมายของหน่วยงานต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมความต้องการจำเป็น เพื่อช่วยให้โครงการที่วางไว้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (ไพศาล หวังพานิช, 2533) และงานวิจัยของจิราภรณ์ เสี่ยงฆ้อง พบว่าด้วยตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน คือ การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน นอกจากนี้ยังแสดงว่าผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมีความสนใจในแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี (จิราภรณ์ เสี่ยงฆ้อง, 2545)

2. ความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้น จากผลการประเมินทั้ง 10 องค์ประกอบ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะเห็นว่า บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ และสถานที่ใช้ดำเนินกิจกรรมเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับโครงการด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมาโดยตลอด เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และองค์กรต่าง ๆ จึงทำให้ได้รับความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทั้งด้านกิจกรรม วิทยากร บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ตลอดจนปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิราภรณ์ เสี่ยงฆ้อง ที่พบว่าการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ของนักเรียนจะช่วยป้องกันความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้ (จิราภรณ์ เสี่ยงฆ้อง,

2545) และสมบูรณ์ ตันยะ ที่กล่าวว่าความพร้อมของปัจจัย จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ หรือหาวิธีการที่จะให้โครงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (สมบูรณ์ ตันยะ, 2532)

3. ความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของครู และนักเรียน ที่ร่วมกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับมากทุกกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ในเรื่องความพร้อม ขั้นตอนการ ขั้นตอนการ ขั้นประเมินผลและ ขั้นปรับปรุงแก้ไข จากผลการประเมินแสดงถึงความพร้อมด้านกระบวนการ ดำเนินการขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไขของโครงการอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลทำให้การดำเนินงานตามโครงการได้ผลมากที่สุดในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับ จำเนียร สุขหลาย และคณะ ที่กล่าวว่าการดำเนินการของโครงการให้เป็นไปตาม ขั้นตอนที่กำหนดไว้ทำให้โครงการนี้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (จำเนียร สุขหลาย และคณะ, 2540) และสอดคล้องกับการประเมินของจารุณี พ่วงศรี พบว่า กระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเนื่องจากมีการนำ แผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดบทบาท มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน และเหมาะสม (จารุณี พ่วงศรี, 2551)

4. จากผลการประเมิน ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จในระดับมากซึ่งสอดคล้อง กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ อีกทั้งเป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โครงการนี้จึงเป็นโครงการที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ผู้เรียน และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันภัยจากยาเสพติดให้นักเรียน สอดคล้องกับแนวคิด ของพระธรรมกิตติวงศ์ วัดโอรสาราม กรุงเทพมหานคร และราชบัณฑิตที่กล่าวว่าการเสริมสร้าง จริยธรรมให้แก่เยาวชนที่ได้ผลชัดเจนต้องดำเนินการโดยบูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ซึ่งมี 4 วิธีกว้าง ๆ คือ 1) เน้นให้ทำ คือ การสอนให้มีความรู้ สอนแนวทางการ ปฏิบัติ 2) นำให้ดู คือ สอนวิธีปฏิบัติเพื่อให้ปฏิบัติเป็น 3) อยู่ให้เห็น คือ ดำรงตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี ดำเนินชีวิตตามแนวที่สอน 4) เช้นให้ตลอด คือ มีจิตใจมั่นที่จะกล่อมเกลานักเรียนเป็นคนดี ของสังคม และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีสม่ำเสมอ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546)

5. จากผลการจัดกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรม ทำให้คุณลักษณะเชิงคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรม ของ นักเรียนที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมินด้านกระบวนการ ดำเนินงานที่พบว่าการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม มีกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ประเมินได้ศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตาม การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข (วงจร PDCA) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (Environmental analysis) นั่นคือการวิเคราะห์

จุดแข็ง จุดอ่อน ความเป็นไปได้ โอกาสและอุปสรรค ว่าเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการดำเนินการ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ที่แท้จริง มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน และกลุ่มงานต่าง ๆ อย่างชัดเจนเป็น ลายลักษณ์อักษร ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ และสอดคล้อง กับผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการที่พบว่าทุกกิจกรรม นักเรียนปฏิบัติได้ในระดับมาก ส่งผลให้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ของนักเรียนลดลง เมื่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจึงมีมากขึ้นตามลำดับ

สรุป

จากผลการประเมินโครงการจะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ โรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยเริ่มจากศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ร่วมกับคณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาและพัฒนา ดำเนินกิจกรรม ตามโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการแก้ไขปัญหา เมื่อพบข้อบกพร่อง โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีทั้งคณะกรรมการ สถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน ทำให้การดำเนินงานตาม โครงการบรรลุ เป้าหมาย นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครู และ นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ แสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 สามารถเป็นโครงการที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน ในการส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องรับทราบโดยเฉพาะครู ต้องถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้แก่ นักเรียน โรงเรียนต้อง กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนควบคู่ไปกับการ ด้านวิชาการ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน

2. โรงเรียนต้องสอดแทรกคุณลักษณะหรือค่านิยมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน

3. โรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งทางด้านอาคารสถานที่ หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดอุทยานการเรียนรู้ และการสร้างแบบอย่างของบุคลากรทั้งในส่วนของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ที่เป็นแบบอย่างทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง ดังคำกล่าวที่ว่า “ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”

4. โรงเรียนต้องระดมความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้มากขึ้น

5. โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) ในการบริหารโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การประเมินโครงการครั้งต่อไปควรเพิ่มบทบาทของผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการมากขึ้น และควรเพิ่มบทบาทของผู้ปกครองที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ เพื่อนำข้อมูลทั้งสองแหล่งมาวิเคราะห์เป็นสารสนเทศประกอบการประเมินโครงการต่อไป

2. ควรขยายผลรูปแบบ วิธีการประเมินโครงการให้ครูในโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยการส่งเสริมให้มีการประเมินกิจกรรม/โครงการที่รับผิดชอบ เพื่อหาข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการนั้นมาเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารในโรงเรียนต่อไป

3. ควรมีการรายงานการประเมินกิจกรรม/โครงการของครูในโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพื่อเป็นสารสนเทศภาพรวมของแต่ละโครงการและนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาต่อไป

4. การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโอกาสต่อไป ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานตามโครงการด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับกิจกรรมที่มีกลุ่มประชากรจำนวนไม่มากนักเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างในกิจกรรมนั้น ๆ

5. ควรประยุกต์ใช้ข้อมูล สถิติในการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการสังเกต สอบถาม และสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลประเมินโครงการที่มีข้อมูลทั้งทางกว้างและทางลึกเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จารุณี พ่วงศรี. (2551). การประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกูล. เรียกใช้เมื่อ

20 สิงหาคม 2564 จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7784&bcat_id=16

จำเนียร สุขหลาย และคณะ. (2540). รวมบทความทางการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ เสี่ยงฆ้อง. (2545). การพัฒนาต้นแบบชุมชนเข้มแข็งโดยบูรณาการหลักการสิ่งแวดล้อมศึกษาและการดูแลสุขภาพตนเอง. ใน ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพศาล หวังพานิช. (2533). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมบูรณ์ ตันยะ. (2532). การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

การประเมินโครงการพัฒนานิพนธ์ คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนเกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุราษฎร์ธานี ชุมพร*

PROJECT EVALUATION ON STUDENT DEVELOPMENT IN DISCIPLINE,
MORALITY, AND ETHICS AT KOH SAMUI SCHOOL UNDER
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE SURATTHANI CHUMPHON

กิราณี สมเชื้อ

Kiranee Somchuea

ประกอบ ใจมั่น

Prakob Jaiman

อโนทัย ประสาน

Anotai Prasan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: 6355701043@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โครงการพัฒนานิพนธ์คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รวมทั้งสิ้น 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยโครงการมีสอดคล้องกับนโยบายการจัดการพัฒนานิพนธ์ คุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และผลการสัมภาษณ์พบว่าการประเมิน มีความสอดคล้องกับ

* Received 11 July 2022; Revised 22 December 2022; Accepted 24 December 2022

วัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และความต้องการของบุคลากรจากการดำเนินโครงการพัฒนา วินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การประเมินมีความสอดคล้องกับความพร้อมของวิธีการดำเนินการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสมรรถภาพบุคลากรที่สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารให้การสนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบโครงการอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การประเมินมีความสอดคล้องกับการควบคุมการบริหารโครงการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร การดำเนินโครงการ และการตรวจสอบโครงการ

4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

คำสำคัญ: ด้านบริบท, ด้านปัจจัยนำเข้า, ด้านกระบวนการ, ด้านผลผลิต

ABSTRACT

This research aimed to evaluate the project's context, input, process, and output for student development on the aspects of discipline, morality, and ethics at Koh Samui School under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon. The sample group was composed of school administrators, educational institute committees, teachers, and students from grades 1-6, 351 people in total. The research instruments were a five-rating scale questionnaire and an interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research showed that;

1. In terms of context, the overall evaluation result was high. The project, consistent with the moral and ethical development policy set by the Secondary Educational Service Area Office, was at the highest level. The interview results revealed that the evaluation aligned with the objectives and goals of the project. The school environment was arranged, contributing to discipline, morality, and ethics development. The needs of personnel matched the project implementation.

2. In terms of input, the overall evaluation result was high. The input of project participants was at the highest level. The interview's results revealed that

the assessment was consistent with the readiness of the procedures, budgets, materials, and personnel competencies that support the project implementation to develop the discipline, morality, and ethics of students.

3. In terms of process, the overall evaluation result was high. The highest level was continuously boosting project staff's morale by administrators. The interview's results revealed that the assessment was consistent with the project management and control regarding the cost-effectiveness analysis in resource application, project implementation, and project monitoring.

4. In terms of output, the overall evaluation result was high. The discipline aspect was at the highest level.

Keywords: Context Aspect, Input Aspect, Process Aspect, Output Aspect

บทนำ

สภาพในปัจจุบันในสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์มีผลทำให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยต้องพัฒนาให้ก้าวทันต่อการพัฒนาทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและอาจส่งผลให้วินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียนด้อยลงไปกว่าที่ควรจะเป็น การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่กับความดีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่พระราชทานแก่พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ความว่า โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรหมแดน มีการสื่อสารความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีรวมทั้งการแข่งขันทางด้านการค้ามีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ความเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งที่น่าวิตกคือ ทุกวันนี้ความคิดความอ่านและความประพฤติหลาย ๆ อย่างซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่ว ความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ แล้วพากันปฏิบัติอย่างไม่สะอึกสะเทือน จนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีตนไป หน้าที่ของชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นการให้ความรู้คู่กับคุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24 ระบุว่าจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานระหว่างสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลซึ่งกัน รวมทั้งต้องปลูกฝังวินัย คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้ให้มากที่สุด ตลอดจนมีการประสานขอความร่วมมือผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อช่วยกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายไว้ว่า “มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาและการประกอบอาชีพ” และกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ 1) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน พัฒนาวินัย รักการเรียนและรักการค้นคว้า 3) มีความรู้อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 4) มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต 5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี 6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค 7) เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข 8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ 9) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

สภาพทั่วไปของโรงเรียนเกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอ ของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันตั้งอยู่บนพื้นที่ราชพัสดุแปลงหมายเลข สฎ.856 เนื้อที่ 42 ไร่ ตั้งอยู่เลขที่ 14 หมู่ที่ 1 ตำบลลิปะน้อย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนผ่านการประเมินการรับรองคุณภาพจากสภาการศึกษาไทย ตามโครงการ “โรงเรียนต้นแบบมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม (TRC)” ชั้นที่ 3 โรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาพอเพียง และโรงเรียนศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 67 คน นักเรียนทั้งหมด 1,419 คน ห้องเรียน 44 ห้องเรียน โดยมี นายบัญญัติ พูลผล วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเกาะสมุย

ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนบริหารงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็น “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดี

ในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดมอม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักาศิลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มินิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเกาะสมุย ได้รับการคัดเลือกเป็น “โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มัธยมศึกษา” ตามนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นเสมือนเครื่องหลอมที่จะผลิตทรัพยากรบุคคลอัน สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทางด้าน พุทธิปัญญาจะต้องกระทำควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการเติมเต็มศักยภาพผู้เรียนในด้าน ทักษะ ปฏิบัติที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับระบบการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับสังคม ผู้เรียนจึงควร ได้รับการปลูกฝังวินัยคุณธรรมจริยธรรม ที่สอดคล้องเหมาะสมในแต่ละบริบท ด้วยเหตุนี้การ จัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม สามารถตอบสนองสังคมได้โดยการสร้างเสริมและปลูกฝัง นักเรียนให้เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเอง

ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของโรงเรียนและ สังคม สามารถควบคุมดูแลตนเอง และสังคมส่วนรวมให้อยู่ ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โรงเรียน เองสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสงบ เรียบร้อย และนักเรียนประพฤติตน ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมช่วยให้นักเรียนมีการ พัฒนาที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทาง พระพุทธศาสนาที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่สามารถฝึกได้ สามารถใช้สมองอันล้ำเลิศเป็นผู้ที่ รู้ดี รู้ชั่ว สามารถคิดวิเคราะห์ประเมินค่าและกำหนดทางเลือกได้

โรงเรียนเกาะสมุย มีโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดย มีวัตถุประสงค์คือ มุ่งเน้นการพัฒนาให้เยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย มีวินัยที่ดี เป็นที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ การที่จะทำให้บรรลุผลดังกล่าวนั้น ต้องอาศัยบุคคลและหน่วยงาน หลายฝ่าย บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษานับว่าเป็นฝ่ายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาให้ไปสู่ความสำเร็จ กล่าวคือ จะต้องดำเนินการให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้รับการ ศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ และที่วางรากฐานความคิดความประพฤติของวัยรุ่น ปลูกฝัง คุณธรรมให้แก่พลเมืองของชาติ เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสม กับวัย มีความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ มุ่งที่การพัฒนาคนโดยผ่านกระบวนการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพในการ

ปฏิบัติหน้าที่สนองนโยบายของรัฐบาล กำหนดกฎระเบียบบริหารการศึกษา เน้นให้โรงเรียนสถานศึกษาจัดการศึกษาให้ความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองเพื่อความสันติสุขในสังคม

โรงเรียนเกาะสมุย เป็นสถาบันการศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนเพื่ออบรมบ่มนิสัยให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งช่วงก่อนการพัฒนา คือ เมื่อปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากผู้อำนวยการ ได้ศึกษาสภาพปัญหาของกับนักเรียนเพื่อดำเนินการพัฒนาให้เหมาะสมโดยการศึกษาข้อมูล พบว่าสภาพปัจจุบันโรงเรียนเกาะสมุยดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างประสบความสำเร็จมาอย่างต่อเนื่อง นักเรียนศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวนมาก สร้างความภาคภูมิใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ส่วนด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีรายงานผลการประเมินตนเองภายในสถานศึกษาโรงเรียนเกาะสมุย มาตรฐานด้านผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สรุปผลการประเมินระดับดี และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานขององค์การมหาชน ซึ่งสรุปผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน พบว่า ผลสำเร็จค่าเฉลี่ยร้อยละ 75 อยู่ในเกณฑ์ดี โรงเรียนเกาะสมุยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและโรงเรียนได้ดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครอง นักเรียน และครู เกี่ยวกับ “สภาพปัญหาด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุยและแนวทางแก้ไข” ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่านักเรียนโรงเรียนเกาะสมุยจำนวนหนึ่งขาดความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรมในตนเอง สังเกตจากการมาสาย ขาดความรับผิดชอบ แต่งกายผิดระเบียบ ขาดการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน น่าจะมีวิธีการพัฒนาความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นเป็นที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ครอบครัวสังคม และประเทศชาติ ตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ดังนั้นวินัย คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นกลไกของสังคม ที่ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติและจะต้องปลูกฝังให้กับคนในสังคม เพราะถ้าคนในสังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็มีความสุข แต่ถ้าคนในสังคมไม่ดี ก็จะมี ความวุ่นวาย เต็มดราม่า มีการเอารัดเอาเปรียบแย่งชิง แม้จะมีกฎหมายบังคับไว้คนก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยง ใน ปัจจุบันปัญหาจากความบกพร่องทางจริยธรรมเกิดขึ้นทั่วโลกสังคมมีแต่ความ สับสนวุ่นวายคดโกง เอารัดเอาเปรียบกันอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยจึงได้ร่วมกับฝ่ายบริหารของโรงเรียนวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุยขึ้น

จากสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยประเมินโครงการ วางแผนดำเนินการและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาวิสัย คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โดยศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลและเลือกกำหนดรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาวิสัย คุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียน เพื่อมุ่งในการพัฒนาผู้เรียนมีคุณธรรมควบคู่กับความรู้ตามเป้าหมายของ การจัดการศึกษา และได้ประยุกต์ที่ครอบคลุม การประเมิน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้าน ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาและ ตัดสินใจในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน เกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท โครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน เกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า โครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. เพื่อประเมินกระบวนการ โครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร
4. เพื่อประเมินผลผลิต โครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน เกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินการประเมินโครงการพัฒนา วิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี โดยใช้การประเมินรูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และนักเรียน ตามประเด็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน บริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารในโรงเรียนเกาะสมุย จำนวน 2 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน และนักเรียน จำนวน 329 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย การประเมินด้าน บริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย ด้านผลผลิต และนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้เกิดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อความ และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีผลการวิจัยดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท สรุปผลการวิจัยได้ว่า จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านบริบท การประเมินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า สรุปผลการวิจัยได้ว่า จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านปัจจัยนำเข้า การประเมินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

3. การประเมินด้านกระบวนการ สรุปผลการวิจัยได้ว่า จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านกระบวนการ การประเมินการประเมินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

4. การประเมินด้านผลผลิต การดำเนินโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเกาะสมุย จำนวน 6 ด้าน สรุปผลการวิจัยได้ว่า จากการสอบถาม ครูผู้สอน และนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

อภิปรายผล

การประเมินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ดำเนินตามรูปแบบการประเมินทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ผลการประเมินทำให้มั่นใจได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด กล่าวคือ

1. การประเมินบริบท โดยภาพรวม มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้เพราะว่าการดำเนินงานตามโครงการได้ประเมินเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายของการดำเนินโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่มีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และการดำเนินงานตามโครงการเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิมารัตน์ ปัญญปัญญา การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” การรายงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม ใน 4 ด้าน ได้แก่ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Process) และ 2) เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” ด้านรางวัลและเกียรติบัตรที่ได้รับ และด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โดยภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (จิมารัตน์ ปัญญปัญญา, 2557)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความพร้อมของวิธีการดำเนิน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ได้ประเมินเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งโรงเรียนได้เห็นความสำคัญและสนับสนุนเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้ความเพียงพออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรช สุขสุเมฆ การประเมินโครงการ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รายงานโครงการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบทของโรงเรียน 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวกับโครงการ 3) ประเมินกระบวนการของโครงการ 4) ประเมินผลผลิตของโครงการ และ 5) เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดจากโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าต่อการดำเนินงานโครงการ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (สาโรช สุขสุเมฆ, 2553)

3. การประเมินกระบวนการ โดยภาพรวมมีการควบคุมการบริหารโครงการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา

และครูผู้สอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้ เพราะการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ได้ประเมินด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการ การจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร การติดตามการประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง/พัฒนา ว่าได้มีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใดนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุณี พ่วงศรี ได้ทำการประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนถาวรานุกูล โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนถาวรานุกูล ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิต 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินโครงการ และ 3) เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ภายหลังจากที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการ ผลการประเมินด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินงาน ตามแผนและการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (จารุณี พ่วงศรี, 2551)

4. การประเมินผลผลิต โดยภาพรวมมีความสำเร็จของการดำเนินโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีความพึงพอใจระดับ มาก ผลจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน เกาะสมุย ด้านผลผลิต ได้ประเมินความเป็นจริงที่มีต่อความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย ในคุณลักษณะ 6 ด้าน คือ การมีระเบียบวินัย การมีความรับผิดชอบ การประหยัดและอดออม การความเกรงใจผู้อื่น เมตตากรุณาโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ว่าผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีความเป็นจริงต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา การประเมิน โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านกุด ผึ่งแดง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ 2) ประเมินความพึงพอใจของบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ ผลการประเมินโครงการ พบว่า ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณค่าหรือ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย สูงสุด คือสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปใช้กับปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เหตุที่เป็น

เช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมในโครงการที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น เป็นโครงการที่เน้นในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการเรียน การดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม ครูผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องศึกษาหาความรู้ และวิธีการที่จะจัดกิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ทำให้ครูได้เข้าใจในหลักธรรม และเห็นคุณค่าของคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ก็ย่อมจะซึมซับเข้าไปในจิตใจที่ละเล็กละน้อยโดยไม่รู้ตัว กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ถือเป็นสิ่งจำเป็นในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการรับรู้ และตอบสนองต่อการรับรู้ เห็นคุณค่าของคุณงามความดีที่โรงเรียนได้ปลูกฝัง มีการจัดระบบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของเรื่องราวของสิ่งต่าง ๆ ในที่สุดก็จะแสดงพฤติกรรมอันเป็นลักษณะนิสัยที่ตนยอมรับและยึดถือนำไปปฏิบัติ (สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปณีย์ จำปา รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทางกระบือ (เอื้อติวิทยาการ) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทางกระบือ (เอื้อติวิทยาการ) จำนวน 4 ด้าน คือความเหมาะสม ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน จำนวน 12 ด้าน คือความมีวินัย ความรับผิดชอบความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ความสุภาพ ความสามัคคี ความประหยัด ความกตัญญู ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และการพึ่งตนเองและประเมินคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ผลการประเมินพบว่า คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 5 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 10 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเวลา เมื่อเรียงลำดับคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ความสุภาพ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความสามัคคี ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีสติ และละเอียดรอบคอบ ความประหยัด ความมีวินัย ความขยัน ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และการพึ่งตนเอง (ฐาปณีย์ จำปา, 2555)

สรุป

1. ด้านบริบท พบว่า การประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และความต้องการของบุคลากรจากการดำเนินโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การประเมินความพร้อมของวิธีการดำเนินการ กับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสมรรถภาพบุคลากรที่สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ พบว่า การประเมินการควบคุมการบริหารโครงการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร การดำเนินโครงการ และการตรวจสอบโครงการ ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต พบว่า ความสำเร็จหลังการดำเนินโครงการ มีการดำเนินโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนทั้ง 6 ด้าน ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จหลังการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการประเมินโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนไปประยุกต์ใช้โดยควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมในตนเองของนักเรียน

2. โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษารวมทั้งการบริหาร การบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมในตนเองของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้บริหารและครูควรมีความสม่ำเสมอในการรักษาระเบียบวินัยในตนเองที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และควรจัดกิจกรรมที่กระตุ้นและเสริมสร้างความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมในตนเองของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. กรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมในตนเองแก่นักเรียนโดยเริ่มต้นจากการสร้างวินัยที่บ้านสอนลูกหลานให้มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนกับกลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 และนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีมและคณะ

2. ควรศึกษาปัญหาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีมและคณะ

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบโครงการพัฒนานิยนักเรียนโดยใช้รูปแบบการประเมินประเมิน CIPP Mode ของสตัฟเฟิลบีมและคณะ จำแนกตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนว่าแตกต่างกันอย่างไร

4. การศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ เช่น รูปแบบการประเมินของ สเต็ก (Stake) รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (พ.ศ. 2545). กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- จารุณี พ่วงศรี. (2551). การประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกุล. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2565 จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7784&bcat_id=16.
- จิมารัตน์ ปุณฺณปัญญา. (2557). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา”. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสตรีวิทยา.
- ฐาปณีย์ จำปา. (2555). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนวัดทางกระบือ (เอื้อติวิทยาการ). นครนายก: โรงเรียนวัดทางกระบือ.
- สาโรช สุขสุเมธ. (2553). การประเมินโครงการและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: โรงเรียนวัดบ่อ.
- สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา. (2558). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง. กาฬสินธุ์: โรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง.

บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช*

ROLES OF MORAL TEACHING MONKS FOR MORAL AND ETHICAL
PROMOTION IN SCHOOLS OF NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระมหาไพศาล นนทเมธี (พันธสวัสดิ์)

Phramaha Paisan Nanthamethee (Pansawat)

พระครูวิจิตรพรหมคุณ

Phrakruwijiitphrommakun

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: Wachirawangso136@gmail.com

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาท ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประชากรการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนท่านครุณวโรภาสสุทิศ และโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กำหนดขนาดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

* Received 4 August 2022; Revised 22 December 2022; Accepted 22 December 2022

2. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะ พบว่า ปัญหาอุปสรรค ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การเรียนมีสภาพที่ไม่เหมาะต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น การนั่งสมาธิ การสวดมนต์ เป็นต้น

3. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ได้แก่ ควรให้ครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาการสอนให้มากขึ้น ควรเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนโดยพาไปทัศนศึกษาตามวัดหรือธรรมชาติที่สูง

คำสำคัญ: บทบาท, พระสอนศีลธรรม, ส่งเสริม, คุณธรรมจริยธรรม

ABSTRACT

This thesis aimed to study roles, problems, and obstacles, including guidelines for promoting morality and ethics in schools of Nakhon Si Thammarat. Mixed research was employed in this research. The research population included Suankularb Wittayalai School, Tha Nakorn Yanawaropas Uthit School, Chalermprakit Somdej Srinagarindra School, and the sample group was composed of 285 people, selected using the Krejcie and Morgan Table. The application package was employed for quantitative data analysis; the statistics used in this research were percentage, mean, and standard deviation. Data were collected through in-depth interviews with five key informants for qualitative research. Descriptive content analysis was employed to analyze the data.

The research showed that;

1. Overall, the roles of monks who taught about morals and ethics to promote morality and ethics in schools were high. When considering each aspect, teaching development on morals and ethics to students had the highest average. The second highest average was the activities provided in schools to develop morals and ethics. The environmental arrangement in the school to develop morals and ethics was an aspect with the lowest average.

2. The results from gathering suggestions showed that the obstacles in the school's environmental arrangement to develop morals and ethics included inappropriate learning conditions for studying Buddhism, such as meditation or prayer.

3. The solutions for teaching students about the development of morals and ethics were that teachers should have more religious experiences to teach

Buddhism courses. They should change the learning environment by providing a field trip for students, such as visiting temples or peaceful natural sites.

Keywords: Roles, Moral Teaching Monks, Promote, Morals and Ethics

บทนำ

สังคมไทยในยุคสมัยปัจจุบันมีปัญหายจริยธรรมเป็นอย่างมากทั้งที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่และปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนของชาติซึ่งปัญหานั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติ คือ ศีลธรรมและจริยธรรมที่เสื่อมโทรมเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าสักระยะหนึ่งการพัฒนาใด ๆ ที่พึงมีขึ้นประการ หนึ่งสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงไปเร็วมากทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่สนใจก็คือปัญหาเกี่ยวกับ “วัยรุ่น” หรือ “เยาวชน” เพราะเยาวชนเป็นกลุ่มกำลังสำคัญของประเทศชาติอีกทั้งวัยรุ่นเองละทิ้ง ศีลธรรมและวัฒนธรรมมากขึ้นความประพฤติและแสดงออกของวัยรุ่นขัดต่อศีลธรรมและ จริยธรรมอันดีงามของชาติตลอดไปถึงการประพฤติเสียหายและฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน โดยทั่วไปนั้นพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นที่น่าสนใจอย่างมากของพ่อแม่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการอบรมสั่งสอนด้วยเหตุที่วัยรุ่นเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลง ในด้านความเจริญเติบโต ทั้งในร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เด็กวัยรุ่น จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว มากกว่าเด็กอื่น ๆ ศีลธรรมในปัจจุบันเสื่อมลงมากกว่าในอดีต และเยาวชนในสมัยนี้ก็ด้อย จริยธรรม และคุณธรรมมากกว่าเยาวชนสมัยก่อน หรือแม้กระทั่งในโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งอบรม จริยธรรมโดยตรงก็ปรากฏว่า มีปัญหาในด้านการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนเช่นกัน (ธวัชชัย ชัยจิรธยากุล, 2529)

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาและมุ่งมั่นในการพัฒนา การศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้เกิดการพัฒนา ประชากรของประเทศให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ระบบการศึกษาต้องเป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไป อย่างต่อเนื่องและกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของ ประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย

และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษทรัพย์ากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การศึกษาจริยศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียนเริ่มจากตระหนักถึงการที่จะพัฒนา ด้านจริยธรรมให้แก่นักเรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคคลในด้านที่สำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดีของชาติและมีคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมาจากบ่อเกิดที่สำคัญคือหลักพระศาสนา เมื่อศาสนาเห็นความสำคัญของเด็ก และเยาวชนแล้วเราจะดำเนินการอย่างไร ที่จะทำให้เด็ก และเยาวชนมีศาสนาและจริยธรรมเพื่อที่จะพัฒนาชีวิตให้เจริญเติบโตขึ้นในท่ามกลางบรรยากาศที่พรั่งพร้อมไปด้วยศาสนาและจริยธรรม ว่าทั้งคน สิ่งแวดล้อม และตัวเด็กต่างก็เป็นคนมีศาสนาและจริยธรรมด้วยกัน และเกิดความสงบสุขในสังคมได้ความจริงนั้น ศาสนา และจริยธรรม เป็นปัจจัยแวดล้อมชีวิต และสังคมที่ช่วยเหลือเลี้ยงรักษาชีวิตและสังคมมนุษย์ไว้ เป็นสิ่งที่แผ่ซ่านทั่วไปหมดปกคลุมการดำเนินชีวิต และกิจกรรมของมนุษย์ทุกด้าน เป็นแกนนำและกำกับชีวิตบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นไปด้วยดี (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2539) การพัฒนานักเรียน เยาวชนให้มีความรู้ และจริยธรรมเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย ให้มีความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมครอบครัว ที่อบอุ่นและสถานศึกษาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยการปลูกฝังความรู้ที่ทันโลกและคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทยการส่งเสริมบทบาทของคณะสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนและครอบครัวต้องร่วมมือกัน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการปฏิบัติธรรมและความสงบร่มเย็นทางจิตใจควบคู่กับการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบที่จะโน้มน้าวจิตใจเยาวชนให้ออกห่างจากสิ่งชั่วร้ายหลีกเลี่ยงสื่อลามกอนาจาร การหมกมุ่นทางเพศก่อนวัยอันควรอันตรายและพิษภัยจากยาเสพติดต้องพัฒนาไปตามธรรมชาติของวัยนักเรียนและความพร้อมทางด้านจิตใจ โดยการให้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ฝืนธรรมชาติ (พระมานิตย์ โชติธมโม (อรรคชาต), 2552)

ปัญหาสังคมที่มีค่านิยมคุณธรรมแบบคุณธรรมนิยม ส่งผลทำให้คนในชุมชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันเกิดวิกฤติคุณธรรม และจริยธรรม มีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุดแนวโน้มจำนวนอาชญากรรมที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ผู้ก่ออาชญากรรมเปลี่ยนไปเป็นกลุ่มเยาวชน ปัจจุบันมีปัญหาหลายด้านที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ได้แก่ ปัญหายาเสพติด อบายมุข การมั่วสุมทางเพศ ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน สิ่งกระตุ้นการบริโภคทางวัตถุสื่อข่าวสาร การมอมเมา และพฤติกรรมของเยาวชนที่เบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมอันดีของสังคมไทย รวมถึงการมีส่วนร่วมที่ไม่เพียงพอของคนในชุมชน ในการแก้ไขปัญหาสังคมของประเทศ ในขณะเดียวกันปัจจัยที่จะสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนมีขีดจำกัด ไม่สามารถตอบสนองการพัฒนาให้มีคุณภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ และควรมีการเฝ้าระวังรักษา

ป้องกันอุปสรรคที่เป็นอันตรายต่อการพัฒนาคุณภาพเยาวชนอย่างต่อเนื่องวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมที่ประเทศไทยได้เผชิญอยู่ขณะนี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลทุกด้านโดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านกระแสวัตถุนิยมเชิงบริโภคนิยมและอบายมุข ทำให้ประชาชนขาดคุณธรรม ขาดความรู้เท่าทันในการดำเนินวิถีชีวิตเกิดความเชื่อที่หวังพึ่งไสยศาสตร์และลัทธินิยมบางลัทธิเป็นที่พึ่งทางใจ รบผลดลบันดาล ขาดวินัยในการอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งไปสู่ความทันสมัยที่มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางวัตถุ และเทคโนโลยีโดยไม่มีการพัฒนาด้านจิตใจให้บุคคลเป็นคนที่มีความคุณธรรม

สำหรับในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ที่มีประชากรมากถึง 1,548,028 คน (ที่ทำการการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557) และมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 71 โรงเรียน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12) ซึ่งถือเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากแห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งมีครูพระสอนศีลธรรม 2 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์เข้าไปทำหน้าที่สอนศีลธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนท่านครุญาณวโรภาสสุทิต โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้ความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งล้วนแต่จะเป็นผลเสียทำให้นักเรียนขาดคุณธรรมและจริยธรรม จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและภาวะวิกฤตทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวสภาพแวดล้อม สภาพครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การเลียนแบบ การบ่มเพาะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยสะท้อนข้อมูลแก่ทางโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และขยายผลสู่โรงเรียนอื่น ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงน่าจะชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติตนในทางที่ดี และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของนักเรียน เพราะนอกจากการได้รับการศึกษาที่ดีแล้ว ก็ควรจะได้รับปลูกฝังในเรื่องของการเป็นผู้มีคุณธรรมนำหน้าความรู้ เพื่อเติบโตไปเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตข้างหน้า ตลอดจนบุคคลในสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอื่น ๆ ในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัด นครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทาง ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาด้วยแบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาด้วยแบบสัมภาษณ์

วิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 207 คน โรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ จำนวน 167 คน และโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จำนวน 686 คน รวมทั้งหมด 1,060 คน

2. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ตามตารางสำเร็จรูปของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน จำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 4 ด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนร่วม และมีบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการคัดเลือกนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมด 5 คน มาทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นกรอบการวิจัยและนำไปสร้างเครื่องมือวิจัย

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เขียนนิยามให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละลักษณะที่ต้องการวัดและสร้างเครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัยโดยการใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิด (Close-Ended) และแบบปลายเปิด (Open-Ended)

4. นำเครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจนเหมาะสมทั้งเนื้อหาสาระและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

5. นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ

6. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่ได้ค่า IOC น้อยกว่า 0.50 โดยผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7. ขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

8. ปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

9. นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับผู้นำชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96

10. นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ (Try out) แล้วเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช” ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 166 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 และเป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 119 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 น้อยที่สุด

1.2 จำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 102 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมา คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 93 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60

1.3 จำแนกตามเกรดเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.01-3.00 มีจำนวนทั้งสิ้น 127 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 รองลงมา มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.01-4.00 มีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีจำนวนทั้งสิ้น 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40

1.4 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรมหรือรับจ้าง จำนวนทั้งสิ้น 101 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมา มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว จำนวนทั้งสิ้น 76 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 และมีอาชีพรับจ้าง จำนวนทั้งสิ้น 54 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 และมีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวนทั้งสิ้น 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80

1.5 จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวนทั้งสิ้น 119 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมาผู้ปกครองมีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 94 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 และผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนทั้งสิ้น 72 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมพบว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้น ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

3.1.1 ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ได้แก่ การสอนวิชาพระพุทธศาสนายังใช้สื่อการสอนที่ไม่ทันสมัย และไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ สื่อการสอนไม่หลากหลายและไม่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียน เพราะการสอนเป็นนามธรรม ไม่มีสื่อที่เป็นรูปธรรม ทำให้เข้าใจยาก

3.1.2 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การเรียนมีสภาพที่ไม่เหมาะต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น การนั่งสมาธิ การสวดมนต์ การเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่ทำให้นักเรียนเกิดการอยากรู้หรือใฝ่รู้ สถานที่เรียน สถานที่ไม่สะดวกในการทำกิจกรรม และไม่เพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรม

3.1.3 ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การจัดกิจกรรมขาดการร่วมมือ นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ และความสำคัญในการจัดกิจกรรม บางครั้งอาจไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ซึ่งอาจเกิดจากปัญหา การจัดกิจกรรมใช้เวลานานมากเกินไป และเวลาไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม

3.1.4 ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การสอนวิชาพระพุทธศาสนา คิดว่าขอแค่ให้นักเรียนสอบผ่านเท่านั้น ไม่คิดจะให้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จึงปฏิบัติผิดศีลธรรมในขณะเป็นนักเรียนมากขึ้น เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่เหมาะสมกับผู้เรียนเท่าที่ควรทั้งในด้านเนื้อหา

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

3.2.1 ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ได้แก่ ควรให้ครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา มาสอนให้มากขึ้น นิมนต์พระสงฆ์หรือผู้มีความรู้มาบรรยายตามโอกาสสมควร ควรเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนโดยพาไปทัศนศึกษาตามวัดหรือธรรมชาติที่สงบ ควรสอนธรรมะควบคู่กับนิทาน สอนคติธรรมจะเพิ่มความสนุกสนานมากขึ้น

3.2.2 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ควรสนับสนุนด้านสื่อการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ครอบคลุมเนื้อหาวิชา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัย จัดสถานที่กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้เหมาะสมกับรายวิชาและเพิ่มเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับวัย

3.2.3 ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา มีประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา และรู้จักการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเข้าร่วมกันง่ายหรือมีความสนใจมาก

3.2.4 ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรมากกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และศึกษาการจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนคาบเรียนที่กำหนด

4. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลผู้ให้ข้อมูล

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 ท่าน เกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ในข้อที่ 1 พบว่า

4.1 ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน

การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนที่ศึกษาให้สำคัญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมมาก ผู้บริหารโรงเรียนได้นิมนต์พระอาจารย์มาสอนศีลธรรมหรือธรรมศึกษา ตามหลักสูตรของนักธรรมชั้นตรี โท และเอก ทุกสัปดาห์ ซึ่งจะให้ความรู้ในทุกระดับชั้นปีของมัธยมศึกษา เป็นการสอนควบคู่กับด้านคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องกับทางทฤษฎีและปฏิบัติให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้เด็กได้มีคุณธรรมจริยธรรม และไม่ได้มีแค่ความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งเด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

4.2 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่วนใหญ่สถานที่ในโรงเรียน มีการพัฒนาสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย มีห้องเรียนที่ทันสมัย มีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อเพียงพอกับปริมาณของนักเรียน มีการจัดห้องเรียนสอนความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับทางพระพุทธศาสนา มีภาพแผนภาพพระพุทธประวัติ และรูปภาพวาดตามผนังห้องเรียน สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน

อยู่ตลอดเวลา มีความสะอาด ต้นไม้ ดอกไม้ มีคนดูแลรักษาเพื่อให้สถานที่โรงเรียนสวยงามเป็นที่น่าเรียนน่า เป็นแหล่งการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในวันข้างหน้าต่อไป

4.3 ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรม โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม 2 อย่าง คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษา การเข้าแถวเคารพธงชาติ การสวดมนต์ ไหว้พระในวันสุกัลป์ดาห์ 2) การจัดกิจกรรมอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในวันสำคัญ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชาและวันพ่อ วันแม่ วันครู เป็นต้น มีกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนที่น่าสนใจ และน่าตื่นเต้น ดึงดูดเด็กให้ เด็กมีความรักเกี่ยวกับด้านจริยธรรม มีสื่อต่าง ๆ สอดแทรก มีนิทาน มีการละเล่นต่าง ๆ รวมทั้ง การแสดงผลงานเกี่ยวกับด้านวรรณกรรมของจริยธรรมและประเพณีวัฒนธรรม มีการสร้างมุมมองใหม่ในการดำเนินกิจกรรมโดยการนำสื่อที่น่าสนใจเข้ามาช่วย เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ น่าสนใจ จะอยู่ในหมวดสังคมศึกษา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญประเพณีวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนาเป็นต้น

4.4 ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมีการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนทุก ๆ ปี การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนการจัดการอบรมจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีการสอนกราบทำเบญจางคประดิษฐ์ สอนกิริยามารยาทในการวางตัว ความพอति การแต่งกาย การเรียนการร่วมกิจกรรม การทดสอบ รวมไปถึงการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมแต่ละระดับ และลักษณะท่าทางที่ดี รวมไปถึงบุคลิกภาพ ส่วนเด็กนักเรียนภายในโรงเรียนเกี่ยวกับตัวเด็กจะต้องมีคุณธรรม และจริยธรรมแก่ตัวเด็กเอง เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กดีมีคุณธรรมจริยธรรม

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช” ดังนี้

1. ผลการศึกษาวเคราะห์บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ผลการศึกษาวเคราะห์บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน มีการพัฒนาไปในทางที่ดี อาจารย์ผู้สอนมีการใส่ใจในการสอนให้นักเรียนประพฤติดี ทำดี และมีคุณธรรมจริยธรรม และอาจารย์ผู้สอนมีความรู้จริง รู้ลึก

ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความใส่ใจในการสอนให้นักเรียนประพฤติดีทำดีและมีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ครูพระผู้สอนมีการสอนอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนควบคู่กับกิจกรรมการเรียนสอน และครูพระผู้สอนมีวิธีการถ่ายทอด/นำเสนอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระครูวัชรอินทวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิภาพโครงการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา พบว่า ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดีขึ้น รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม และกลุ่มเพื่อนได้ดี (พระครูวัชรอินทวงศ์, 2556)

ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการจัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อ วันแม่ วันอาจารย์และวันครู มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีเอกสาร ตำรา และแบบเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับส่งเสริม จริยธรรมนักเรียนไว้บริการอย่างพอเพียง และมีจัดป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานดีเด่นจริยธรรมของ ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้ปกครองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีการพัฒนาไปในทางที่ดี จัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อ วันแม่ วันอาจารย์ และวันครู จัดป้ายนิเทศแสดง

ประวัติ และผลงานดีเด่นจริยธรรมของผู้นำท้องถิ่น หรือผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งปัจจุบันเห็นว่าบรรยากาศสถานศึกษาภายในโรงเรียน มีการพัฒนาสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นแหล่งเรียนรู้ มีห้องเรียนที่ทันสมัย มีการจัดเกี่ยวกับภาพวาดตามผนังห้องเรียน แผนภาพพระพุทธประวัติ เพื่อให้ดูงดงามน่าเรียน มีบรรยากาศภายในห้องมีการระบายอากาศอยู่ตลอด

ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูพระให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ครูพระได้จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อมุ่งเน้นการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และครูพระให้ความสำคัญกับกิจกรรมสามัคคีในหมู่คณะ เช่น มีการบรรพชาศีลวิธูร่อน หรือการบวชนกขัมมะบารมี (บวชชีพรหมณ์) เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีการพัฒนาไปในทางที่ดี โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเคารพธงชาติ สวดมนต์ และกล่าวคำปฏิญาณเป็นประจำโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการนำนักเรียนไปทำบุญตักบาตร หรือเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูวัชรอินทวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สติภาพโครงการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลวิจัยพบว่า การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา เป็นหนึ่งในโรงเรียนวิถีพุทธที่ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไป ปรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนหรือนักเรียนในสถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น เป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดแก่เยาวชน โรงเรียนวิถีพุทธ มีโครงสร้างการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทุกกิจกรรมจะเน้นมุ่งประเมินผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียนในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น นอกจากนั้นครูผู้สอนก็ต้องเตรียมตัวให้พร้อมในการสอนมีแผนการสอนที่รัดกุมรู้จักการใช้สื่อการเรียนสอนวิชาพระพุทธศาสนา (พระครูวัชรอินทวงศ์, 2556)

ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามจริยธรรมของ นักเรียนมากกว่าการตอบคำถามด้านจริยธรรมถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ครูพระมีการประเมินคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ด้านจริยธรรม นักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ และมีการติดตามการประเมินผล การส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน และเสนอผลการประเมินให้ครูทุกคนทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี มีการประเมินผลทางจริยธรรมอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ และเนื้อหาที่ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมทำการประเมินในกรอบของความรู้เชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม เจตคติเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

สรุป

บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน มีการปฏิบัติด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ด้านกิจกรรมในโรงเรียน ที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาอุปสรรค ด้านการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การเรียนมีสภาพที่ไม่เหมาะต่อการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา เช่น การนั่งสมาธิ การสวดมนต์เป็นต้น แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน ได้แก่ ควรให้ครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา มาสอนให้มากขึ้น ควรเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนโดยพาไปทัศนศึกษาตามวัดหรือธรรมชาติดีที่สงบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เด็กอยากเรียน ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม พยายามสอดแทรกเนื้อหาและเทคนิคการสอน เพื่อให้ผู้ปกครองยอมรับนักเรียนมากขึ้น
2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา และมีประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมพระพุทธศาสนา
3. ควรสนับสนุนด้านสื่อการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา และจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาวิชา
4. ควรให้ครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา มาสอนให้มากขึ้น และเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนโดยพาไปทัศนศึกษาตามวัดหรือธรรมชาติที่สงบ นิมิตต์พระสงฆ์หรือผู้มีความรู้มาบรรยายตามโอกาสสมควร

5. ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน และให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรมากกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งเสริมครูพระผู้สอนธรรมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
2. ศึกษาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูพระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูพระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
4. ศึกษาผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นต่อครูพระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (พ.ศ. 2545). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ที่ทำการการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2557). จำนวนประชากร จังหวัดนครศรีธรรมราช. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2565 จาก <https://www.pokkrongnakhon.com/datacenter/state.php>
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2529). การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสื่อการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.
- พระครูธวัชอินทวงศ์. (2556). ประสิทธิภาพโครงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2539). พุทธวิธีในการสอน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระมานิตย์ โชติธมโม (อรรคชาติ). (2552). การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ผลการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS*
STUDY RESULTS ON THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY
ASSURANCE SYSTEM WITHIN EDUCATIONAL INSTITUTIONS USING
THE 3PPS SUPERVISION PROCESS

ปรียา สงค์ประเสริฐ

Preeya Songprasert

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, Thailand

E-mail: Spreeya719@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ดังนี้ 1) ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 40 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนในสังกัดที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ประจำปีงบประมาณ 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบนิเทศตามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS และ แบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ทุกโรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกระดับ ทุกมาตรฐาน

* Received 12 November 2022; Revised 11 December 2022; Accepted 12 December 2022

2. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก อยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกระดับ ทุกมาตรฐาน

3. ผู้บริหาร และครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษา, กระบวนการนิเทศ, กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS

ABSTRACT

This research aimed to study the development results of the internal quality assurance system within educational institutions using the 3PPS supervision process of schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1 on the following aspects: 1) Evaluation of the internal quality assessment within the educational institutions, 2) Evaluation of the fourth round of external quality assessment, and 3) Satisfaction towards the development of internal quality assurance system within educational institutions using the 3PPS supervision process.

The sample, selected by purposive sampling, was composed of administrators and teachers responsible for educational quality assurance from 40 schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, which have been assessed for external quality assessment, round 4 of the fiscal year 2022. The research instrument used to collect data was a supervision form following the implementation of internal quality assurance in educational institutions using the 3PPS supervision process and a satisfaction assessment form for the development of internal quality assurance system in educational institutions using the supervision process of 3PPS.

The results showed that;

1. The internal quality assessment result of all schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1 was good or better at all levels and standards.

2. The external quality assessment result of the schools under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1 was good or better at all levels and standards.

3. The educational administrators and teachers were most satisfied with developing internal quality assurance systems within educational institutions using the 3PPS supervision process.

Keywords: Educational quality assurance, Supervision process, The 3pps supervision process

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากรหรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 ได้กำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีกระบวนการดังนี้ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กฎกระทรวงกำหนดในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) จัดส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาการสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลือจากต้นสังกัด (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) ดังนั้นเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามศักยภาพของตนเอง และตามบริบทของโรงเรียน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงและนำผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยงในการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานภายนอกดังนั้นเพื่อส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัด ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามบริบท เพื่อสร้างเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อเชื่อมโยงสู่การประเมินคุณภาพภายนอกด้วย

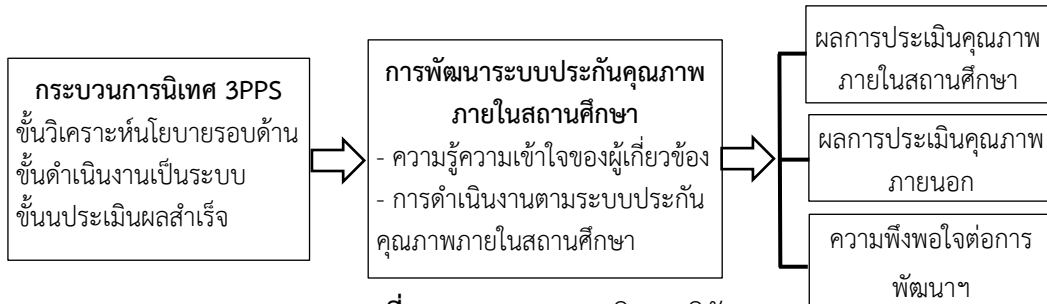
จากการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS พบว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพิ่มขึ้น และโรงเรียนมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด (ปรียา สงค์ประเสริฐ, 2565) ผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาผลลัพธ์ของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS เพื่อนำผลที่ได้พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการพัฒนา และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลกระทบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. ด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากโรงเรียนในสังกัดที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกในปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 โรงเรียน

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจด้านการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS แก่สถานศึกษาในสังกัด

3.2 ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ชั้นวิเคราะห์นโยบายรอบด้าน เป็นการให้ความรู้ผ่านการอบรม และช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ แก่ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกฎหมาย นโยบายและแนวทางปฏิบัติตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา และ แนวดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชี้แจงช่องทางการสื่อสาร และแพลตฟอร์มให้ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.2 ชั้นดำเนินงานเป็นระบบ ประกอบด้วย กระบวนการทำงาน ร่วมกันระหว่างโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ และการรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ เครื่องมือแบบตรวจสอบการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาในการเก็บข้อมูลทักษะ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 40 โรงเรียน โดยใช้เครื่องมือเมื่อโรงเรียนดำเนินการตามระบบ PDCA ของโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว

3.2.2.1 การดำเนินงานของโรงเรียนดำเนินการตามกระบวนการ

PDCA ดังนี้

- 1) ขั้นวางแผน (Plan) และเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่บุคลากร ด้านการ

ประกันคุณภาพการศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ย้อนหลัง 3 ปี
- วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายใน

ภายนอกย้อนหลัง 3 ปี

- วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

ย้อนหลัง

- วิเคราะห์สังเคราะห์ แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ

การประจำปี

- กำหนดปฏิทินการดำเนินงานอย่างรอบด้าน
- เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี

2) ขั้นดำเนินการ (Do)

- กำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายโดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์ย้อนหลัง 3 ปี มาเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมาย

- ประกาศมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้อง

ทราบ

- จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย
- กำหนดแนวทางดำเนินการ ระยะเวลางบประมาณ และ

ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมที่ชัดเจน

- จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ

สภาพปัญหาและเป้าหมายโดยกำหนดโครงการหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

- ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตาม

เป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด

- ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน

ตามแผน

3) ขั้นตรวจสอบ (Check)

- นิเทศ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
- วางกรอบการประเมิน และ จัดเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
- ดำเนินการประเมินคุณภาพระหว่างการทำงานภาคเรียน
- ให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการทำงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

4) ขั้นการดำเนินงานให้เหมาะสม (Action)

- รวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานตามมาตรฐาน
 - นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตรวจสอบเพื่อจัดทำรายงาน
 - วิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐาน
 - สรุปผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย
- วิเคราะห์ สังเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย จุดควรพัฒนา และแนวทางการยกระดับคุณภาพในปีต่อไป
- เขียนรายงานการประเมินตนเองเสนอต่อต้นสังกัด และนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

3.2.2.2 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการนิเทศติดตาม เพื่อติดตามตรวจสอบ แนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และแก้ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

1) การนิเทศติดตามและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

- ร่วมประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้บุคลากรภายในโรงเรียนรับทราบและมีความตระหนักในการร่วมมือกันพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
- ประชุมเชิงปฏิบัติ การเพื่อสร้างความเข้าใจแก่สถานศึกษาระดับเครือข่ายเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดทำระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามประกาศกฎกระทรวง 2561 ได้อย่างเป็นระบบเชื่อถือได้และมีประสิทธิผล
- อบรมพัฒนาครูแกนนำระดับเครือข่ายเพื่อช่วยสื่อสารสร้างความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนในระดับเครือข่าย
- นิเทศติดตามจากผู้รับผิดชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อสะท้อนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวม

- นิเทศตามคำร้องขอเฉพาะโรงเรียนเพื่อดูแล แนะนำ และให้การนิเทศตามความต้องการเฉพาะของโรงเรียนต่าง ๆ ตามประเด็นหรือเนื้อหาที่โรงเรียนต้องการ

2) การดำเนินการเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสู่การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกดังนี้

- การวิเคราะห์สังเคราะห์ SAR ของสถานศึกษาเพื่อรับทราบข้อมูลจากการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใดและบรรลุเป้าหมายหรือไม่

- เขียนข้อเสนอแนะ ประเด็นสำคัญของสถานศึกษา แต่ละโรงเรียนว่ามีจุดเด่นจุดควรพัฒนาอย่างไรบ้างเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการประเมิน

- ดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินคุณภาพภายนอก (Mock Assessment) ให้แก่สถานศึกษาที่พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประชุมชี้แจงและซักซ้อมการประเมิน

- ร่วมให้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพภายนอกและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา

3.2.3 ขั้นการรับการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกโดยคณะผู้ประเมินจาก สมศ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกจะสะท้อนผลกลับไปยังการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน และ ใช้เป็นข้อมูลให้กับต้นสังกัดในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

4.3. ขั้นประเมินผลสำเร็จ เป็นขั้นตอนสรุปภาพความสำเร็จหลังจากการดำเนินงานไปในแต่ละรอบปีและรอบประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไปได้แก่

4.3.2 การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาที่วางไว้

4.3.2 การประสพผลสำเร็จจากการประเมินคุณภาพภายนอก

4.3.3 การประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและนำข้อมูลที่แท้จริงในการนำไปเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นข้อมูลให้กับต้นสังกัดในการปรับปรุงพัฒนาในระดับนโยบายต่อไป

5. ศึกษาผลจากการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยการรวบรวมข้อมูลผลจากการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายนอก และผลการประเมินความพึงพอใจของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางสถิติ และจัดทำสรุปรายงานผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ในการการวิเคราะห์ข้อมูลผลด้านการศึกษาผลการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกใช้การคำนวณค่าร้อยละ (%) และในส่วนของ การสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวิเคราะห์ผลการหาระดับความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาผลกระทบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาผลกระทบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2565 ระดับปฐมวัย

ระดับคุณภาพ	จำนวน โรงเรียน	ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา					
		มาตรฐานที่ 1		มาตรฐานที่ 2		มาตรฐานที่ 3	
		จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ยอดเยี่ยม	40	4	10.00	5	12.50	6	15.00
ดีเลิศ		20	50.00	17	41.46	16	39.02
ดี		16	40.00	18	43.90	18	43.90
พอใช้		-	-	-	-	-	-
ปรับปรุง		-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2564 ระดับปฐมวัย จำนวน 40 โรง มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐานและเมื่อพิจารณา

รายงานมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพเด็ก มีผลการประเมินอยู่ในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับดีเลิศ จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับดี จำนวน 16 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมจำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ระดับดีเลิศจำนวน 17 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.46 และระดับดีจำนวน 18 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.93 มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญมีผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมจำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ระดับดีเลิศ จำนวน 16 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 39.02 และระดับดีจำนวน 18 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.90

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2565 ระดับชั้นพื้นฐาน

ระดับคุณภาพ	จำนวน โรงเรียน	ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา					
		มาตรฐานที่ 1		มาตรฐานที่ 2		มาตรฐานที่ 3	
		จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ยอดเยี่ยม	40	2	5.00	4	19.00	4	19.00
ดีเลิศ		19	45.24	20	47.62	19	45.24
ดี		19	45.24	16	38.10	17	40.48
พอใช้		-	-	-	-	-	-
ปรับปรุง		-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2564 ระดับชั้นพื้นฐาน จำนวน 40 โรงเรียน มีผล การประเมินระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐานและเมื่อพิจารณารายงานมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลการประเมินอยู่ในระดับยอดเยี่ยมจำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ระดับดีเลิศ จำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.24 ระดับดีจำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.24 มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมจำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ระดับดีเลิศจำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.62 และระดับดีจำนวน 16 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.10 มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมจำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ระดับดีเลิศ จำนวน 19 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 45.24 และระดับดีจำนวน 17 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.48

2. การศึกษาผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ประจำปีงบประมาณ 2565 ปรากฏผลดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ปีงบประมาณ 2565 ระดับปฐมวัย

ระดับคุณภาพ	จำนวน โรงเรียนที่เข้ารับ การประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพภายนอก					
		มาตรฐานที่ 1		มาตรฐานที่ 2		มาตรฐานที่ 3	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม		-	-	-	-	-	-
ดีมาก		3	7.50	3	7.50	3	7.50
ดี	40	37	92.50	37	92.50	37	92.50
พอใช้		-	-	-	-	-	-
ปรับปรุง		-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินคุณภาพนอก รอบที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประจำปีงบประมาณ 2565 ระดับปฐมวัย จำนวน 40 โรงเรียน มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐานและเมื่อพิจารณาตามมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพเด็ก มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับดี จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.50 มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับดี จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 92.50 มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับดี จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 92.50

ตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ปีงบประมาณ 2565 ระดับขั้นพื้นฐาน

ระดับ คุณภาพ	จำนวน โรงเรียนที่เข้า รับการประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพภายนอก					
		มาตรฐานที่ 1		มาตรฐานที่ 2		มาตรฐานที่ 3	
		จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม		-	-	-	-	-	-
ดีมาก		4	10.00	4	10.00	4	10.00
ดี	40	36	90.00	36	90.00	36	90.00
พอใช้		-	-	-	-	-	-
ปรับปรุง		-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการประเมินคุณภาพนอก รอบที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ประจำปีงบประมาณ 2565 ระดับชั้นพื้นฐาน จำนวน 40 โรงเรียน มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐานและ เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับดี จำนวน 36 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.00 มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับดี จำนวน 36 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 90.00 มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับดี จำนวน 36 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 90.00

3. ผลการศึกษาผลกระทบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.86	0.33	มากที่สุด
2	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีกระบวนการขั้นตอนชัดเจนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.80	0.40	มากที่สุด
3	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้	4.83	0.37	มากที่สุด
4	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS สามารถพัฒนาทักษะด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้	4.80	0.40	มากที่สุด
5	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ช่วยสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้	4.86	0.34	มากที่สุด
6	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ช่วยแก้ปัญหาด้านการเชื่อมโยงการประกันภายในสู่การประเมินภายนอกได้	4.93	0.25	มากที่สุด

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
7	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ช่วยส่งเสริมความร่วมมือของทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.96	0.18	มากที่สุด
8	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	4.80	0.40	มากที่สุด
9	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน	4.83	0.37	มากที่สุด
10	กระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีการดำเนินการที่เป็นระบบ เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพ	4.90	0.3	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.86	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.33

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลด้านการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า โรงเรียนในสังกัดทุกโรงที่ได้รับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีขึ้น และทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS มีการดำเนินการที่ชัดเจน และเป็นระบบ โดยผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของแฮร์ริส (Harris, B.M., 1985) ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการนิเทศเป็น 6 ขั้นตอน คือ การประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับความสำคัญของงานเป็นกระบวนการ กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์และกิจกรรมต่าง ๆ ออกแบบวิธีการทำงานเป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ จัดสรรทรัพยากร เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากร

ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ประสานงานเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่างเพื่อจะทำให้ การเปลี่ยนแปลง บรรลุผลสำเร็จ และนำสู่การปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพ ที่เหมาะสมสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด นอกจากนี้รายละเอียดพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหากิตติศักดิ์ สิริวฑฒโก ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน 4 มาตรฐาน คือ 1) ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ (พระมหากิตติศักดิ์ สิริวฑฒโก, 2561) และสอดคล้องกับ พระสุรัชย์ สุรชโย (หงษ์ตระกูล) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบไปด้วย 1) ปณิธาน วัตถุประสงค์ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ 2) ผู้นำและการบริหารจัดการ 3) กลยุทธ์ 4) ลูกค้ำ/ผู้เรียน 5) บุคลากร 6) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 7) ข้อกำหนดของหลักสูตร 8) โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร 9) กิจกรรมพัฒนาบุคลากร 10) การสนับสนุนผู้เรียน 11) สิ่งสนับสนุนและอำนวยความสะดวก 12) การประกันคุณภาพกระบวนการเรียนและการสอน 13) ข้อมูลป้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การทบทวนบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมและความสัมพันธ์กับชุมชน/สังคม 14) ผลผลิต/ผลลัพธ์และผลการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเหมือนกันซึ่งอยู่ในระดับมากซึ่งต้องมีความรู้จากผลการวิจัย คือ ต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับประเทศและระดับโลก (พระสุรัชย์ สุรชโย (หงษ์ตระกูล), 2561)

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษาต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศติดตามแบบ 3PPS เป็นกระบวนการ นิเทศที่พัฒนาขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) และมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบตามวงจรคุณภาพ PDCA ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และ

แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และสามารถสะท้อนผลเพื่อแก้ไขกระบวนการทำงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนา นครเทพ การนิเทศการศึกษารวมถึงการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงการส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในการด้านต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ดำเนินการใดทำให้ครูมีความพึงพอใจ มีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน และส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก (รัตนา นครเทพ, 2552) เช่นเดียวกับแนวคิดของ มณีรัตน์ รัตนวิชัย กล่าวว่าเป้าหมายหลักของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่เพื่อสนับสนุนส่งเสริมกระตุ้นให้ครูและผู้มีส่วนได้เสียจากการจัดการศึกษาทุกฝ่ายเป็นรายบุคคล หรือหลายคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิรูปวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการบริหารจัดการศึกษาที่มีความสำเร็จตามมาตรฐานใด ๆ ของโรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียนให้สูงขึ้นและรักษาไว้ได้อย่าง ต่อเนื่องด้วยความเต็มใจ (มณีรัตน์ รัตนวิชัย, 2553)

สรุป

จากการศึกษาผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS พบว่าโรงเรียนมีกลไกการบริหารจัดการที่มีคุณภาพโดยใช้กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างชัดเจน และประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS เป็นกระบวนการนิเทศที่มีการดำเนินงานเชิงระบบที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขได้ทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ทำให้โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ชัดเจนและเกิดผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการนำกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS ไปใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา
2. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษามีระบบขั้นตอนที่สามารถปฏิบัติและตรวจสอบได้ และมีประสิทธิผลในการดำเนินงานตามกระบวนการของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรนำความคิดรวบยอดหรือกระบวนการจากรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้เข้าใจกระบวนการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2. สนับสนุนส่งเสริม และนิเทศติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างใกล้ชิดเพื่อกระตุ้น ส่งเสริม และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

- ปรียา สงค์ประเสริฐ. (2565). ผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 3PPS. ใน รายงานผลการวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.
- พระมหากิตติศักดิ์ สิริวิฑูโก. (2561). การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุรัชย์ สุรชโย (หงษ์ตระกูล). (2561). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มณีนรัตน์ รัตนวิชัย. (2553). การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัตนา นครเทพ. (2552). การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2561). หลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนามาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบแนวทางการประเมินแนวใหม่และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Harris, B.M. (1985). Supervisory Behavior in Education (2nd ed). Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall.

พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของ เทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี*

INTEGRATED BUDDHISM FOR ADMINISTRATION EFFECTIVENESS DEVELOPMENT OF CITY MUNICIPALITIES IN CHONBURI PROVINCE

พระมหาวิเศษ กนตธมฺโม (มั่งคั่ง)

Phramahawiset Kantadhammo (Mangkhang)

สุรินทร์ นียมามงกูร

Surin Niyamangkoon

สมาน งามสนิท

Saman Ngamsanit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: phramahawiset@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี และ 3) นำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,036 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคนแบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อยืนยันการสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่า การบริหารงานและแรงจูงใจในการบริหารงานผ่านหลักอริยบท 4 ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมได้ร้อยละ 68

* Received 30 August 2021; Revised 19 December 2022; Accepted 22 December 2022

3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของเทศบาล พบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพของเทศบาลมีปัจจัยพื้นฐาน 2 อย่าง คือ แรงจูงใจในการบริหารงานและการบริหารสมัยใหม่ โดยประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 มาใช้เพื่อเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ, ประสิทธิภาพ, การบริหารงาน

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the administrative effectiveness of municipalities in Chonburi Province, 2) study factors affecting the administrative effectiveness of municipalities in Chonburi Province, and 3) present an integrated Buddhist model for the development of community administration. Mixed research was employed in this research. The researcher used a questionnaire for quantitative research to collect the data from a sample group, the personnel from 10 municipalities in Chonburi Province, totaling 3,036 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis (CFA). The researcher employed in-depth interviews with 17 key informants or face-to-face interviews for qualitative research. Data were analyzed using descriptive content analysis and focus group discussion of nine people on confirming data synthesis.

The research showed that;

1. Overall, administrative effectiveness was high.
2. Factor of administration and administrative motivation through the four paths of accomplishment principle affected the overall administrative effectiveness at 68%.
3. For the integrated Buddhist model for community administration development, there were two primary factors to improve administrative effectiveness: administrative motivation and the current administration. Applying the four paths of accomplishment (Four Rddhippada) could promote more effective administration.

Keywords: Integrated Buddhism, Effectiveness, Administration

บทนำ

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังเผชิญหน้ากับการท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองการปกครองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าในอดีต จึงส่งผลต่อความคาดหวังและความต้องการของพลเมืองต่อผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นด้วย (ปิ่นพนงศ์ วงศ์ณาศรี, 2560) ประกอบกับความคาดหวังและความต้องการของประชาชนทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกันของประชาชนตามปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมาย ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมืองการปกครอง และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

การปกครองท้องถิ่นจัดว่าเป็นรากฐานสำคัญที่เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของส่วนกลาง ช่วยส่งเสริมการร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตรงตามความต้องการของตนเอง และเป็นปัจจัยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของไทยซึ่งเป็นการปกครองในระดับชาติด้วย (กนก วงษ์ตระหนาน, 2528)

นโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการของรัฐส่วนกลางสู่ท้องถิ่นนั้น ได้ส่งผลให้ประชาชนมีความคาดหวังผู้นำท้องถิ่นควรมีสมรรถนะความรู้ในการบริหารจัดการแบบมืออาชีพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลการเจริญเติบโตในทุกมิติของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2557) โดยเฉพาะการจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ตามแนวทางปฏิบัติของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด (ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ, 2556)

จากข้อมูลรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรีในรูปแบบเทศบาลนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 10 แห่ง (สำนักงานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี, 2563)

มีพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อเป็นการปฏิรูประบบราชการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีความจำเป็นต้องใช้หลัก บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการนำแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ New Public หรือ Management: NPM มาปรับใช้ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อผลงาน การควบคุมผลสัมฤทธิ์ การเชื่อมโยงให้เข้ากับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล การปรับโครงสร้างองค์กร เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น ประชาชนได้รับความอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งมีการ

ติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดให้มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและวิธีการทำงาน เพื่อมุ่งเน้นองค์กรสมัยใหม่ทำงานเชิงรุกแบบบูรณาการคล่องตัวรวดเร็ว มีขีดสมรรถนะสูง และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร และการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตั้ง คณะทำงานในการตรวจนิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรท้องถิ่น เพื่อพิจารณาคัดเลือกปรับเงินอุดหนุนเป็นรางวัลจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ก็พบว่าเทศบาลส่วนมากมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง และในด้านประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ก็พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญประชาชนในท้องถิ่น การจัดระบบสารสนเทศ การสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ประชาชนผู้รับบริการ กระบวนการบริหารจัดการ และบรรยากาศขององค์กรนั้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล (ฉิมพพร ชูลีลัง, 2550) ที่สำคัญขององค์กร

การนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการเทศบาลก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักอริยสัจธรรม ที่ช่วยเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรและอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ จิตตะ คือ ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ทอดทิ้งงาน วิมังสา คือ ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ ซึ่งหลักอริยสัจธรรม เป็นเครื่องมือที่ทำให้บรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานเชิงพุทธ (พระครูอุทัยสุตกิจ, 2558)

จากผลสรุปจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดชลบุรี โดยใช้การบูรณาการด้วยหลักธรรม ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในกำหนดแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 แรงจูงใจในการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 2 การบริหารสมัยใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 4 แรงจูงใจในการบริหารงาน การบริหารสมัยใหม่และอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง มีประชากร ทั้งหมด 3,036 คน (สำนักงานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี, 2563) ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 3) กลุ่มผู้บริหาร (ข้าราชการการเมือง) 4) กลุ่มผู้บริหาร (ข้าราชการประจำ) จำนวน 17 รูปหรือคน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามและมีโครงสร้างคำถาม 6 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการบริหาร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสมัยใหม่ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 4) แบบสอบถาม เกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 6) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานของเทศบาลเมือง

ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 353 คน หรือคิดเป็น 100%

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี 3) หลักอิทธิบาท 4) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 17 รูปหรือคน ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้รับด้วยการจดบันทึก การทบทวนข้อมูลคำตอบ และการบันทึกเสียงให้ครบถ้วนตามคำถามในการสัมภาษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้

ผลการวิจัย

พุทธรูปการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี มีผลการวิจัยดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (n=354)

ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล	4.06	0.741	มาก
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	3.97	0.736	มาก

ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านการปฏิบัติราชการ	4.03	0.742	มาก
4. ด้านการพัฒนาองค์กร	3.99	0.760	มาก
ภาพรวมประสิทธิผลในการบริหารงาน	4.05	0.693	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.693) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบ ผลการศึกษา คือ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.741) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติราชการ ($\bar{X}=4.03$, S.D.= 0.742) ด้านการพัฒนาองค์กร ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.760) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.736) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจในการบริหารงาน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และแรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) เป็นตัวแปรต้น แรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งแรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 59.0 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_1) เท่ากับ 0.768

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการบริหารสมัยใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และการบริหารสมัยใหม่ (X2) เป็นตัวแปรต้น การบริหารสมัยใหม่ (X2) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งการบริหารสมัยใหม่ (X2) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 74.7 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_2) เท่ากับ 0.864

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และอิทธิบาท 4 (X3) เป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และตัวแปรต้นเป็นอิทธิบาท 4 อิทธิบาท 4 (X3) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งอิทธิบาท 4 (X3) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 82.2 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_3) เท่ากับ 0.907

3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

3.1 หลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและแผนภาพต่อไปนี้

3.1.1 ด้านฉันทะ (มีใจรัก) ผลการศึกษาสรุปได้ คือ ผู้บริหารต้องมีใจรักและพอใจจะทำงานนั้นด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร จากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปด้านฉันทะ (มีใจรัก) ได้ใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) บริหารงานด้วยความสมัครใจ 2) มุ่งหวังในความสำเร็จ 3) พัฒนางานอยู่เสมอ

3.1.2 ด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) ด้านวิริยะ (พากเพียรในงาน) คือ ผู้บริหารต้องพากเพียร หมั่นกระทำการสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน ไม่ท้อถอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ จากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปวิริยะ (พากเพียรทำ) ได้ใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) ยึดหลักความสำเร็จ 2) ทุ่มเทเวลาและความสามารถ 3) หมั่นเพียรหาประสบการณ์

3.1.3 ด้านจิตตะ (เอาจิตผูกพัน) คือ ผู้บริหารต้องเอาจิตผูกพัน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำงานด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่าน เอาใจใส่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่าน ในขณะที่บริหารงาน ใส่ใจ ใฝ่รู้ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานอยู่เป็นนิตย์ ทั้งในและนอกเวลา งาน มีจิตใจแน่วแน่มั่นคงต่องาน

3.1.4 ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) คือ ผู้บริหารต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบ วัตถุประสงค์ คัดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพิจารณาแผนการบริหารงานเพื่อสร้างระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน มีการวัดผลประเมินผล การบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมือง

3.2.1 ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการศึกษาสามารถสรุปด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม 2) ดำเนินงานบรรลุตามแผนพัฒนา 3) รายงานผลการดำเนินงาน 4) นำผลการประเมินไปพัฒนาดังแผนภาพ ต่อไปนี้

3.2.2 ด้านคุณภาพการให้บริการ ในด้านคุณภาพการให้บริการของเทศบาล พบได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) จัดบริการที่มีคุณภาพ 2) ยึดหลักความเสมอภาค 3) เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจ 4) ประชาชนมีความพึงพอใจ ดังแผนภาพ

3.2.3 ด้านการปฏิบัติราชการ จากผลการศึกษารูปด้านการปฏิบัติราชการได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) มีกิจกรรมชัดเจน 2) บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผน 3) ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า 4) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังแผนภาพต่อไปนี้

3.2.4 ด้านการพัฒนาองค์กร จากผลการศึกษาด้านการพัฒนาองค์กรสรุปได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน 2) ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) วางแผนอัตรากำลังอย่างชัดเจน 4) มีมาตรการในการลดขั้นตอนการทำงาน

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ส่วนคือ

ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีและ 3) รูปแบบรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี โดยยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้คือ จากผลการวิจัยประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล 2) ด้านคุณภาพการให้บริการ 3) ด้านการปฏิบัติราชการ 4) ด้านการพัฒนาองค์กร ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีมุ่งเน้นที่ การเปิดโอกาสให้ประชาชน กลุ่มองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ได้มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ที่กำหนดไว้รวมไปถึงการเนินงานบรรลุตามแผนพัฒนาและมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตลอดจนถึงมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานเพื่อเกิดมีประสิทธิภาพของการบริหารงานเทศบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงราชย์ ไชยญาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนไม่พบความแตกต่างของการให้บริการอย่างเป็นองค์รวม แต่เป็นการเน้นเฉพาะทางกาย สังคม และสภาพแวดล้อมยังขาดมิติทางด้านจิตวิญญาณ ทั้งนี้การให้บริการดำเนินการแบบผสมผสานและต่อเนื่องเป็นไปตามนโยบายการดำเนินงานของระดับประเทศและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (ทรงราชย์ ไชยญาติ, 2553)

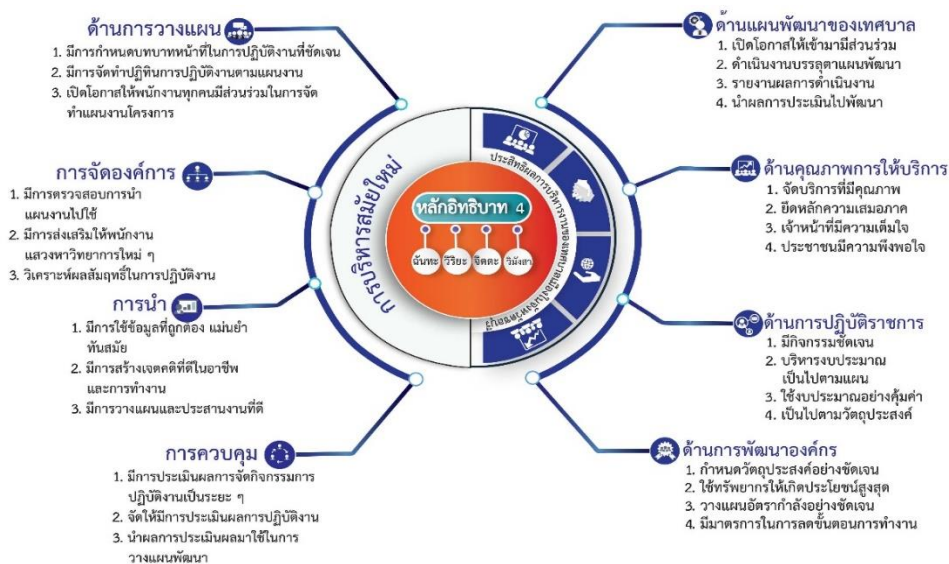
การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า การบริหารสมัยใหม่และ หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิภาพ

บริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งอิทธิบาท 4 และการบริหารสมัยใหม่ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 84.6 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (และ) เท่ากับ 0.638 และ 0.309 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการการการบริหารสมัยใหม่ ประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม จะมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ก็ต้องโดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่าพุทธบูรณาการคือหลักอิทธิบาท 4 เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารได้ เมื่อมีความรู้แล้วก็ต้องนำความรู้ไปสู่การบริหารและในการบริหารนั้นต้องมีพื้นฐานผู้บริหารต้องมีใจรักและพอใจจะทำเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรและที่สำคัญเนื่องจากว่าบริหารเทศบาลเป็นบุคลากรของรัฐที่เข้ามารับใช้ประชาชนจะต้องไม่ทอดทิ้งก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จก่อให้การพัฒนาคนบนพื้นฐานของคุณธรรมทั้ง 4 ประการ จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เจตน์ ตันติวณิชชานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชาติ: มุมมองของอาจารย์ป่วย อิงภากรณ์ พบว่า หลักพละ 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเกิดมีกำลังหรือพลังในตัวที่จะทำให้มีความมั่นใจ ไม่หวั่นกลัวอะไร คือ มีกำลังปัญญา กำลังความเพียร กำลังความสุจริต กำลังการที่ได้สงเคราะห์ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ ได้เลือกนำหลักจตุพละมาอธิบายเพราะเป็นหลักที่มีความสมบูรณ์ทำให้รู้ว่าอะไรเป็นความจริง ความดีและความงาม จึงต้องอาศัยปัญญาเป็นเบื้องต้นเพื่อหาช่องทางไปสู่จุดหมายอันประเสริฐ แต่ปัญญาย่างเดียวไม่เพียงพอเพราะถ้ารู้จริงแต่เกียจคร้านหรือเพิกเฉยทำให้ไม่สามารถสร้างงานหรือประโยชน์อะไรได้ ฉะนั้นจึงต้องใช้กำลังที่ 2 คือ ความเพียร แต่ถ้าหากมีความเพียรและปัญญา เปรียบเสมือนรถมีเครื่องยนต์ มีผู้ขับที่มีความชำนาญนั้นยังไม่พอ ต้องมีเบรกและหางเสือ คือ สติ ในการคอยระวังไม่ให้ปฏิบัติสิ่งที่เห็นโทษและมีภัย สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือต้องคิดถึงคนอื่น มีเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง สงเคราะห์เกื้อกูลผู้อื่นให้พ้นทุกข์และมีความสุข (เจตน์ ตันติวณิชชานนท์, 2557)

การพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารสมัยใหม่และหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า เป้าหมายหลักในการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิผลนั้น ได้แก่ ประสิทธิผลด้านแผนพัฒนา ประสิทธิผลด้านคุณภาพการให้บริการ ประสิทธิผลด้านการปฏิบัติราชการ และประสิทธิผลด้านการพัฒนาองค์กร องค์การที่มีประสิทธิผลเหล่านี้ นับได้ว่าเป็นองค์การที่มีความมั่นคง มีประสิทธิภาพและมีความเจริญงอกงาม สามารถสร้างท้องถิ่นและชุมชนให้เข้มแข็งได้ และที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิผลที่สำคัญคือ องค์กรนั้น ๆ จะต้องมีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำ บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อค้นพบที่สำคัญ คือการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีเกิดจากการควบคุม มาเป็นอันดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลได้

อย่างแท้จริงนั้นผู้บริหารจะต้องการประเมินผลการจัดกิจกรรมการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแผนงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติวุฒิ หมั่นมี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ผู้นำจะต้องมีองค์ความรู้ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ หรือ ความชำนาญต่อไปนี้ คือ องค์ความรู้ทางด้านความเป็นผู้นำ องค์ความรู้ทางการบริหาร และองค์ความรู้ทางการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาล ซึ่งต้องอาศัยหลักการดังต่อไปนี้ หลักการด้านนิติธรรม ผู้นำจะต้องมีความเที่ยงตรง และเที่ยงธรรมในการบริหาร และที่สำคัญ จะต้องไม่ยึดติดกับตำแหน่งแต่ต้องยึดติดกับหลักการด้านหลักคุณธรรม ผู้นำจะต้องเป็นมีความประพฤติทั้งภายใน และภายนอกให้อยู่ในหลักเกณฑ์ของการบริหาร และความประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็น หลักการด้านความโปร่งใส ผู้นำจะต้องบริหารงานโดยไม่มี ความลับต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และจะต้องทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีหลักการด้านการมีส่วนร่วม โดยผู้นำจะต้องใจกว้าง และต้องเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้ง จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา หลักการด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้นำ จะต้องคำนึงถึงเป้าหมาย หรือความสำเร็จขององค์กรโดยรวม และหลักการด้านหลักความ คัมค่า ผู้นำต้องเป็นผู้นำที่มีการศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านการบริหาร สมัยใหม่ โดยที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีทางการบริหาร (ธิติวุฒิ หมั่นมี, 2561)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยจากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย

สรุป

ผู้วิจัยสามารถสรุป พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารงานสมัยใหม่ + บูรณาการหลักอิทธิบาท 4 = เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

การบริหารงานสมัยใหม่ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม บูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ (มีใจรัก) วิริยะ (พากเพียรทำ) จิตตะ (เอาจิตฝึกฝน) และวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน

การส่งเสริมด้วยการบริหารงานสมัยใหม่บวกกับบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน ได้แก่ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการปฏิบัติราชการและด้านการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะส่งเสริมประเด็นเรื่องการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้มีความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง มีความพอดีพอประมาณในการบริหารงบประมาณสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดการพัฒนากลยุทธ์ผ่านระบบการประชุมระดับผู้บริหารส่วนท้องถิ่นโดยใช้ระบบหมุนเวียนไปตามเทศบาลต่าง ๆ ด้วยการประชาสัมพันธ์ระบบตัวแทนในรูปของคณะกรรมการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการจัดทำคู่มือในการวางแผนนโยบาย

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการกำกับควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ทั้งปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรในด้านสารสนเทศ เพื่อมุ่งไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางด้านการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2528). การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจตน์ ตันตวิณิชานนท์. (2557). บทบาทของพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชาติ : มุมมองของอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, 4(2), 341-355.
- ทิฆัมพร ชูลีลัง. (2550). ตัวแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของเทศบาล: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทศบาล 3 ขนาด. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 5(4), 113-146.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- ทรงราชย์ ไชยญาติ. (2553). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธิดาวิภา หนัมนี่. (2561). ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(3), 298-314.
- ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี. (2560). วิเคราะห์บริบทความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหาร ท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0. สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์, 17(1), 63-77.
- พระครูอุทัยสุตกิจ. (2558). ความสำเร็จของการบริหารงานตามหลักอริยสัจสี่ของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี. วารสารสมาคมนักวิจัย, 20(2), 161-171.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2564 จาก <https://ssc.onab.go.th/th/content/category/detail/id/7/iid/6581>
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2557). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. (2563). แผนพัฒนาส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. เรียกใช้เมื่อ 16 มิถุนายน 2563 จาก <http://oldweb.chonburilocal.go.th>.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. หลักเกณฑ์การตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

วารสารวิชาการพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช เป็นวารสารวิชาการ เพื่อเป็นสื่อกลางส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา ผลงานทั้งทางด้านการวิจัย และผลงานทางวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ในมิติด้าน พุทธศาสนา การพัฒนาสังคม สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอก มีกำหนดออกวารสารปีละ 4 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

1) บทความวิชาการ เป็นบทความที่เสนอเนื้อหาความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง

2) บทความวิจัย (Research article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

3. การจัดเตรียมบทความ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 10 – 15 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง

ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัด พร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องควรสั้น และให้ได้ใจความตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง โดยให้พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุวุฒิการศึกษาสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเรียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียน เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงานพร้อมอีเมล

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 – 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) เนื้อเรื่องควรใช้ภาษาที่ง่าย สั้นกะทัดรัดแต่ชัดเจน ถ้าเป็นต้นฉบับภาษาไทยให้ยึดตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

7) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ประมาณ 6 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะห่างการพิมพ์ 1 ช่วงบรรทัด

8) ภาพ ให้ใช้ภาพสีหรือขาวดำ ให้ชื่อกำกับภาพเรียงตามลำดับ ในเนื้อเรื่องให้พิมพ์คำอธิบายที่สั้นและชัดเจนใต้รูปภาพ การจะได้ตีพิมพ์ภาพสีหรือไม่ ขึ้นกับการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิด และระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียงชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิชันว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งอย่างไร

6) องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge) (ถ้ามี) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) หมายถึง ประเด็นที่ผู้วิจัย เสนอแนะขึ้นมาจากการวิจัยหรือข้อค้นพบจากการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้ข้อมูลคำแนะนำแนวทางหรือวิธีการใด ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อเสนอแนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการ เป็นต้น

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถที่ปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับ ผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและเลขปีของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ เล่มที่ ชื่อ เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2554)
- 3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” เชื่อมระหว่างผู้แต่งทั้งสองราย แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ และเขมณัญญ์ อินทสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ให้ใช้เครื่องหมายอัมภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิง เช่น (พระธรรมโกศาจารย์, ประยูร ชมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้ง เพิ่มคำว่า และคณะ แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ชมมจิตโต และคณะ, 2548)
- 5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ และหน้าที่นำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย ใช้เครื่องหมาย “&” ระหว่างผู้แต่งทั้งสองราย แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2000)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Kaiser et al., 2008)
- 4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

- 1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี
- 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง**1) พระไตรปิฎก อรรถกถา**

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธรรณ ธารณาวาสวีสดี. (2548). ไต้ทะเลมีความรัก ภาคสาม: หลังคลื่นอันดามัน. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ)./ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง)./สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เสาวณีย์ จำเดิมเผด็จศึก. (2534). การรักษาภาวะจับหัดเฉียบพลันในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โล่ห์เลขา, ชลรัตน์ ติเรกวัณชัย และ มนตรี ตูจันดา (บรรณาธิการ), อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้. (หน้า 99-103). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธิดาวิมล หนัมนี่. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ใน ชื่อสารานุกรม./ (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาพันซ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง ฝายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (1995). Sciencefiction. In The encyclopaedia America, (Vol.24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

6) หนังสือพิมพ์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง./ (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อหนังสือพิมพ์./ เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อวิทยานิพนธ์./ ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

ทิพมาศ เศรษฐวรโชติ. (2559). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบบูรณาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

มนัส ภาควง. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

8) สัมภาษณ์**รูปแบบ:**

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์)./ ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์./ (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

โกเมทร์ อ่อนนุช. (5 พ.ย. 2560). ความเชื่อเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา (นางสาวเจนจิรา พุ่มแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)

9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ ชื่อเรื่อง./เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

เดชขจร ภูทิพย์. (2562). วิธีฝึกใจให้เลิกทรมานจากความเครียด เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/666936/คำสั่ง-ประกาศ/>

10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง (ถ้ามี)./ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ ตอนที่/ หน้า/ (วัน/ เดือน/ ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกรมการปกครอง. (2564). เรื่อง ยกเลิกการเรียกสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และ สำเนาทะเบียนบ้าน. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 298 ง. (6 ธันวาคม 2564).

5. การส่งบทความเข้าระบบ ThaiJO เพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของ วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/PPJ/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง E-mail: thammarat.yo@mbu.ac.th

6. รูปแบบการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วย ภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและ เอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของ รูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. เงื่อนไขของบรรณาธิการ

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความแล้ว มีความเห็นให้แก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ หากรายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยนั้น ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ หรือไม่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว ผู้นิพนธ์บทความจะได้รับลิงค์วารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารฯ

ตัวอย่าง
การเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

.....(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt)

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16 pt)

2.....(16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

.....(16 pt)

.....

.....

.....

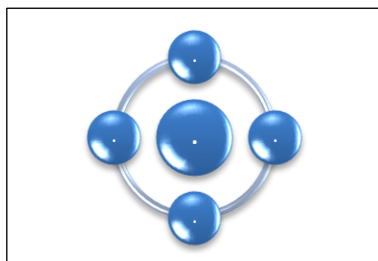
ผลการวิจัย (18pt)

.....(16 pt)

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

สรุป/องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (16 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (ถ้ามี) (16 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

Eng (16 pt)

.....

.....

ตัวอย่าง
การเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ : Introduction (18 pt)

....(16.pt).....

.....

.....

.....

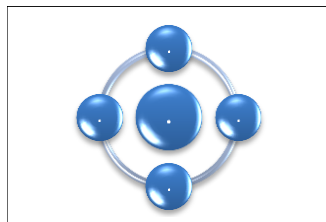
เนื้อหา : Body (18 pt)

....(16.pt).....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง (ถ้ามี)

สรุป : Conclusion (18pt)

....(16.pt).....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

....(16.pt).....

.....

Eng (16.pt)

.....